

ПАЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Шведска
25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS, Словенија 250 SLT,
Македонија 70 DEN

ISSN 0032-339-x

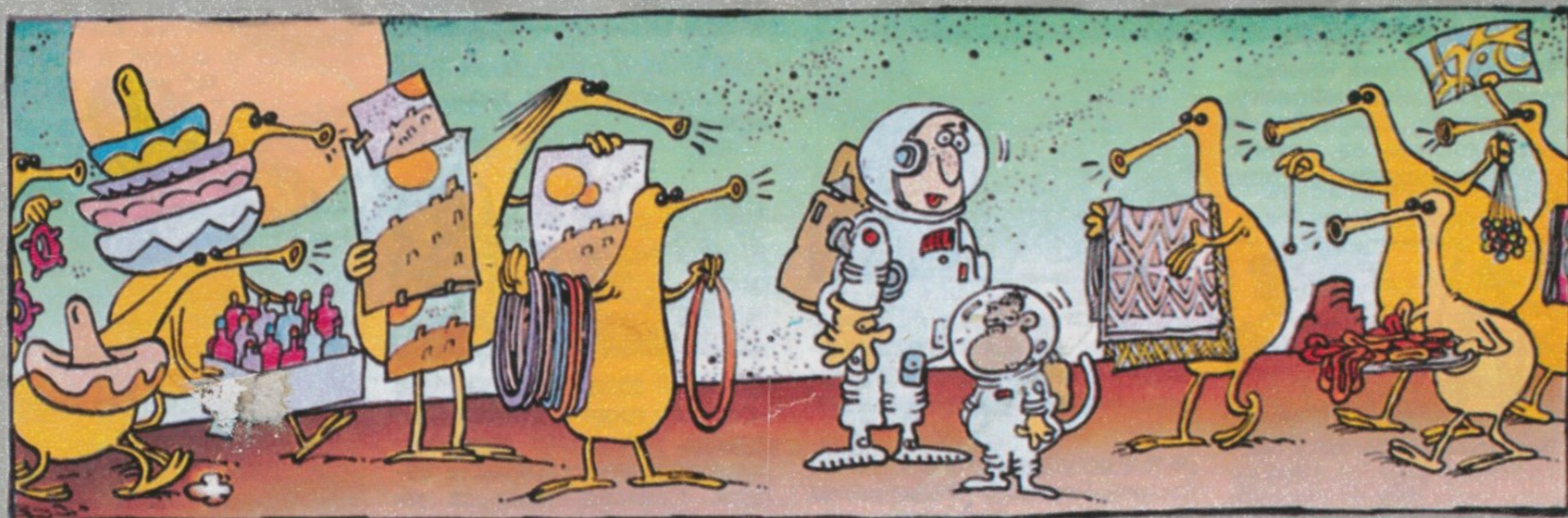
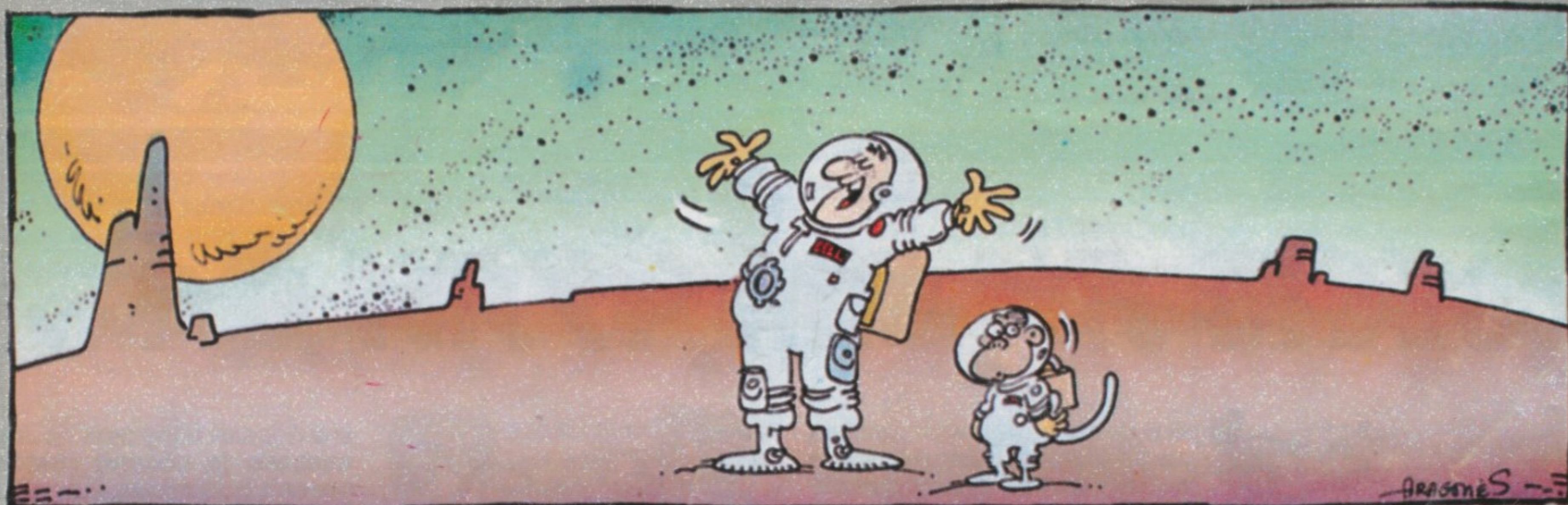
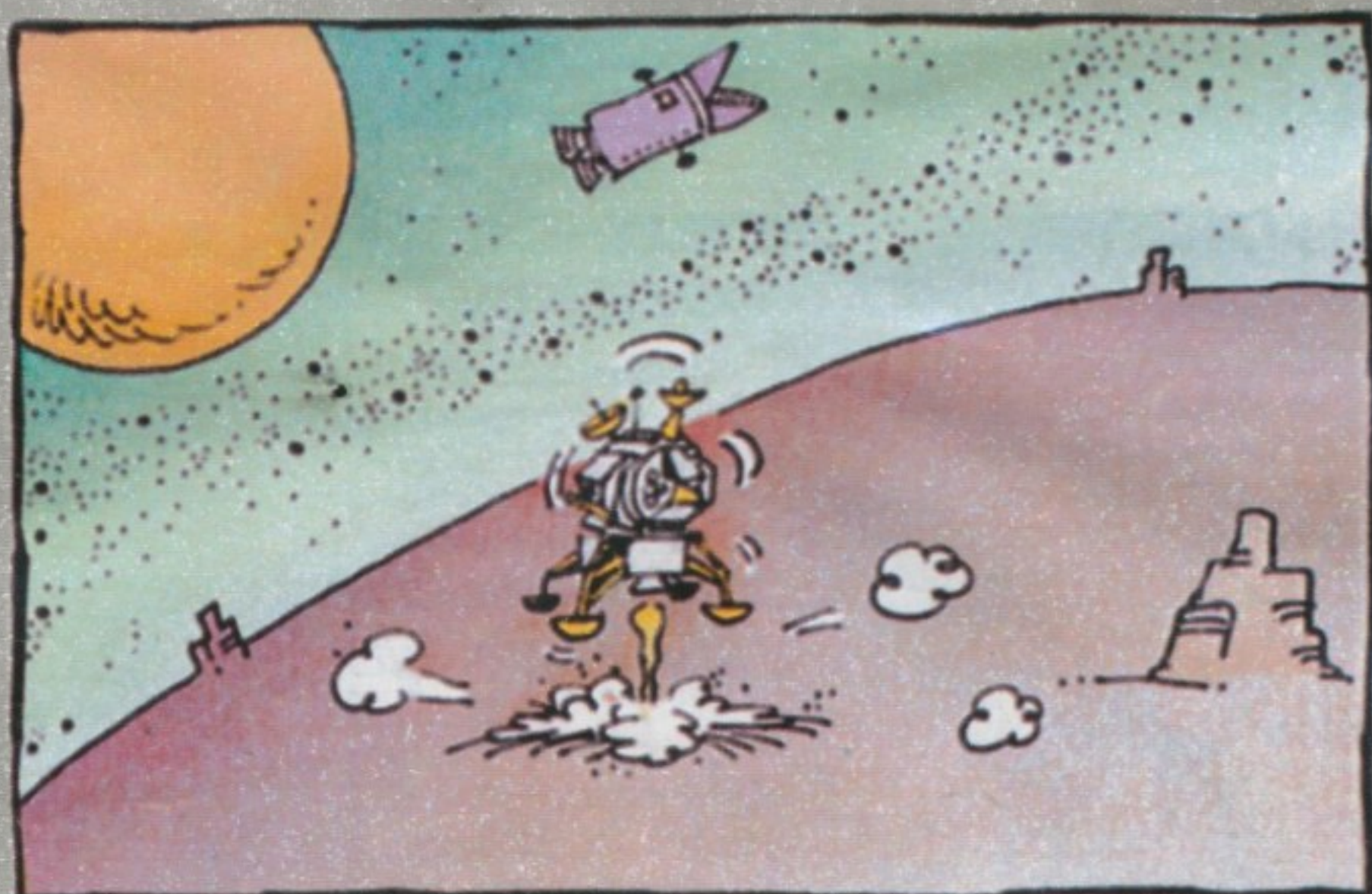
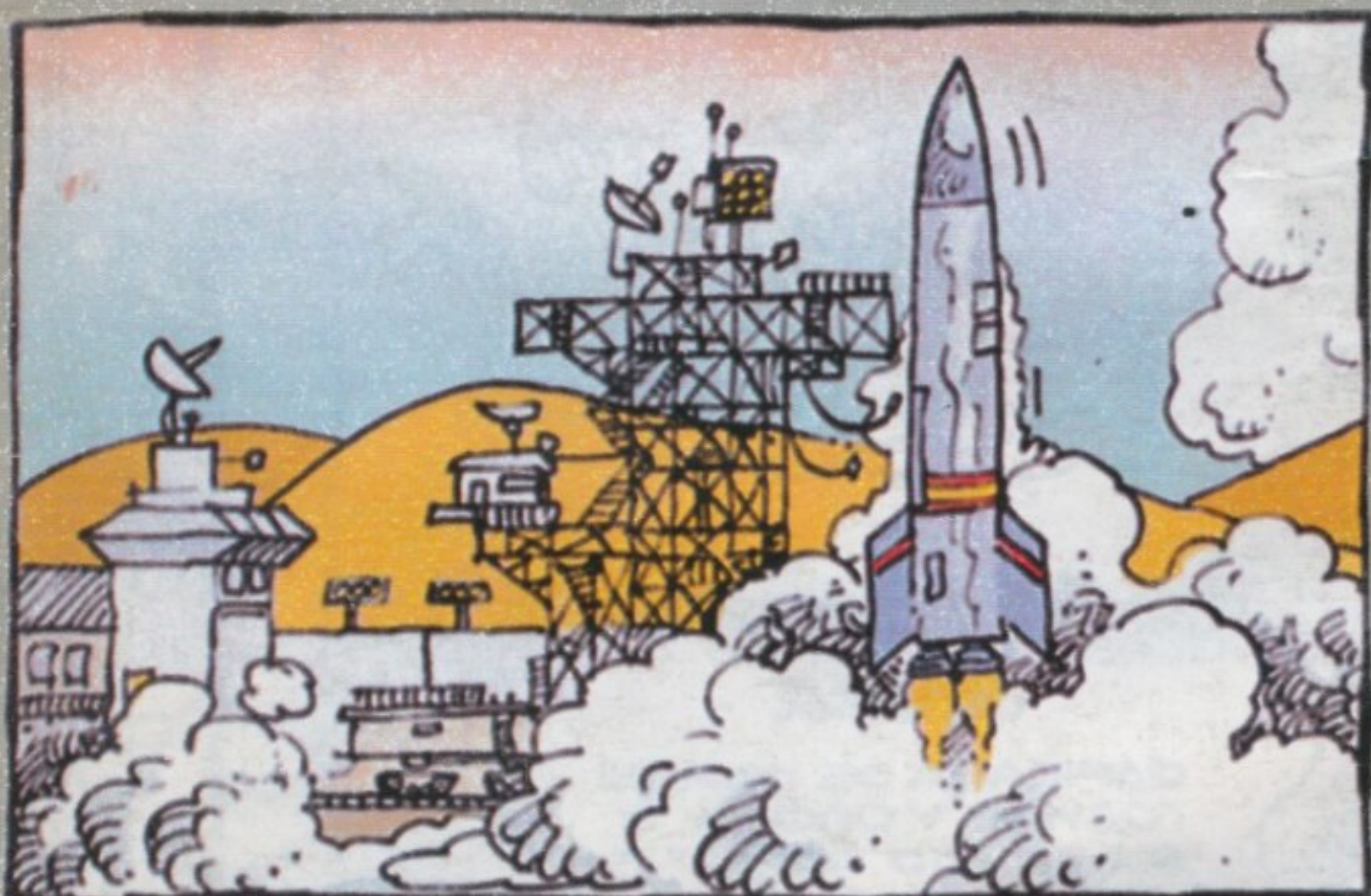

9 770032 339010

ЗАБАВНИК

23. V 1997. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIX • ЦЕНА 10 ДИНАРА • БРОЈ 2363

МНОГО ПОЗДРАВА

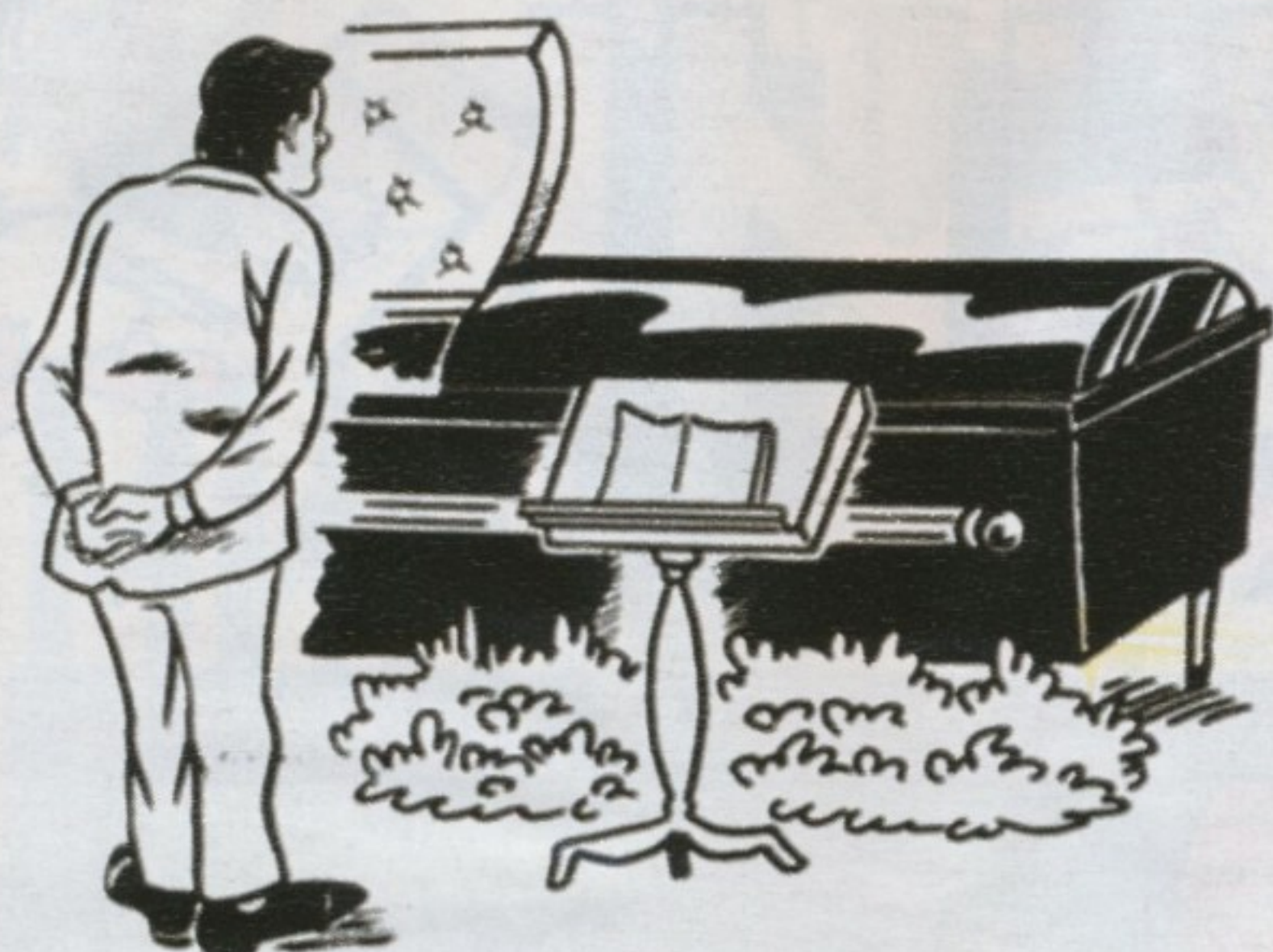
С АЛФЕ ДВА

СВЕМИРСКИ ТУРИЗАМ

За сбе од 7 до 107

Фирма

Веровали или не!

НАСЛЕЂЕ У ВРЕДНОСТИ ОД МИЛИОН ДОЛАРА

ПОКОЈНОГ ЏЕМСА СВЕНСОНА ПРИПАЛО ЈЕ ЕДУАРДУ СИДЕРИ ИЗ ШПАНИЈЕ ПОШТО ЈЕ БИО ЈЕДИНА ОСОБА КОЈА ЈЕ ПРИСУСТВОВАЛА ЊЕГОВОЈ САХРАНИ. ИНАЧЕ СЕ УОПШТЕ НИСУ ПОЗНАВАЛИ.

15780 БИЛИЈАРСКИХ ЛОПТИЦА

УБАЦИО ЈЕ ВИКТОР ЕЛИОТ ИЗ ЛИНКОЛНА У ЕНГЛЕСКОЈ АПРИЛА 1985. ГОДИНЕ ЗА САМО 24 ЧАСА.

ШТАПОВЕ ЗА ШЕЋУ

ПРАВИ ЈАН КЕРНС ИЗ ЦЕРСИЈА У ЕНГЛЕСКОЈ ОД ДРВЕНАСТИХ СТАБЛЈИКА КУПУСА КОЈИ ИЗРАСТЕ ДО ВИСИНЕ ОД 4,5 МЕТАРА.

ДАН ЗА БРИЈАЊЕ

ЗА СВЕ МУШКАРЦЕ У СТАРОМ РИМУ БИО ЈЕ УТОРАК.

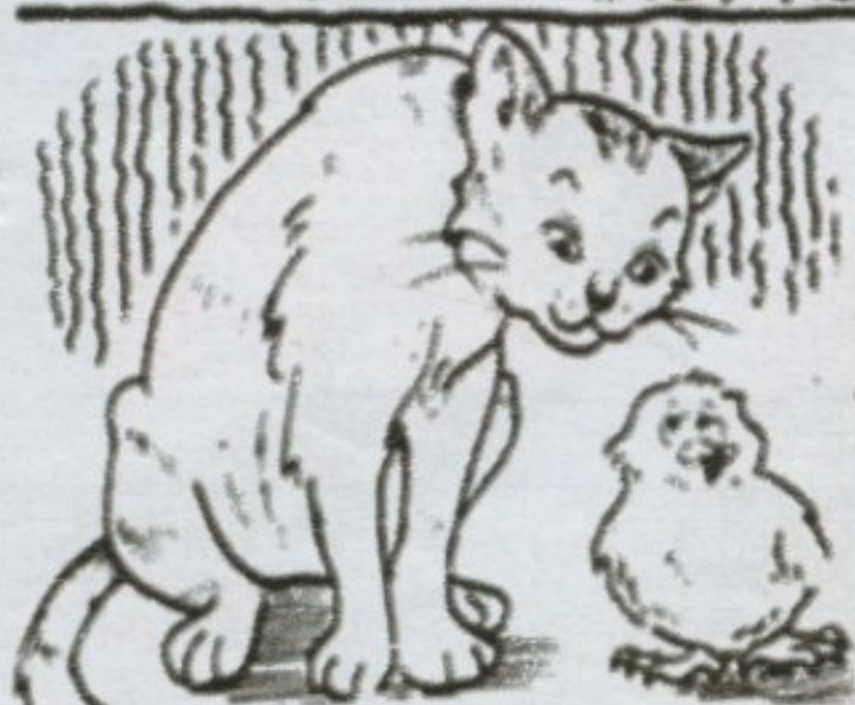
Лажна Њоторска бишка

ОДРЖАВА СЕ СВАКЕ ГОДИНЕ У ОПОРТУ У СЕБЕРНОЈ ПОРТУГАЛИЈИ. У ЊОЈ УЧЕСТВУЈУ МЕШТАНИ ОБУЧЕНИ У КОСТИМЕ ОД ХАРТИЈЕ.

МЛАДУНЦЕ СОВЕ

ОДГАЗИЛА ЈЕ 1996. ГОДИНЕ ЈЕДНА МАЧКА ЗАЈЕДНО СА СВОЈИМ МАЦИКИМА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

Телма и Луиз најмузикалније су кокошке на свету: тајна њиховог „свирања“ на клавиру састоји се у томе што се у инструменту крије зрневље.

најстарије познато парче хартије, које потиче с почетка наше ере, недавно је збацио са првог места комедиј приказан на Међународном конгресу архива у Пекингу – он датира из 2. века пре наше ере.

назив „Африка“ почиње да се јавља у римско доба и потиче од берберског племена Афри које је живело у северозападној Африци. Пре тога подручје западно од

Египта стари Грци су звали Либијом да би га разликовали од Азије где су сматрали да спада и – Египат!

истраживачи с Универзитета Перди у Сједињеним Америчким Државама недавно су измислили свечане свећице које се једу. „Флејвр флејвр“, направљене су претежно од соје, врло су укус-

не, а имају и лепу особину да не капљу и трају дуже од обичних.

до 2000. године биће остварен план о заштити сибирске територије величине једне четвртине Западне Европе. Светски фонд за заштиту (WWF) дивље природе уложиће знатну суму новца да би се заштитила језера, шуме и планине Јакутске Републике.

један поручник са Јаве недавно је оборио светски рекорд у скакању преко конопца. Извео је 50.790 скокова за 4 сата, 37 минута и 40 секунди.

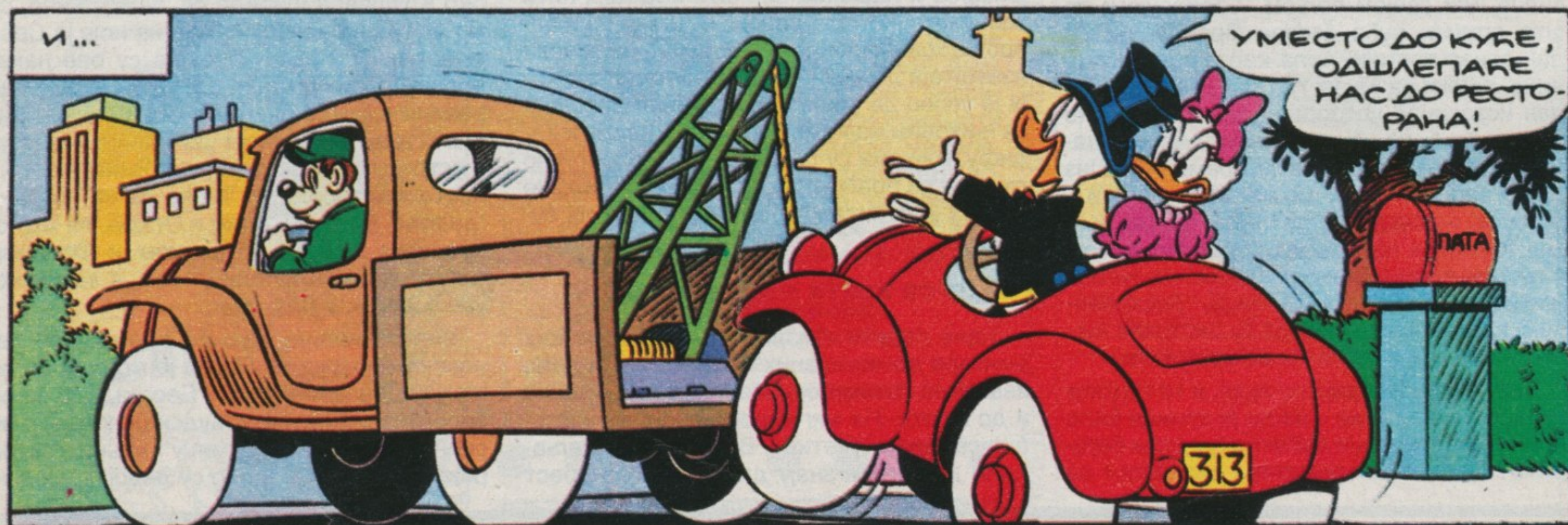
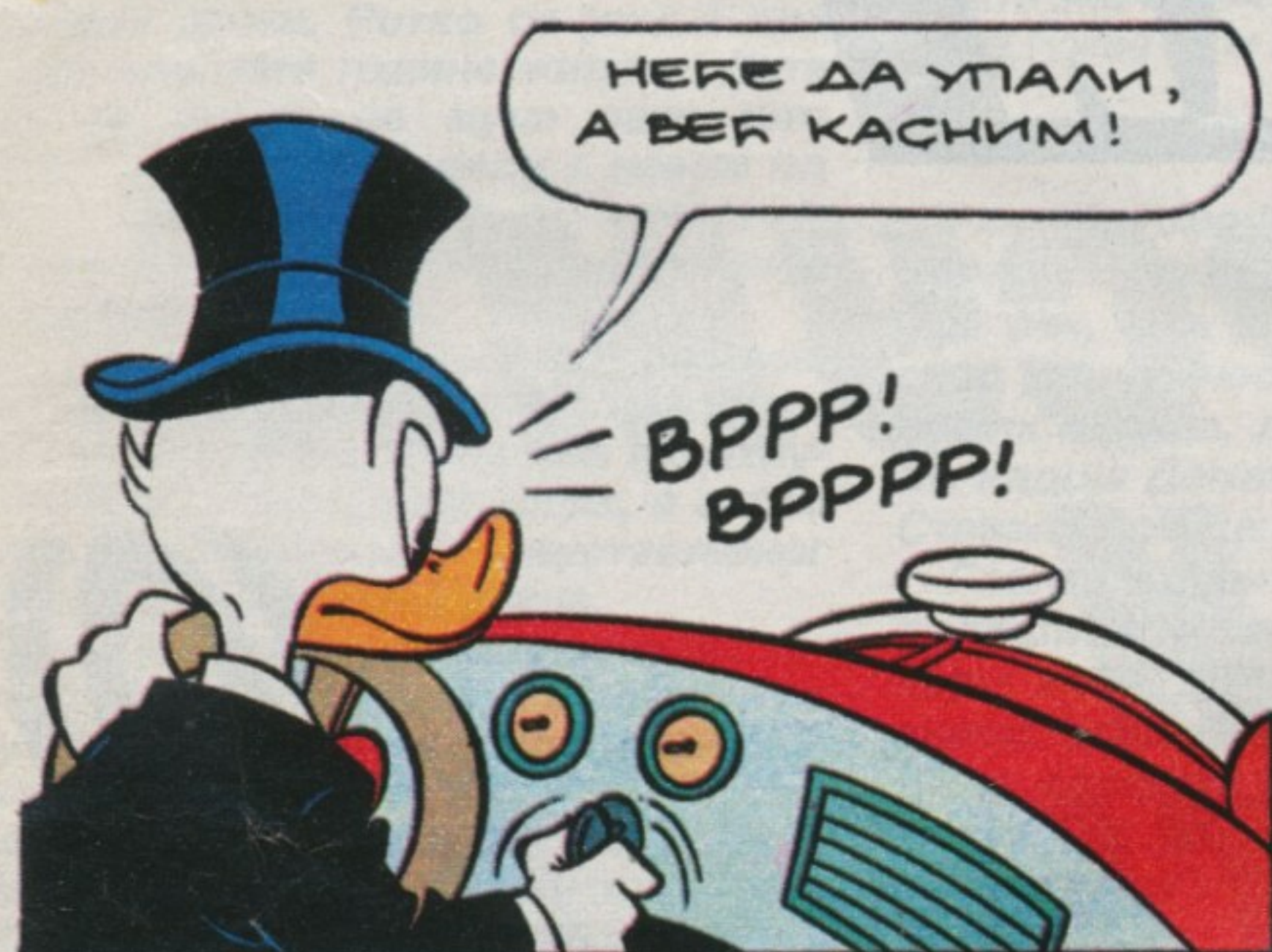
постоје 84 различита типа Streptococcus pneumoniae, бактерије која се преноси плувачком или преко ваздуха а изазива запаљење плућа, упалу средњег уха, менингитис и сепсу.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Миљкана и Марија, сестре од стрица, радиле су у винограду. Путем су наишли, на коњима, Селим и Осман, рођена браћа. Девојке су биле сељанчице, момци бегови из богате куће. Све се дешавало у атару села Мозгово крај Крушевца, у новембру месецу. Селим и Осман уграбили су девојке, бацили их на коње, на силу их одвели у своју кућу, оженили и потурчили. Приликом турчења добиле су имена Јурсума и Фатима. Не, вели други историчар, него су Селим и Осман дошли у своје село Мозгово и наредили да им се целога дана игра коло, а затим, предвече, из средине кола, зграбили Миљкану и Марију. Оне су се отимале, у отимању падале са коња, родитељи и сељаци су их бранили, али су момци ипак успели да девојке уграбе. Турчење (имена такође Јурсума и Фатима), каже овај историчар, извршено је касније, и то у Нишу, који је припадао Турској царевини. У обе варијанте историјске истине за случај је дознао кнез Милош а народ се побунио.

У свили и кадифи

У позну јесен 1832. године у областима Турског царства уз јужну границу са Кнежевином Србијом пописано је 316 случајева поруганија и срамоћења Срба од стране Турака, од којих је 84 било отимање и насилно превођење у ислам жена, девојака и деце. Или је, у ствари, било 767 случајева поруганија и зулума од којих је 236 било отимање и присилно потурчење? Који је списак тачан, до данас се није утврдило, али је сасвим извесно да су Миљкана и Марија Гојковић, девојке, биле урачунате у оба списка. На оба су били и бегови Селим и Осман Вренчевић (или су били Френчевићи?), који су означени као зликовци, а старији брат, Селим, као зликовац првог реда.

Случај је доспео на суд. После саслушања девојака, суд је пресудио: девојке су отете, на силу удате за Турке и на силу турчене. На суђењу је Селим, старији брат – полудео од злобе и гнева, како каже један историчар. Односно – полудео је пре суђења, како каже други историчар. Селимово лудило може да се прихвати као историјска чињеница, будући да је током наредних 20 година све дописе у своје име и у име свога брата писао Осман-бег. Записано је да су девојке биле обучене у свилу и кадифу. То је и утврђено.

У какву су богату кућу доведене – насилно или својом вољом – показује и то што зграда, кућа бегова Вренчевића, и дан-данас постоји: лепа као и пре 175 година, служи за Музеј града Крушевца. Један историчар упозорава да није сигурно да је кућа била на истом месту на ком данас стоји – изгледа да је премештена из Доње вароши. Да су момци били богати – били су: накнадно је сачињен списак њихових многих поседа у Србији. Момци су, свакако, били и осии. Доказ: на жалбе њиховом ујаку, Исмаил-паши Лесковачком, исти је одговорио да су сестрићи његови пијанице и он им не може судити.

Без обзира на пресуду суда, и то турског суда, остаје питање – да ли је отмице било или су девојке саме одбегле богатим беговима? Велика дипломатска активност са

МИЉКАНА И СПОРОВИ КОЈИ СЕ ПАМТЕ МАРИЈА ИЛИ ЈУРСУМА И ФАТИМА?

Зулум и поруганије с отмицом, турчењем, лудилом и суђењем узнемирило је Србију, званична писма летела су од паша до везира, глас пукао све до Порте, али нешто у свему томе ипак није било јасно...

српске стране, много утрошеног новца, корист државе Србије која је уследила после ове пресуде – упућују на оправданост оваквог питања. Још нешто: остало је писмо Јеврема Обреновића кнезу Милошу Обреновићу у коме пише да се девојке, изгледа, нису повеле за беговима због застрашивања и ласкања већ што код њих нити жању нити копају, а добро су одевене и добро се хране. Овако је закључио на основу извештаја добијеног од једног емисара који је успео да уприличи састанак девојака са њиховим мајкама. Обучене у свилу и кадифу, мајкама су рекле да су добровољно отишле са браћом; да су мажене и пажене и Кнез је отписао – брижно гледам на будућност.

Да се врати жао за срамоту

Тајне поруке стизале су преко српских емисара до поузданих људи у свако село, званична писма до ајана, паша, везира, па и до Порте. На миг кнеза народ је разграбио сву храну (летињу) Вренчевића. Ваљало је да бегови знају да им њихова обест

неће лако проћи. Народ је сложено кренуо с виком – неће се умирити док му се све робље не поврати. Беговима има да се врати жао за срамоту. Масовно се побунио, како би се данас рекло, за одбрану људских права, против поруганија и срамоћења.

Побуна, поглавито путем вике, 311 села око Крушевца ширила се, занимљиво, само до граница шест нахија на које је Србија полагала право. Премда су ове нахије после Другог устанка остале у Турској царевини, како се радило о Српкињама, кнез је сматрао за дужност да Србија учествује у истрази отмице девојака. Вика, метеж и немири натерали су Турке да се повуку у градове. Бегови Селим и Осман, са мајком и својим женама, Јурсумом и Фатимом, одмах су се склонили у Ниш, а затим код ујака, паше, у Лесковац.

Уместо медија, радили су емисари. Јавност се узбуркала. Порта је морала да пошаље господина Мусу у Београд, да са везиром извиди стање људских права, с посебним освртом на отмицу Миљкане и Марије. Наредило је – ако су девојке узрасне

и потурчиле се својеволјно, остаће Туркиње, ако ли су малолетне и силом натеране, предаће се Милошу, а бегови ће се казнити. Ваљало је да Јурсума и Фатима буду саслушане на суду.

Кнез је одмах кренуо да придобија, за српску ствар, и београдског везира и Портиног изасланика и девојке. Колико је придобијања коштало, види се из списка трошкова: најпре, београдском везиру поклоњено је 50.000 гроша, а изасланику Порте – 5.000. У међувремену, бегови, Јурсума и Фатима, и беговица Абида ханума, у овој причи свекрва, кренули су из Лесковца у Београд, службено их је пратио бег Чауш.

Турци су га пљували

Премда сигурни у оданост и љубав својих жена, бегови су обезбедили јаку оружану пратњу малој поворци. Није вредело, у два села чекала их је заседа која је требало да направи гужву и омогући сусрет њихових жена са мајкама. У Ражњу нису, али у Паланци сељаци, ипак, јесу успели да метежом и виком зауставе поворку, како би мајке кћерима пренеле поруке кнеза. Касније се видело да је најважније било да девојке запамте и на суду изјаве: – казаше нам по једно име Турско које ми нисмо ни упамтиле, но ми знамо да је нама име једној Миљкана, другој Марија. – Људска права су се, дакле, газила у области слободе вероисповести.

Много је високих званичника било присутно на суђењу. Осман, онај који није полудео, на суду је изјавио да су девојке драговољно пошле, али девојке су изјавиле онако како су их мајке научиле. Пресуђено је – имају се вратити српској страни, а Осман ће у тамницу ићи. Множество света чекало је испред суда и по чаршији, на бедемима, на раскршћима. Хришћани су скакали од радости. Турци су пљували Османа – зашто је овакав белај навукао на себе кад девојке нису особите лепоте?!

Девојке су награђене – ствари које су им поклоњене коштале су 3.662 гроша и 20 пара. Обчество београдско потрудило се да девојке буду обучене по српски, па им је даровало два фистана, две антерије дугачке, две антерије кратке, два јелека кратка, две шкуртељке дугачке, две шкуртељке кратке, два пара кошуља, осам аршина платна за гаће, два учкура, четири шамије, четири шамије за њихове сестре, двоје гаће, две мараме свилене за врат, две мараме памучне за њихове сестре, два пара штрумфли, четири феса, два пара ципела, четири пара јемелија за њихове мајке и сестре. И бокчу за хаљине и један сандук коморански за хаљине.

Шта је после било?

Једна од девојака, Миљкана, убрзо после суђења се убила. Марију је кнез удао за свога слугу. Беговима је исплаћена са-

мо кућа и воденица на Расини. Напустили су Србију и преко двадесет година Осман је у своје и у име свога од беса (или ће бити од муке?) полуделог брата писао захтеве за продају остале имовине.

Све се збило за непуна два месеца, у зиму 1832/1833. године. У једној књизи прича је стала у седам редова. Србија је имала 1.465 села са 62.523 куће. После ове одбране људских права – или ће бити љубавних прича, са отмицом, девојкама, турчењем, поклонима, митом, емисарима, пашама, беговима, сељацима, две мајке, једним везиром, једним самоубиством и једним силажењем с ума, Србија је припојила шест нахија, територију са још 907 села са 31.026 кућа.

Прошло је двадесет година, бегови Селим и Осман су умрли, а старатељ њихове деце наставио је потраживања у Србији остале знатне имовине. Неки писар из Попечитељства (министарства) иностраних дела захтевао је од Началничества (полиције) податке:

1. Какви су то Турци Селим и Осман бег, јесу ли они негде у Крушевцу или у тамошњем окружју живили и под којим су именом и презименом познати били;

2. Кад су се поменути у 1. тачки из Крушевца и Окружја крушевачког иселили, које је то године било;

3. Где су те њине земље...

Наталија Каћански

„МИРОВЊАК“

НОБЕЛ

врло

експлозивна награда

одлази у Санкт Петербург где је успео да уговори посао. Производи мине, површинске и дубинске. Пет година касније Имануел пресељава целу породицу у престоницу царске Русије. Овде Алфред

показује да га више од свега занима хемија, па узима приватне часове. Посао напредује: Ливница и механичарска радионица „Нобел & синови“ запошљава више од хиљаду радника. Производи парне машине, топове, пушке репетирке, мине и прве уређаје за централно грејање у Русији.

Луди научник

Година 1854. Кримски рат. Алфред и његов отац обезбеђују северну границу царства постављајући мине испред тврђаве Кронштад, највеће ратне лу-

рачуне. Имануел мора да затвори фабрику.

Вративши се у Шведску, Алфред почиње да се занима за нитроглицерин који је 1846. открио Италијан Асканио Собrero, али јак експлозив је неупотребљив. Ово жућкасто уље добијало се лаганим сипањем глицерина у расхлађену мешавину азотне и сумпорне киселине. Настајао је „пироглицерин“, толико јак и опасан за руковање да практично није могао да се користи. Стручњацима Министарства рата Алфред показује једну бомбу напуњену подједнаком мешавином нитроглицерина и црног барута. Експлозија је тако јака да експерти закључу-

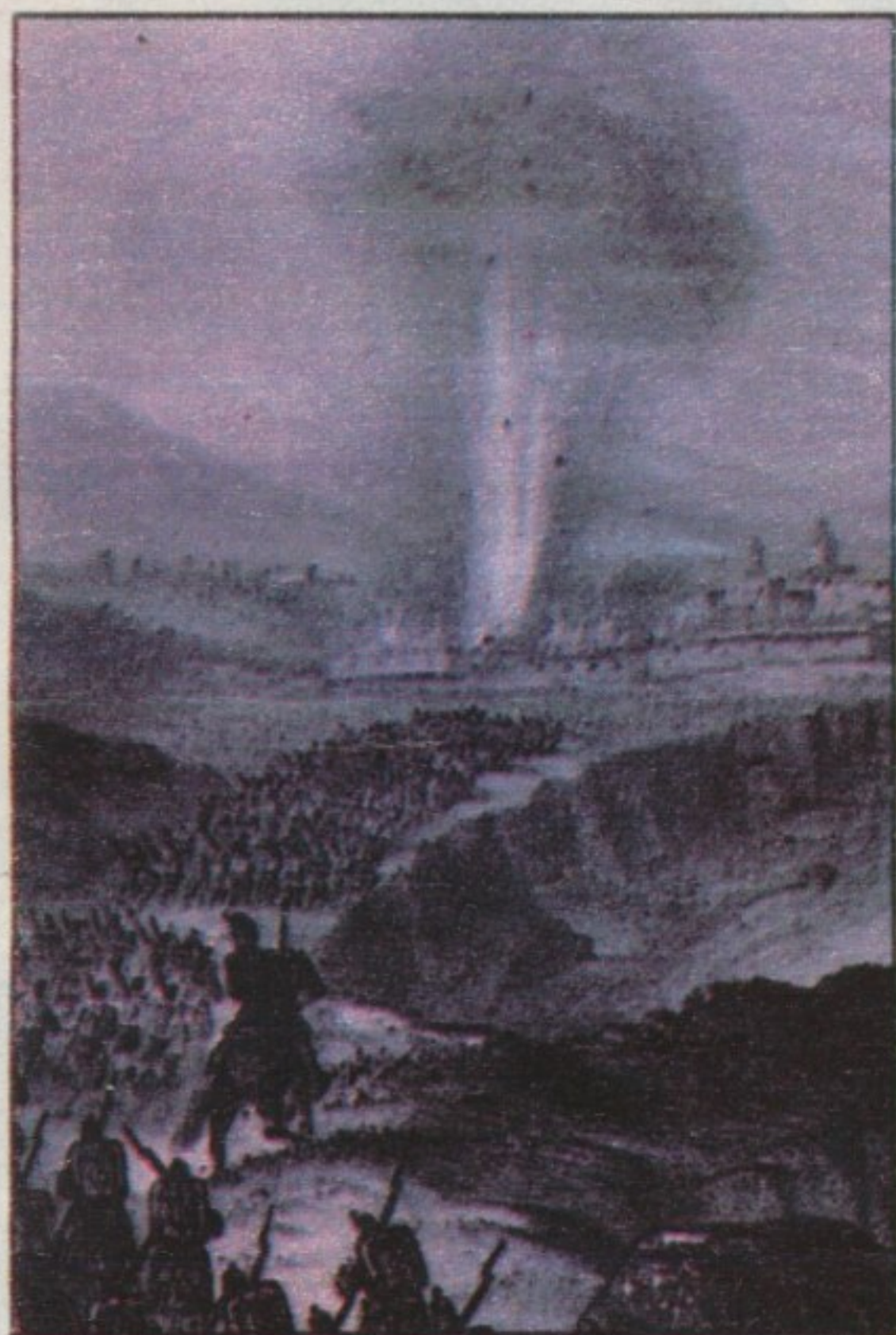
НОБЕЛ & СИНОВИ

Породична фирма снабдева Русију минама за време Кримског рата (1854–1856).

БОГАТСТВО НОБЕЛОВИХ

Алфред Нобел стећи ће своје богатство настављајући послове свога оца, предузимљивог човека, проналазача – самоука, и свог старијег брата Лудвига (слика лево), петролејског магната у Русији крајем 19. века. Дobar део Нобелове награде потиче од нафте из Бакуа (горе).

Алфред

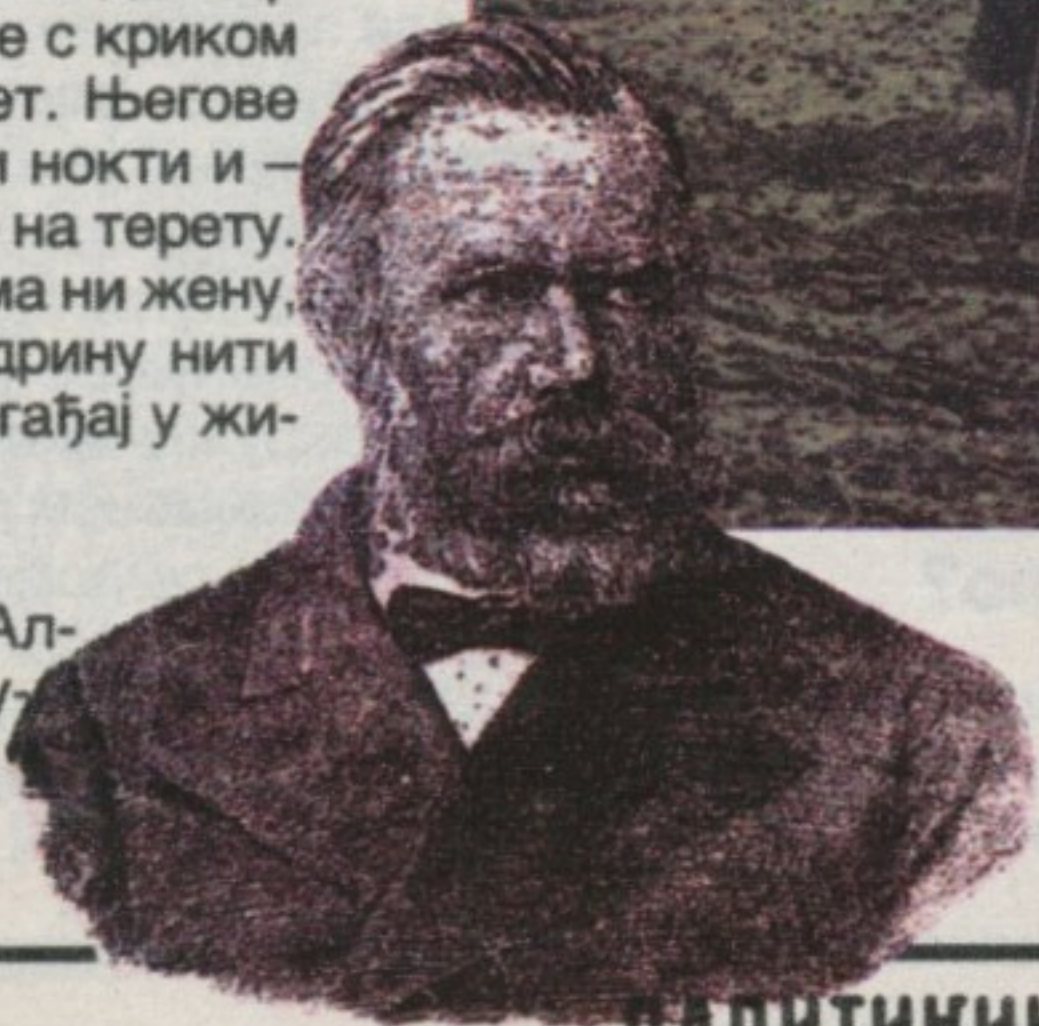
Алфред Нобел рођен је у Стокхолму 21. октобра 1833. Његов отац Имануел, самоуки проналазач и фабрикант, материјално је пропао када му је у невремену потопљен брод с драгоценим товаром. Породица живи у беди. Алфредова старија браћа, Лудвиг и Роберт, морали су да продају шибице на улици. А какав је Алфред као дете? Према ономе што је касније сам написао „странац у свету којим се кретао. Не игра се с осталом децом остајући увек замишљени посматрач, без радости свога узраста“.

Требало је да ме доктор удави

А 1887. у 54. години, овако себе слика у својој аутобиографији: „Алфред Нобел, једно створење које је сажалјиви доктор морао да удави док је с криком долазило на овај свет. Његове главне врлине: чисти нокти и – никад ником није био на терету. Велике слабости: нема ни жену, ни дете, никакву ведрину нити јаку жељу. Важан догађај у животу – ниједан.“

Па ипак...

Година је 1837. Алфред тек што је напунио четири године кад његов отац

ке у Балтичком мору. Русија, чијег противника – Турску – помаже француско-британски савез, губи рат. Влада не плаћа

Човек коме је оверено 300 проналазака, међу њима и динамит, бизнисмен од кога су супарници дрхтали, пребогати а усамљени шведски инжењер врло је разочарао и своју родбину и свога краља кад је преко 32 милиона круна оставио да се оснује данас најцењенија научна награда у свету. Подједнако угледна и – оспоравана!

ју како је сувише опасно да се употребљава на бојном пољу!

Године 1863. Алфред ће пронаћи како да паљење живиног фулмината пренесе на нитроглицерин: то је почетна тачка за прављење упаљача који ће изазивати детонацију. Његове опите прате многе несреће. У експлозији 112 килограма нитроглицерина у фабрици у близини Стокхолма 1864. страда и његов млађи брат Емил. После тога Алфред, кога често нази-

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

С БОМБОМ У РУЦИ

вају „луди научник“, гради фабрику на једном – броду. Нитроглицерин се доказује на пробијању тунела, у каменоломима и рудницима, али и даље остаје опасан за руковање.

Године 1866. Нобел меша 75 одсто нитроглицерина са 25 од-

сто такозване инфузоријске земље: добија бојеви прах којим се безбедно пуне меци јер је отпоран на удар. Свој експлозив назива „Нобелов стабилан динамит“. Успут, Алфред који, осим шведског, течно говори и руски, француски, енглески и

немачки, води битку да добије ауторско право на своје изуме и одбрани их. За неколико година гради већи број фабрика по многим европским земљама. У Немачкој добија надимак „Краљ динамита“.

Године 1873. Алфред се на-

стањује у Паризу где постаје пријатељ Виктора Игоа који у њему види „најбогатију скитницу Европе“. Године 1879. подиже велику лабораторију у Севрану, североисточно од Париза. Ту проналази балистит, бездимни топовски барут који ће заменити дотадашњи црни. У питању је мешавина нитроглицерина, нитроцелулозе и камфора. Потом проналази и динамит-смолу (такозвани праскави желатин) који у себи сједињује снагу и сигурност динамита. То је комбинација од 92 одсто желатинозног глицерина и 8 одсто целулозе која не експлодира ни на удар нити при трењу, а још може да се користи и испод воде.

Он нуди балистит француској влади која га без размишљања одбија, одлучујући се радије за „барут Б“ који је пронашао Француз Пол Вјел. Нобел онда склапа посао с Италијом, која је у то време члан Тројног савеза упереног против Француске. Оштра кампања у домаћој штампи натераће Нобела да 1891. напусти Париз и настани се у Санрему, Италија.

Нема среће у љубави

Алфредов лични живот није срећан. Никад се неће оженити. Зна се само за две његове дуже везе: 1876, у четрдесет трећој години, запослиће као секретарицу лепу и образовану Аустријанку БERTУ Кински. И док се Алфред лудо заљубљује, БЕРТА, која је верена, враћа се у Аустрију и удаје. Под именом БЕРТА фон Сутнер постаће истински борац за мир и готово је извесно да ће га њен утицај подстаћи да установи награду за мир – која ће припасти и самој БЕРТИ 1905. године!

Исте године, 1876, Алфред у околини Беча упознаје младу продавачицу цвећа Софи Хес, девојку од 23 године. Њој ће написати око 200 писама чија садржина открива његову личност. „Са 54 године“, писаће у једном, „ја сам сам на свету и једини ми је пријатељ мој слуга“. Или још: „Сви су ме изневерили. У сутону свог живота толико сам усамљен да би ми друштво миле особе добро дошло“...

Али, како мирољубиви идеал Нобела може да се помири с производњом оружја и муниције, чиме се бавио целог живота? У једном говору он то овако објашњава: „Рат треба да има исте смртоносне последице за цивиле као и за трупе на фронту. Ставите Дамаклов мач да виси изнад сваке главе и, господо, бићете сведоци чуда: сви ће ратови истог часа стати

„НАЈВЕЋЕ ЗАСЛУГЕ ЗА ЧОВЕЧАНСТВО“

У свом тестаменту Алфред Нобел захтева да се од његовог богатства додељује пет награда (физика, хемија, медицина и физиологија, књижевност, мир), и то сваке године „онима који у протеклој години буду имали највеће заслуге за човечанство“.

Testament

Jag undertecknad Alfred Bernhard Nobel förklarar härmed efter minnet betänkande om min yttersta vilja i afseende på den egendom jag ved min död kan efter testamnet vara följande:

vilja att min ättestämme, som jag har utsett, skall utse en kommitté af utredning och förslag

ако се оружје буде звало бактериолошко." Ово искрено веровање да ће проналажење што моћнијег оружја човечанству напoкон обезбедити мир показаће се, нажалост, наивно...

Године 1893. Алфред као секретара и помоћника запошљава двадесет трогодишњег Рагнара Золмана који ће постати један од његових највернијих пријатеља. Слободно се може рећи да Нобелова награда без Золмана никад не би угледала светлост дана.

А онда, 1894, Алфред откупљује све акције породичне фирме АБ Бофорс-Гулспанг и претвара је у касније чувени „Бофорс”. Његов циљ је да Шведска добије индустрију оружја која ће моћи да се такмичи с оном коју имају велике европске земље. У „Бофорсу” се производе топови, муниција, блиндиране плоче, лекови, боје...

Нобел је патентирао око 300 проналазака, више него иједан други научник, осим Едисона који их има више од хиљаду. Пронашао је мењач брзине на бициклу, оружје с пригушивачем, поступак за прављење топографских карата, технику приказивања слика сличну филму... Такође финансира разне пројекте: један орнитоптер – авион који маше крилима као птица, па ваздушни торпедо, па бацач ракета који је измислио један артиљеријски капетан у пензији. Намерава да подигне фабрику вештачке свиле на бази целулозе, али...

Скандал због тестаментa

...Али, 7. децембра 1896. у Санрему Алфред Нобел добија излив крви у мозак. Умире три дана касније у 63. години. Отвара се његов тестамент, трећи по реду: ојађени и бесни наследници схватају да им је, супротно ранијим одредбама, оставио тек 20 одсто

свог богатства. Сума намењена појединцима ограничена је на милион шведских круна и подељена његовим братанцима, братаницама, бившим службеницима и пријатељима. Није заборављена ни Софи Хес.

Остатак своје имовине, 33.200.000 шведских круна (око 400 милиона DEM), стајало је у тестаменту, треба уложити у сигурне акције, а приходи које буду доносиле, делити на пет једнаких делова и давати „онима који су у протеклој години стекли највеће заслуге за човечанство”. Пет награда чине: једна за физику, једна за хемију, једна заједничка за физиологију и медицину, четврта која ће припасти делу из области књижевности и то оном „које се нарочито одликује племенитошћу идеје” и, последња, „која ће служити ствари мира”.

Објављивање тестаментa у јануару 1897. изазива живе расправе и узбуну на берзи. Тестамент оспоравају бројни чланови породице, а шведски краљ оцењује га као „антипатриотски” јер не даје предност његовим поданицима. Золман, један од извршилаца тестаментa, улаже велики труд да се тестамент његовог послодавца испуштује и богатство расуто у двадесетак земаља сакупи на једном месту.

Тек 1900. године шведска влада доноси одлуку о оснивању Нобелове фондације. Извршилац означава институције које бирају лауреате: Шведска академија наука за физику и хемију, Институт Каролинска из Стокхолма за награду која обједињује медицину и физиологију, Шведска академија за књижевност, а Норвешки парламент за мир (у то време Шведска и Норвешка чине једну земљу, раздвојиће се 1905). Деценијама касније, 1968, Шведска банка установиће и награду за економију.

Награде додељују пет комитета од којих сваки има по пет чланова. Кандидате системом „претходне селекције” предлажу чланови комитета, бивши

добитници награда, научници који припадају појединим универзитетима или по посебном позиву. Комитети прегледају предлоге који им стигну пре 1. фебруара и своје извештаје предају угледним установама задуженим за доделу награде. После тајних већања одлука се доноси средином октобра, а додељује 10. децембра, на годишњицу смрти Алфреда Нобела. Награде за физику, хемију, физиологију и медицину и књижевност уручује у Стокхолму лично шведски краљ. Награда за мир додељује се истог дана на Универзитету у Ослу.

Сваки лауреат добија златну медаљу и чек чија вредност до-

СВЕ ЈЕ БИЗНИС

На омоту чоколадица „Герен-Бутрон” у Француској, кратка биографија добротвора Алфреда Нобела. И тада су се скупљале „сличице”.

стиже тренутно износ од око 1,5 милиона DEM. А ако исту награду добију две или највише три особе, она се дели на једнаке делове између њих.

Невероватни пропусти

Мада су многи научници дизали глас против „базичне неправедности награде која се заснива на новцу од оружја”, ипак ниједан није одбио да је прими као што су то учинила два писца: Борис Пастернак 1958. и Жан-Пол Сартр 1964.

Само неколико година након што је установљена, Нобелова награда стекла је углед без премца награђујући неоспорно највеће научнике свог времена: физичаре

Alfred Nobel

Рентгена, Лоренца, Бекерела, Пјера и Марију Кири, хемичаре Аренијуса и сер Ремзија, физичолога Павлова, лекара Коха. Касније, међутим, задатак Академије постаје тежи.

Члан Комитета за хемију Арне Тизелијус пише 1964:

„Нобелов комитет потпуно је свестан чињенице да није могуће открити ко је најбољи из једноставног разлога што се не може утврдити ко је најбољи. Све што може јесте да се покуша наћи изузетно вредан кандидат. Али, чак и ако се ради о најбољем, оптужбе за немар и

неправду су неизбежне.” Он додаје да је „свет пун људи који заслужују Нобелову награду, али је немају и неће је ни имати”.

И заиста, има невероватних пропусти: Рус Дмитриј Менделеев (1834–1907), творац Периодичног система хемијских елемената, био је предложен за награду за хемију 1905. али је одбијен! Џозаја Вилард Гибс, први велики амерички физичар, пионир у области термоди-

Дмитриј Менделеев

„НАЈБОГАТИЈА СКИТНИЦА ЕВРОПЕ”

Тако је Виктор Иго назвао свог пријатеља Алфреда Нобела, успешног индустријалца који је дизао фабрике по целој Европи. Доле, Нобелова лабораторија у Севрану, близу Париза.

Alfred Nobel

намике, физичке хемије и статистичке механике никад није ни предложен. Француз Марслен Бертло (1827–1907), који је успео да синтетизује више органских материја, номинован је у више наврата, али никад није постао нобеловац. Американац Освалд Теодор Ејвери (1877–1955) који је открио улогу ДНК у преношењу наследних особина, доживљава исту судбину. Баш као и холандски ботаничар Хуго де Врис (1848–1935), творац мутационе теорије еволуције и један од утемељивача менделизма, канадски лекар Ханс Сели (1907–1982), пионир у изучавању психичког стреса, Француз Жером Лежен (1926–1994), који је открио тризомију 21, изазивача монголизма...

Није се држала дате речи

Један од најчешћих разлога што ових великана нема на списку најбољих јесте што у правилнику стоји да награда мора да припадне научницима „који су у току протекле године стекли највеће заслуге за човечанство”. Па ипак... Амерички физиолог Френсис Пејтон Роус (1879–1970) примио је награду за физиологију и медицину 1966, у својој 85. години – равно педесет шест година пошто је поставио теорију о вирусном пореклу рака! Американац норвешког порекла Ларс Онсагер (1903–1976), чији су радови под

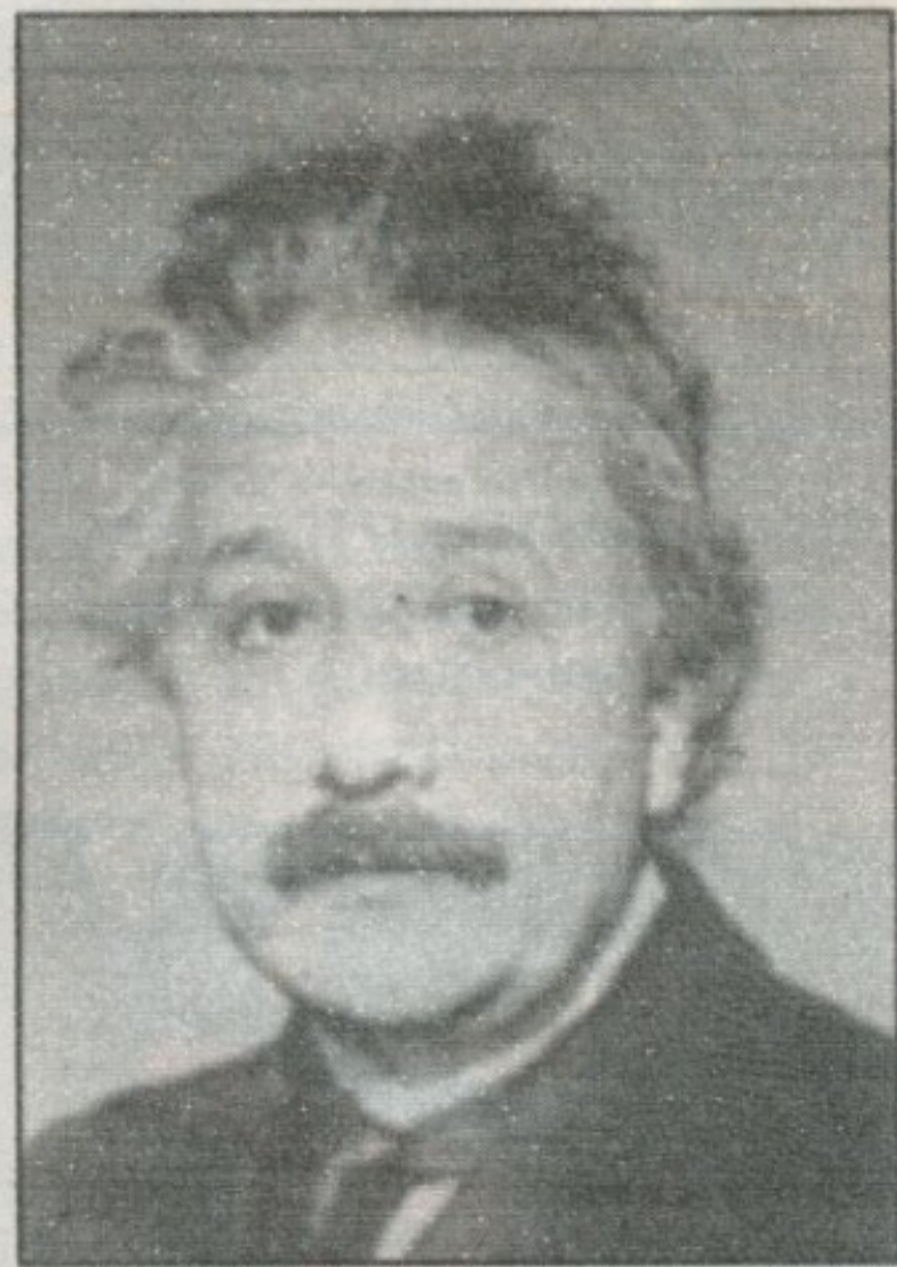
именом „четврти закон термодинамике” објављени 1931, добиће Нобелову награду за хемију тек 1968. А Американац немачког порекла Ханс Бете на Нобелову награду за физику 1967. чекао је пуних 29 година – припала му је за истраживање порекла енергије звезда.

Дешавало се и да награда припадне научницима који је уопште нису заслужили. Тако су канадски лекар Фредерик Грант Бентинг (1891–1941) и његов колега и земљак Џон Џејмс Рикард Маклеод (1876–1935) били награђени 1923. године Нобеловом наградом јер су „успели да издвоје инсулин”. У ствари, Маклеод

електрона” предвидео је специјалну теорију релативности...

Касније су комитети проширили награду и на области које у почетку нису убројане. Тако ће 1973. године награда за физиологију и медицину бити додељена зоолозима Карлу фон Фришу, Конраду Лоренцу и Николасу Тинбергену за истраживање понашања животиња. А 1974. британски астрономи Ентони Хјуиш и Мартин Рил добијају награду за физику.

Углед који даје Нобелова награда, више него сам новац, помаже награђенима у њиховој даљој научној каријери. Али, ако затреба, она може да послужи као покриће за све врсте

АЈНШТАЈН: СВЕ ЈЕ ЗАИСТА РЕЛАТИВНО...

Физичар је добио Нобелову награду 1921... али за закон фото-електричног ефекта а не за теорију релативности.

беловца затражила од председника САД да прекине рат у Вијетнаму, а 1973. пет совјетских носилаца Нобелове награде потписује у „Правди” писмо у коме се Андреј Сахаров оптужује као „оружје непријатељске пропаганде против Совјетског Савеза”. У Француској, неприкосновени генерал Де Гол, добро је отворио уши док су Франсоа Жакоб, Андре Лвов и Жак Монод (Нобелова награда за медицину 1965) критиковали националну политику школства.

Углед Нобелове награде на сасвим други начин искористила је једна банка сперме у Калифорнији. Она је дошла на идеју да скупља сперму научника нобеловаца да би се тако „искра” њиховог генија пренела на жене примаоце. Неколико лауреата је пристало... Вилијам Шокли (1910–1989), један од проналазача транзистора, добитник Нобелове награде за физику 1956, био је одушевљен. Да се амбициозне даме нису превариле? Јер Шокли касније користи свој углед да би подржао научно потпуно бесмислену тезу о неједнакости раса...

Припремила
Вера
Милићевић

ДРУГА ЖЕНА

После Марије Кири, која 1903. добија награду за физику, друга жена којој је припала Нобелова награда је њена кћерка Ирена Жолио-Кири: она 1935. дели награду за хемију са својим мужем Фредериком.

„ЗАБОРАВЉЕНИ”

Неколико необјашњивих „рупа” међу нобеловцима, од Руса Дмитрија Менделеејева, творца Таблице периодичног система хемијских елемената, Американаца Ејверија који је открио улогу ДНК у наслеђу или француског хемичара Марслена Бертлоа.

Освалд Ејвери

Марслен Бертло

уопште није учествовао у истраживањима, док је најзаслужнија личност био канадски физиолог Чарлс Херберт Бест (1899–1978) који није награђен. Касније је комитет схватио грешку, али је изјавио да нема начина да је исправи. Што се тиче данског патолога Јоханеса Фибигера (1864–1928), Нобелова награда 1926, његови радови о ширењу злоћудних тумора показале се – погрешним...

Ајнштајн прима награду за физику 1921, али не за своју теорију релативности (1905), ни за своја проучавања брауновог кретања (1906) већ за објашњење природе фото-електричног ефекта. Славни француски математичар Анри Поенкаре (1854–1912) никад није добио Нобелову награду: истина, и не постоји Нобелова награда за математику, али је Поенкаре мирне душе могао да понесе награду за физику – у свом делу „О динамици

послова, од идеолошких, политичких, војних, комерцијалних.

Семе генија

Тако су почетком седамдесетих година 44 америчка но-

БОЉЕ ИКАД НЕГО НИКАД

Амерички физиолог Френсис Пејтон Роус чекао је 56 година на награду која се, према правилима, додељује за радове остварене „у протеклој години.”

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

БАШ ЛЕПО ШТО РЕШ
ОСТАТИ КОД КУКЕ,
МИЛИ!

ДА! ЗАСЛУЖИО САМ
ДА СЕ МАЛО ОДМО-
РИМ!

САМО ЈУРЦАМ ПО
СВЕТУ И РАТУЈЕМ!

ДОСТА
МИ ЈЕ
МОРА И
ОЛУЈА!
ХОЋУ ДА
ПРЕДАХ-
НЕМ!

ОВО ЈЕ УЖИВАЊЕ!

ПРАВИ
ЖИВОТ!

ЕХ, ЈОШ
ДА НАМ
ЈЕ...

...ЧАША ДОБРОГ
НЕМАЧКОГ ПИВА...

ТАЊИР
ШВАЈЦАРСКОГ
СИРА...

И СВЕЖЕГ
ТАЛИЈАНСКОГ
ХЛЕБА...

ДДАА...

ГДЕ
КЕТЕ,
МОМЦИ?

ИДЕМО У ПОХОД НА ЕВРОПУ...

...ДА
УЗМЕМО
ШТА
НАМ
ТРЕБА!

МА ШТА

КАЖЕШ

РАЗНИ ГРАДОВИ – РАЗНИ ПРИМЕРИ

У Лондону се већ месецима води битка за чист град, а први су се на удару нашли физиолошки трагови које по улицама и парковима остављају пси. Стога је направљен спот који се у свим биоскопима у граду приказује пре филма. Мада траје само 30 секунди, спот делује врло упечатљиво. Како и не би кад приказује мушкарца који се „олакшава“ насред улице, а прати га текст следеће садржине: „Ви то не бисте радили. Немојте то онда дозволити ни свом псу!“

●●●

Исте муке муче и становнике Барнингтропа, али су његове градске власти одлучиле да се не боре рекламама него конкретним мерама, то јест новчаним казнама. Зато су најпре пописани сви пси у граду, а затим је сваком од њих узето мало длаке. Захваљујући њој лакше ће се откривати могући преступници – употређиваће се генетски материјал „узорка“ са оним нађеним у измету са улице. Да грешке не буде, брину генетичари, а да казне стигну на праву адресу – судије.

●●●

У одлучну борбу против псећег измета кренуло се и у француском парламенту чији је посланик Пјер Паскалон нашао једноставно решење. Уважени господин предлаже да се на улицама свих већих француских градова поставе јавни WC за псе. Новац за изградњу сакупљао би се из посебних такси које би плаћали власници паса и то сразмерно тежини својих љубимаца. Јер, каже овај посланик, није свеједно да ли се држи пекинезер или

дога, па даље натенане објашњава: што је пас већи, то је и гомила за њим већа, па према томе и дажбине морају да буду одговарајуће... ■

НИ КЛОШАРИ НИСУ ШТО СУ БИЛИ

Једна вест с оне стране Атлантика говори да је у аргентинском летовалишту Мар дел Плата одржана Прва међународна конфе-

ренција клошара. Скупу је присуствовало око три стотине учесника, па и из тако удаљених земаља као што су Канада или Грчка. Како су стигли до Аргентине, у вести се ништа не каже, као ни то да ли имају намеру, и новац наравно, да се врате у домовину или ће се придружити домаћинима. ■

ЧАРЛС НИЈЕ ЈЕДИНИ

За оне који су из овог или оног разлога пропустили да се обавесте о разводу британског престолонаследника принца Чарлса направљен је CD-Rom са свим појединостима. Компакт диск носи наслов „14 венчања и развод“ и садржи све податке о романтичној и јавној историји чланова краљев-

ске породице у 20. веку. Чарлсу за утеху може да послужи то што није једини на мети. У Краљевској породици излете ван граница очекиваног и дозвољеног није предузимао само он, далеко од тога. ■

КАКВО ЛАВЉЕ СРЦЕ!

Приликом поплава које су прошлог лета захватиле северну Кину страдао је и лав из зоолошког врта у граду Лијуу. Он се, јадник, толико препао када је видео да вода продире у његов кавез да је тог часа угнуо од страха. Тиме је не само обрукао цео род него и довео у питање изреку „Храбар као лав“ (осим ако се она не тумачи у смислу: плашљив као миш). ■

СВЕТА ВОДИЦА ЗА НЕРАЗУМНЕ

Савремени начин живота има своје и добре и лоше стране што се одражава на понашање и људи и животиња. Првима је, додуше, лакше. Пође ли им нешто низбрдо, могу да потраже помоћ психијатра. Са животињама је наравно другачије. Оне на те сеансе не могу да рачунају, што не значи да им помоћи нема, нарочито ако живе у Сан Франциску. Наиме, у овом граду већ неколико година одржава се масовно благосиљање кућних љубимаца који се недолично понашају. Том приликом на Вашингтон скверу окупи се поприличан број власника све у нади да ће света водица уразумити њихове љубимце. Да ли се то и догоди, нико досад није проверавао. ■

ШТА ИМ ВРЕДИ ШТО ИХ ВОЛЕ?

Удружење за заштиту животиња из Визбадена издало је саопштење које показује да је многим кућним љубимцима егзотичног порекла, упркос љубави њихових власника, у суштини прилично тешко. Као пример наводе се крокодили, у Немачкој све омиљенији:

шта им вреди што их воле кад их држе по купатилима? Ем немају где да се окрену, ем немају довољно воде, а о блату у коме би уживали да се и не прича. Ништа боље није ни змијама, игуанама, камелеонима и другим тропским зверкама, те Удружење захтева да се што пре донесе закон којим би били прописани услови за држање егзотичних кућних љубимаца. ■

МНОГО

Куда на одмор 2005. године?
Наса се најозбиљније спрема
да крене с продајом орбиталних
туристичких путовања

ПОВРАТНА КАРТА: 100 ХИЉАДА ДОЛАРА

Карта ће коштати (најмање) 100 хиљада долара. Много за свако друго путовање, али можда не и за четвородневни пакет-аранжман у орбити. Путовало би се најновијим моделом шатла за виšekратну употребу који би требало да десетоструко умањи трошкове лансирања. Наса је разраду детаља поверила стручњацима лабораторије за свемирску психологију Клермонт Меке-на који испитују обуку кроз коју би први свемирски туристи морали да прођу пре него што крену на пут, питање њиховог смештаја у самом шатлу и штошта друго, рецимо и како се у орбити води љубав.

ДВА ДАНА (ПРЕТЕШКЕ) СВЕМИРСКЕ МУЧНИНЕ

Свемирски туристи, тврди се, немају разлога да страхују од почетног убрзања шатла (1) једва нешто већег од онога које се добија на најновијим моделима тобогана из забавних паркова. Највише мука, (ал' дословце), задаће им свемирска болест која по правилу траје 48 сати. Зато ће аранжман и трајати баш четири дана. Шатл (2) неће имати пилота јер ће се њиме управљати са Земље. Рачуна се да ће површина од 50 квадратних метара бити довољна за смештај 14 туриста и вође пута. Буде ли до тада завршена, аранжман ће укључивати и посету орбиталној станици Алфа 2 (3).

ПРОБНИ ЛЕТ

По мишљењу Харвија Вихмана, стручњака лабораторије, два дана обуке у условима нулте гравитације током пробног, суборбиталног лета (слика, лево) обавила би посао. Најважније лекције? Употреба WC-а и туша, како повраћати у орбити и како сачувати живце у скућеном простору шатла.

резервоар
с кисеоником

антена

микрофон

командна
табла

ранац са
системом
грејања

контејнер
за урин

доњи веш
с воденим
хлађењем

ПОЗДРАВА С АЛФЕ ДВА

ПОГРБЉЕНИ,
ЗДЕПАСТИ,
НИКАКВИ

У условима бестежинског стања људско тело се шири (илустрација, испод), а човек због тога постаје погрбљен. Зато се чини да су астронаути нижи него што јесу.

А ЛУБАВ?

Кад их прође мука, туристи ће се Косећати као и на сваком другом одмору. Моћи ће да телефонирају (1) најближима, шкљоцају фотоапаратима и зује видео-камерама (2), одржавају кондицију на собном бициклу (3), како не би одлепшали у нежељеном правцу, пода ће се држати помоћу ципела с ужлебљеним ђоном (4) који се углављује, рецимо у под туш-кабине (5). Ту ће сачекати да их, под дејством сабијеног ваздуха, залије млаз воде. Најскупља ствар које ће се (сви, и у више наврата) дотаћи биће свемирски WC (6) на који је Наса утрошила 38 милиона DEM. Свота је поприлична, ал' скоро незнатна у поређењу с незгодом да вам оно што би иначе морало да заврши у WC шољи, лебди и скакуће у непосредној (бестежинској) близини: грозно искуство о коме би астронаути који су то доживели имали шта да кажу. Исто важи и за храну у чврстом облику (7) и ону течну за коју се у орбити препоручују сламчице.

Тамо горе скоро да се не може без каишева. Неопходни су кад год идете у кревет (8), WC, на купање или кад вас спопадне жеља да водите љубав у орбити (9), нешто што је сваки други добровољац, учесник испитивања које је спроведено у „Мекени“, навео као потребу о којој се мора водити рачуна. Све

то је, кажу стручњаци, дечија игра у поређењу с напетостима које у међуљудским односима рађају скучени простор кабине и бестежинско стање у коме је сасвим могуће да вам се неки део тела нађе у оку, носу и тако даље, тако рећи савршеног странца, и обрнуто... Све неспоразуме те врсте требало би да разреши психолог (10). На страну друге ситнице. Рецимо, у ком правцу да се окрену муслимани кад им, усред орбите где се излазак и залазак Сунца смењује сваких 45 минута, дође време молитве? Ка Земљи, решено је.

ПОВРАТАК

Најновији шатл за виšekратну употребу, Rlv (од енгл. Reusable launch vehicle) при повратку на Земљу. Тренутно, један лет шатла кошта 600 милиона DEM. Лет Rlv-а стајаће 60-80 милиона DEM. Наса рачуна да ће део тог новца повратити кроз свемирске пакет-аранжмане.

М. И.

Над небом Француске, у Великом рату

ВОБА

Једном је и метеоролошка служба рекла истину.

Према Француској је лепо време и кроз праменасте облаке велике рупе већ нам показују сиво, узнемирено море. Пред нама се, на нашој висини, одржава још само неколико облака. Дакле, небо над Француском је чисто и плаво. Све је мирно, нема ни дашка ветра да протресе апарат који се мало пропиње и подрхтавајући диже лагано на предвиђену висину.

Више група од по шест бомбардера „бостон” лете добро распоређене. Свуда унаоколо много инсеката кружи и труди се да лети нашом брзином: „спитфајери” из пратње. Крај је априла, година 1943.

Радио крчи, затим се чује разговор неколицине људи. То је једина енглеска посада чији је пилот погрешно укопчао радио-станицу и чији докони разговор сада могу да чују сви, и пријатељи и непријатељи. Све прекида бесно „Умукни!” вође групе.

Видљивост је одлична.

Стижемо над област рампи за избацавање летећих бомби. Вођа ће морати да потражи своју мету, да је препозна, да се снађе изнад овог мравињака ровова, бетонских блокова, здепастих зграда у којима раде хиљаде људи и који су велика Хитлерова претња.

Флак — противваздушни топ — у једном тренутку замрачио је небо. То нису, као што је чест случај, салве неколико батерија које подешавају гађање да би потом бесомучно отвориле ватру. Не, све постаје црно: пред нама, испод, изнад нас.

Ловци су побегли

Око „бостона” блиске експлозије за тренутак показују своју црвену светлост, забрињавајући доказ њихове крајње близине. Плексиглас јечи, велике црне кугле од 105 и 88 милиметара опкољавају формацију. Не види се готово ништа.

Наш пилот Алегре прибија се уз челни авион чији је пилот Ланже-син, а осматрач Ромен Гари. Осећам његове напоре. Избацујем бомбе кад се шумарак с нагибом појавио на нишану, заклоњен црним пахуљама. Потом се трам од црвене светлости, снажног удара и пискавог звука. Ишчупан ми је плексиглас са кабине. Мале рупе на

оплату пропуштају сунчеве зраке који као да ме пробијају. Разбијени компас котрља ми се између ногу при сваком напору авиона да измакне новим гроздовима црних пахуља које се појављују пред нама чим покушам друге да избегнемо.

Бум... Бум... Још црвених пламенова. Што даље идемо, све више искрсавају десетине, стотине ових проклетих црних мехурова што у један мах, за секунду, дају небо језиву боју.

Нагињем се и тражим формацију. Не видим ништа! Стежем падобранске везе размишљајући: „Ако будем морао да искочим, само да се отвори!”

— Зашто се тако обрћеш? — питам нашег пилота Алегреа.

— Следим вођу. Не знам шта то Ланже ради, иде у свим могућим правцима.

— А где су остали?

— Остали су отишли. Остали смо само ми и још четири апарата. Веома смо удаљени.

— А ловци, заштита?

— Нема више ловаца, отишли су.

Затим правимо пун круг. Летимо стално десно од челног авиона који је у широком заокрету према мору, потом западу, а онда право југу, ка Амијену.

— Забога, па он је луд! Треба му рећи... Навући ћемо швапске ловце на врат...

Следите ме!

Влак се поново јавља. Црни мехури стижу до нас, док пет авиона, летећи без реда, иду ка северу, а у даљини се назире жућкаста, белим искићена линија: обала.

Наш пилот Алегре одлучује:

— Разговараћу с њим. Не можемо више овако.

Челни авион кружи и даље, пење се, обрушава, идемо право на Денкерк.

Међутим, у тренутку кад је Алегре хтео да се умеша, радио почиње да крчи, а затим један глас, пригушен, далек:

— Жуто одељење... Жути вођа говори... Број два, преузми формацију, води формацију, ја не видим више.

Глас је пригушен и не наређује, пре би се рекло да моли.

Јаснији, одлучнији, Алегреов глас одговара:

— Жуто одељење, Жуто одељење! Овде Број два, стајем на чело, следите ме!

ПОЛИТИКИН

„Летимо стално десно од челног авиона који се у широком виражу okreће мору, затим западу, а онда право југу, ка Амијену... Чисто лудило, а ми, покорно, за вођом...” — забележио је Франсоа Самер, члан чувене француске ваздухопловне групе „Лорен”, догађај који, срећом, није имао тужан крај...

Сад ја кажем Алегреу:

— Приђи ближе, треба видети шта је.

Следећи покрете полуделог авиона, приближавамо му се, постављамо се готово крило уз крило. Онда се чује глас нашег радиосте-митраљесца:

— Осматрач је готов, пао је.

— А пилот?

Више пута пролазимо уз сам авион, скоро га дотичемо. Ромен Гари, осматрач, нагнуо се напред, пресамићен. Глава му се једном или двапут диже, потом пада. Пилоту се види само крваво лице. Ветробран пред њим је сав избушен. А авион се клати као пијан.

Стигли смо изнад мора.

— 'Ало, Жути вођа, Жути вођа! Видите ли ме? — пита Алегре.

— 'Ало, Број два, митраљезац ме води... пратим те... — чујемо најзад глас рањеног пилота Ланже-сина.

Неће да искаче

Алегре лети поново напред и хитамо ка енглеској обали покушавајући да саку-

пимо „бостоне” растуреног Жутог одељења пре него што немачке „фоке волфови” рашчисте ситуацију.

Опет чујемо Ланжеа:

— 'Ало, 'ало, Број два, мој осматрач је само рањен, сад ме он води.

Ја свог пилота водим ка Медстону, великом помоћном аеродрому, бази посебно опремљеној да прими оштећене авионе. Надомак обале Алегре узима правац према писти да спусти наш рањени авион. Онда се још једном јавља Ланже-син:

— 'Ало, Број два, ја више волим да се вратим, боље познајем наш аеродром, осматрач ме води...

Одустајемо и од намере да слетимо у Медстон. Близу је Харфорд Бриц, наша база, и радиом јављамо свој повратак, а затим Ланже одговара: он неће да искаче, покушаће да слети и да, закратко, бар назре нешто преко крви која му се сасушила на очима и лицу.

Осматрач Гари се приди-гао. Он говори свом пилоту, даје му висину, води га ка писти.

Доле видимо мноштво црних тачки које трче и сакуп-

ЈЕ СЛЕП! ЗА ЊИМ!

Илустровао Брана Јовановић

љају се на ивици аеродрома. Велика црвена кола свом брзином грабе према стартеру.

Ми смо се раздвојили. Оштећени авион сада је готово сам. Испустио је стајни трап. Алегре стручно јавља да је испустио и флапсове. Контролни торањ храбри пилота кратким реченицама, даје му курс:— Два два пет... два два нула... лево... лево...

Други један, лагани, глас даје висину:

— Две стотине фита... сто фита... педесет фита...

Све то мирно, чак нехајно као да то ништа не значи. Мала помоћ другу, то је све.

С упереним шмрковима

Сад је „бостон” постао сићушан за нас који смо остали горе. Кружимо и посматрамо.

Нико више не говори, ни рањени авион ни контролни торањ. Нико.

Апарат се приближава писти, удаљава се, поново прилази. Велика црвена кола јуре поред несрећног чудовишта које тражити. Точкови додирују... авион одскаче... полази ка ивици писте, потом се враћа на добар правац... Догодило се чудо: све је спасено... „Бостон” рула пистом.

Носни точак се спустио, кочнице су успориле ход металне телесине која се лагано зауставља. Мотори још раде. Авион остаје на месту, попреко преко писте. Црвена кола мотре, с упереним шмрковима.

Сад су се и болничка кола приближила. Одозго распознајемо два човека које придржавају и дижу у кола.

На нас је ред да слетимо. Авион на писти успорава. Из-

ненађен, слушам како се звук моје машине, на који сам се брзо привикао, утишава и сасвим гаси. Пролазимо поред оштећеног Ланжеовог авиона чије ране зјапе и чије су моторе зауставили механичари.

Сузе испод тамних наочара

Пет дана касније, у бару аеродромског ресторана, официри наше групе опраштају се од Ранкура који своје место препушта Гарију. То је прилика која се ретко пружа да сви будемо заједно и да испијемо чашу у здравље команданта који нам је постао пријатељ.

Опште веселости наједном нестаје. Берко, лекар, и Гари улазе водећи једног официра чије је лице прекривено завојима и који носи велике тамне наочари. Лагано га воде до једне столице. То је Ланже-син

По сваку цену хтео је да дође и добио је одобрење да на неколико часова напусти болницу. Сви му прилазе, честитају, испитују га. Како је могао да се врати на аеродром и успешно слети.

Он не одговара, не види, јер сад припада другом свету. За њега је авијација већ далеко. Он је мислио да ће наћи пријатеље, а нашао је авијатичаре, људе који ће сутра наставити да лете.

Седећи на столици, он, може се рећи, пре сањари него што говори: прегледали су га најбољи очни лекари РАФ-а и наде више нема. Рожњача му је тешко озлеђена мноштвом ситних комада стакла које му је један велики гелер, што је прошао кроз ветробран, бацио у очи. Вид ће му уз велике напоре бити спасен, али о поновном летењу нема ни говора, бар не дуже времена.

Он све то објашњава уморним гласом никога не гледајући, као да говори простору иза другова, а затим несигурним покретима тражи чашу по мермерној површини бара.

Група „бостона” што узлеће бесно урла над лименим кровом који дуго затим бруји. То га подсећа на улогу коју је до јуче имао. Подиже главу као да жели да их види кроз своје тамне наочари и лимени кров. Остао је у том положају, као да никога поред њега нема не говорећи ништа.

Сала се празни. Време је да се у суседној просторији руча јер посаде морају на аеродром. Ускоро ту остаје само један човек, на високој столици, лактовима ослоњен на бар, с главом међу шакама, плачући.

После неколико месеци Ланже-сину је ипак дозвољено летење и он се успешно борио до краја рата.

П. М.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

Свануло је чаробно јутро на Хавајима. Тридесетогодишњи Том Мекнил навукао је избледеле цинс панталоне и белу мајицу, сео за волан свог камиона и кренуо на посао у грађевинску компанију „Сил Мастерс“ где је радио као стручњак за отпорност материјала на влагу.

Док је возио према индустријској четврти око десет километара од Вајикакија, размишљао је о вечери коју му је претходне ноћи направила његова вереница Шери Дејвидсон, секретарица председника „Сил Мастерса“. Заљубили су се једно у друго на први поглед и намеравали су да се једног дана венчају.

Да изравнамо рачуне!

У исто време када је Мекнил пошао на посао у канцеларију је стигао потпредседник компаније „Сил Мастерс“ шездесетчетворогодишњи Дик Спајс и почео да пијуцка јутарњу кафу. Ускоро су му се придружили други потпредседник Гај Џори и два предрадника.

Спајс је око 6.30 h чуо како су треснула улазна метална врата. Погледао је низ ходник очекујући да се појави Том Мекнил. Уместо њега врата је закрчила грдосија од човека у тамној јакни и црним панталонама. У рукама је држао уперену полуаутоматску пушку. „Здраво, момци!“, рекао је злокобно се церећи. „Да ли ме се сећате?“

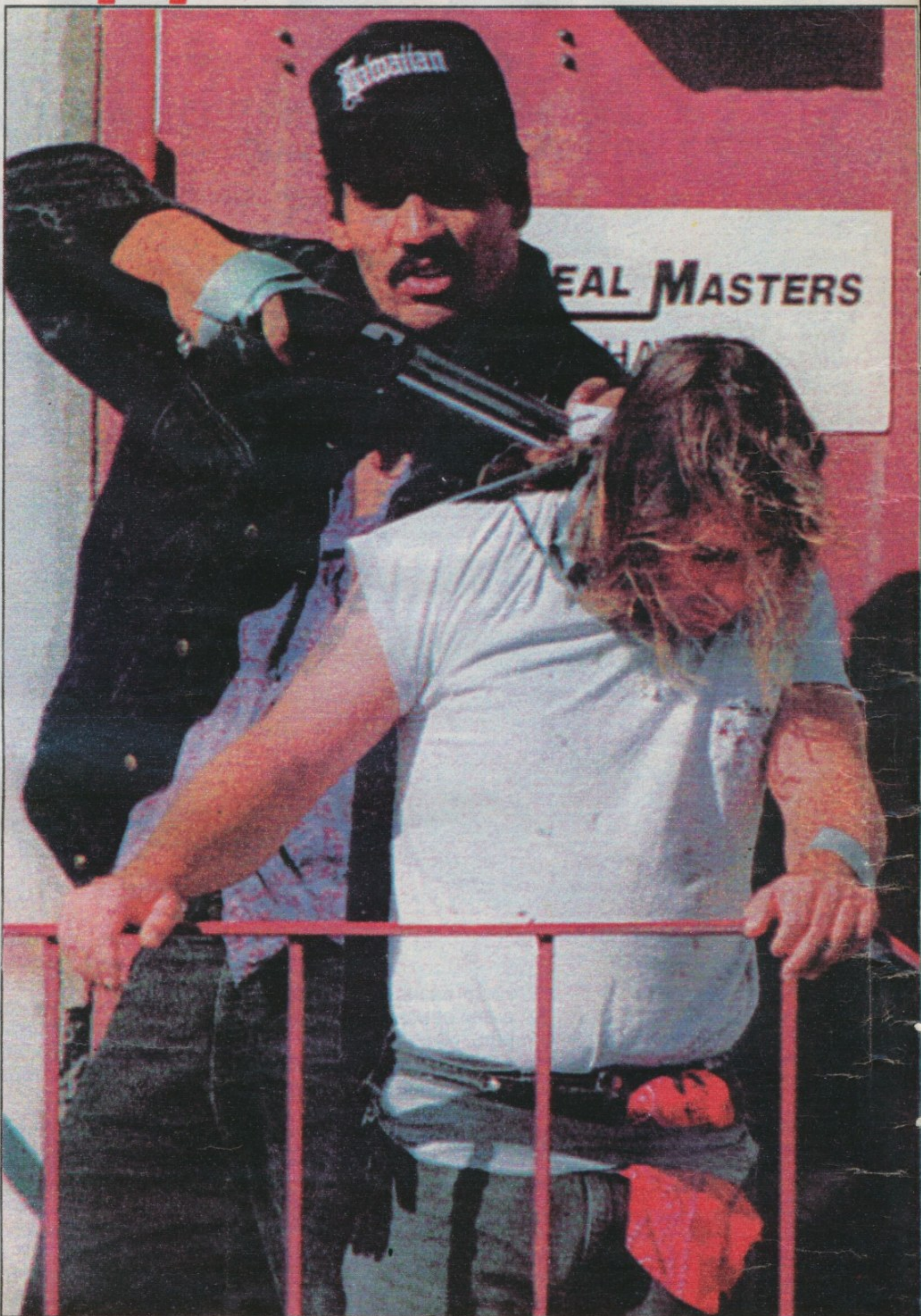
Како да га се нису сећали, тако нешто се не заборавља! Био је то Порториканац са Хаваја Џон Миранда. „Забога, Џоне, шта то радиш?“, питао га је Спајс трудећи се да му глас звучи природно. „Дошао сам да изравнамо рачуне!“, одговорио је двадесетосмогодишњи Миранда. „Сви на под, лицем надоле!“

Миранда је зграбио телефон, бацио га испред Спајса и наредио му да позове председника компаније. Када га је добио, Миранда је узео слушалицу и поставио ултиматум: или ће му дати 20 хиљада долара у готовини због злостављања Порториканца, или ће побити људе у канцеларији – своје таоце!

Стакласте очи

Тог јутра 6. фебруара 1996. Том Мекнил није отишао право на своје градилиште већ се нешто после 7 h паркирао испред зграде компаније, изишао и почео да се пење на други спрат спољним степеницама. Имао је радни састанак са шефовима. На паркингу је приметио Ми-

ОДБРОЈАВАЈ

рандин аутомобил. „Опет он!“, помислио је.

Џон Миранда био је једна од најнезгоднијих особа које је Том икада срео. Осим што се редовно дрогирао и често имао посла с полицијом, Миранда се, за четири године колико је ту и тамо радио за „Сил Мастерс“, увек с неким свађао, тукао и истеривао неку правду. Како је био висок преко два метра и веома крупан, сви радници су га се прибојавали. Најзад му је дат отказ.

Мекнил је ушао у ходник и зачудио се што су врата Спајсове канцеларије затворена. Унутра су се чули пригушени гласови и он је двапут куцао пре него што је отворио врата. Од Мирандиних огромних леђа није у први мах видео ко се још налази у соби.

Чим је чуо да је неко ушао, Миранда се нагло окренуо. Његове тамне очи деловале су стакласто и Том је одмах схватио да је под дејством кокаина или метамфетамина. „На под, Томе!“, рекао му

ДО СМРТИ!

Врата је закрчила грдосија од човека у тамној јакни и црним панталонама са упереном полуаутоматском пушком. „Здраво, момци!”, рекао је злокобно се церећи. „Да ли ме се сећате?”

је Миранда уперивши му у груди цев пушке.

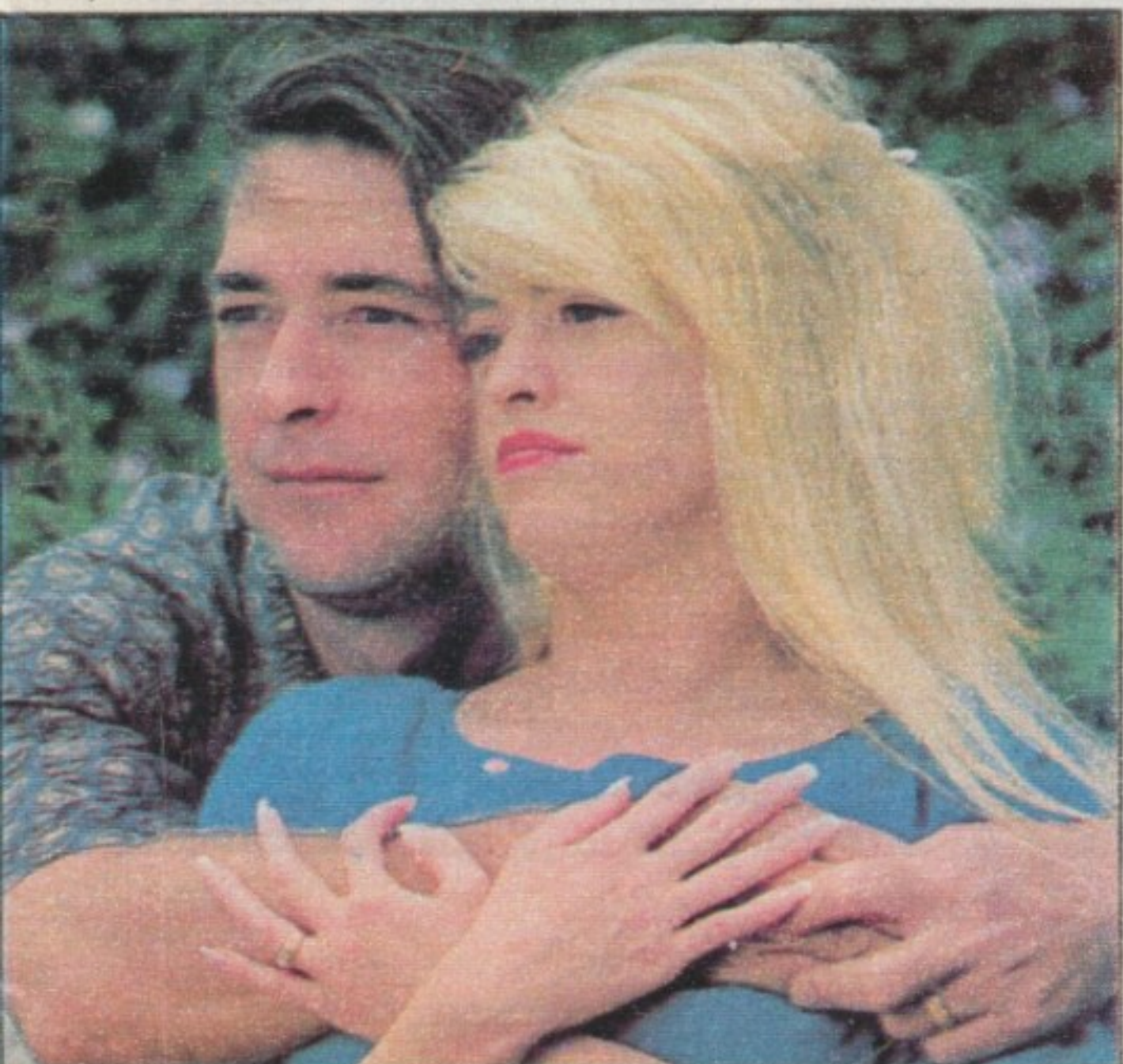
Који минут потом Миранда је својим таоцима наредио да пређу у просторије председника компаније које су се састојале од две собе. „Хвала богу што Шери још није стигла”, помислио је Том. Предња канцеларија била је њена. И ту су морали да полежу на под лицем надоле и Миранда је једном од предрадника заповедио да им руке на леђима чврсто веже широким лепљивим тракама.

Прснули су крв и месо

Када се, нешто пре 8 h, Шери Дејвидсон попела до своје канцеларије, наишла је на закључана врата што ју је изненадило. Док је по ташни тражила кључеве, врата су се изненада отворила, али тако да она није видела ко се налази унутра, и Миранда јој је цев пушке наслонио на само грло. „Бежи одавде, Шери, ако ти је живот мио!”, подвикнуо јој је и она је стрчала низ степенице.

Тешка челична врата поново су се отворила. На прагу се појавио Џон Миранда држећи испред себе, као штит, Гаја Џорџа. Уперио је пушку увис, испалио хитац и повикао гомили која се окупила око зграде: „Чувајте се, имам таоце!” Затим се, заједно с Гајем, повукао натраг у канцеларију.

Том и Шери Мекнил данас живе у Хонолулуу

Чим су ушли, Миранда је пуцњем разбио прозор, затим хитро цев уперио у Гаја Џорџа и пувукао обарач. Метак је погодио лист десне ноге, Џорџ је јаукнуо и срушио се. Остали таоци, који су лежали на поду у другој канцеларији, нису знали да ли је Гај Џорџ жив или мртав. Чекали су свој ред, као овце пред клање.

У 9.30 h Миранда је разговарао с локалном радио-станицом у нади да ће свој случај изложити широкој публици, али је дежурни уредник одлучио да овај разговор не емитује већ да га проследи полицији. Када је Миранда, после десетак минута, схватио да се оно што говори не преноси, треснуо је слушалицу и таоцима наредио да пређу у секретарину канцеларију.

Гај Џорџ је побегао

У канцеларији није било никога. Рањени Гај Џорџ смогао је снаге да се провуче кроз разбијени прозор и падне на земљу с висине од 3,6 метара – у слободу. Џон Миранда је подивљао. Зграбио је првог до себе, а то је био Том Мекнил, притиснуо му цев пушке уз врат и подвикнуо: „Залепите!”

Један од предрадника је, избегавајући Томов поглед, пет центиметара широку лепљиву траку неколико пута обавио око Томовог врата и неколико пута око пушчане цеви. „Сада лепи око моје руке и обарача!”, командовао је Миранда. „Ако ме полицијаци упуцају, и Том иде са мном на онај свет!” „Ја сам мртав човек!”, помислио је Том.

Миранда је наредио Дику Спајсу да му преда кључеве и да остане да лежи на поду канцеларије. „А ми ћемо се сада

мало провозати Диковим колима!”, изјавио је терајући предрадника низ степенице и држећи Тома залепљеног за себе. „Ако нешто покушате, овај овде је готов!”, викнуо је окупљеним полицајцима показујући на Тома.

Простор око зграде „Сил Мастерса” био је закрчен патролним колима и до зуба наоружаним полицајцима. Ту се налазила и полицијска екипа задужена за преговоре са отмичарем на челу с поручником Кареном Каником.

Мислим на тебе

Бринући да таоци нису довољно добро везани, Миранда је једног од предрадника послао назад у канцеларију да донесе још лепљиве траке. Полицајци, који су ушли у зграду кроз задњи улаз, зграбили су предрадника и ослободили и њега и Дика Спајса.

Пошто се предрадник никако није враћао, Миранда се узнемирио. „Натраг уз степенице!” подвикнуо је, најзад, Тому и другом предраднику, својим јединим преосталим таоцима. С пушчаном цеви привезаном и залепљеном за врат Том није имао куд. Предрадник је искористио тренутак Мирандине непажње, прескочио степенишни зид и одјурио у слободу. С лудаком је остао само Том Мекнил.

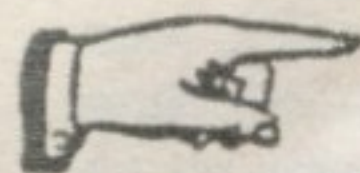
Ближило се подне и Џон Миранда, на врху степеница заједно с Томом, почео

Рањени Гај Џорџ, један од талаца, извукао се кроз разбијени прозор и с висине од 3,6 метара пао право на бетон и у слободу.

је да се понаша на начин који је поручник Каника препознавао. Изгледало је да ће покушати да убије таоца пред очима полиције да би их натерао да пуцају у њега не би ли то спречили. У полицијским круговима то се зове „самоубиство које су починили полицајци”.

Као већина људи који раде на удаљеним градилиштима и Том Мекнил је имао тихи пејџер који је само пулсирао када би га неко позвао. Он и Шери смислили су своју шифру која је значила „Мислим на тебе“. Шери му је то сада непрекидно поручивала, а да Џон Миранда ништа није могао да чује или примети.

60, 59, 58...

Око 14.30 h поручник Каника понудио је Миранди 20 хиљада долара ако одлепи траку и склони цев пушке са Мекниловог врата. Миранда је одбио. Како је време пролазило, он је постајао све хаотичнији. Најзад је викнуо: „Овоме овде ћу разнети главу. Кроз 60 секунди од овога трена!“

„Томе, почни да бројиш! Од шездесет уназад!“, подвикнуо је Мекнилу. Том је пуних седам сати био Мирандин талац који је извршавао сва његова наређења. Сада му је прекипело. Није му падало на ум да одбројава до своје смрти. Ћутао је као да се ништа не дешава.

Не добивши никакав одговор, Миранда је сам почео да одбројава: „60, 59, 58...“ Полицајци су се спремили да пуцају у Миранду. „Чувај се унакрсне ватре!“, довикивали су једни другима.

Том Мекнил је накривио главу на једну страну. Трака око његовог врата олабавила се од зноја дајући му простор од неколико центиметара. Полако је окренуо главу гледајући Миранду преко свог левог рамена. „Не мораш то да радиш, Џоне“, рекао му је благо посматрајући како држи пушку. „Још ти није касно да се из овога извучеш!“

„Немој да ме гледаш!“, дрекнуо је Миранда као да му је жао што мора да га убије и наставио са одбројавањем. Поручник Канико покушао је да се умеша: „Новац ти је овде, Џоне!“, викнуо је подижући увис цак с парама. „Престани да бројиш!“ „Прекасно!“, одговорио је Миранда, „47, 46, 45...“

Три пуцња

„Жив или мртав, борићу се!“, одлучио је Мекнил. „24, 23, 22...“ бројао је Миранда. Том је поново наслонио главу на отвор пушке. „Добро је, окренута је мало удесно“, помислио је и полако извдио тело на леву страну. „16, 15, 14...“

Сад! Мекнил је одскочио улево, спустио лево раме и обрнуо се, док му је лепљива трака чупала косу, за 180 степени наставши се лицем у лице с Мирандом. Овај је био много виши, али му је Том у очима видео изненађење, као да му није јасно ни где се налази ни шта се догађа.

Том је левом руком ухватио буренце пушке, окренуо је навише и повукао обарац. Тане му је прошиштало крај самог увета. Он се одмах спустио на колена откривајући Миранду полицајцима који су сада имали чисту мету.

Одјекнула су три пуцња. На смрт рањени Миранда срушио се на бетон. Том Мекнил клечао је крај њега врата још увек залепљеног за пушку, али неозлеђен.

Шест дана после овог догађаја Џон Мекнил и Шери Дејвидсон су се венчали.

Б. Д.

Разлог мора да буде јак да би неко пристао на брак

УИЖ

Како неке предложити брак? Уобичајено је на једноставан начин, питањем „Хоћеш ли да се удаш за мене?“ Да, али појединцима то није довољно, за руку своје драге они ће се добро помучити да би смислили како да то питање поставе на што оригиналнији начин.

Тако се, рецимо, још памти случај Лесли Хамилтон и Нила Натансона. Ово двоје младих упознало се у месту Пало Алто у Калифорнији. У то време Лесли је већ стекла диплому грађевинског инжењера, Нил је био на завршној години студија права на Стенфорду. Убрзо су открили да обоје уживају у решавању укрштених речи.

Унапред су се радовали недељи кад се у листу „Сан Франциско игземинер“ појављивала велика укрштеница. Понекад су знали сатима да седе и одгонетају шта је „под усправно“ шта „под водоравно“.

Једне недеље, после више месеци дружења, Лесли је приметила да се у укрштеници појављују појмови који су били везани за њу лично. Требало је ту уписати „Монтана“ одакле је она потицала, потом „виолончело“ – инструмент који је она свирала, додуше више као хоби него професионално. Име астронаута Армстронга, зна се, могло је бити само – Нил.

Занета решавањем, али све збуњенија, Лесли је изненађено открила да се по средини укрштенице појављује реченица: Драга... па празнина... удај се за мене, Нил. У празним пољима требало је уписа-

ти име глумице Карон, а Лесли није знала да је реч о имењакињи.

Кад је, коначно, схватила да се ради о брачној понуди, Лесли је дигла поглед са новина и угледала Нилово лице малтене претворено у знак питања.

– Нисам размишљала ни часа, сместа сам пристала на брак – касније је испричала Лесли која са Нилом, са којим је већ четврту годину у браку, има кћерку.

А како је Нилу пошло за руком да милионски тираж „Игземинера“ искористи у сасвим приватне сврхе? Обратио се Мерлу Риглу, уреднику енигматике, који је, пошто је први пут добио такву молбу, одмах прихватио идеју.

Трепћућа понуда

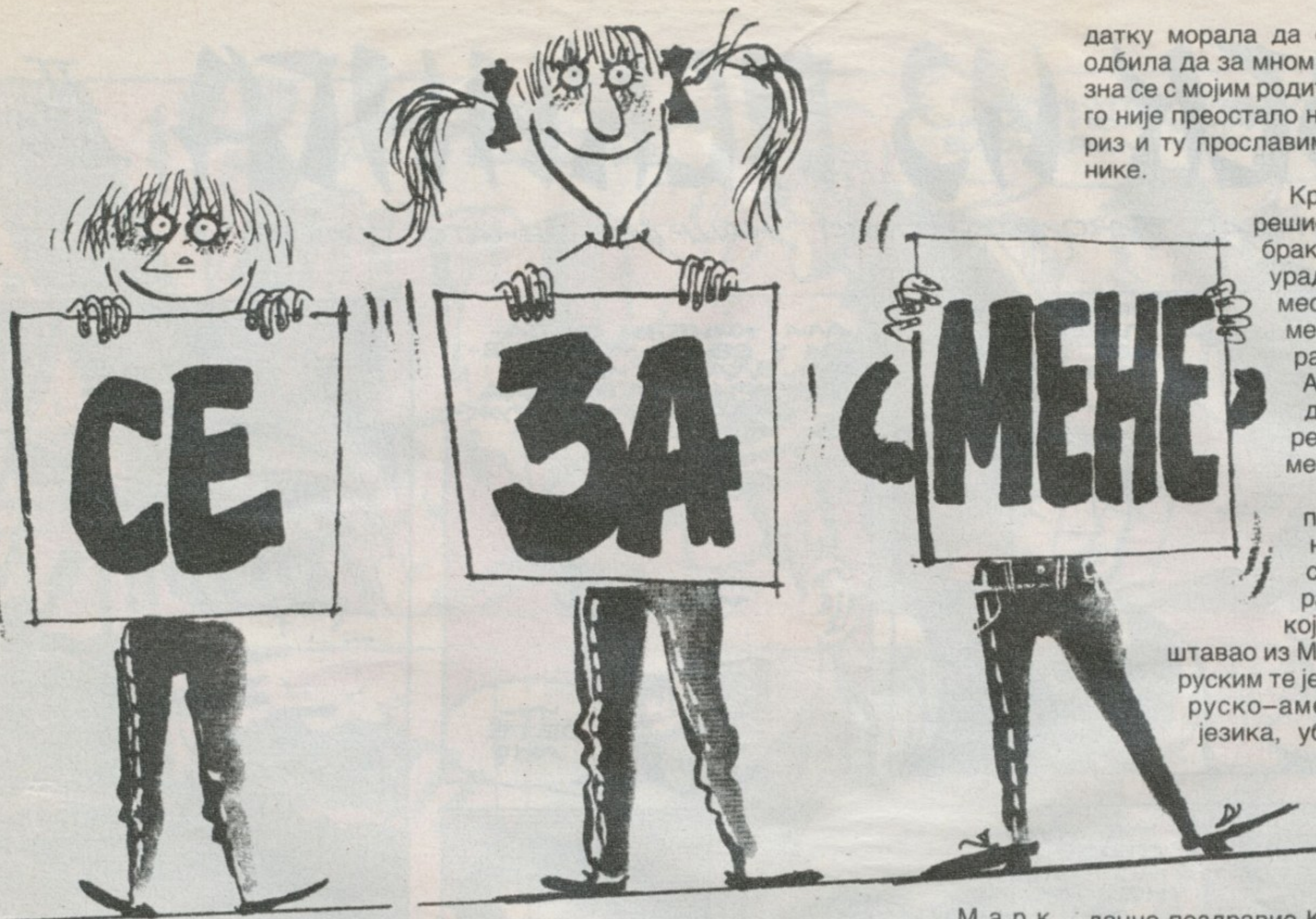
Пре пуних четрнаест година, госпођа Џоан Гир, заљубљена у кошарку, угледала је у неком ресторану Кала Рипкина јуниора, играча „Ориолса“. Пришла му је и замолила га да на платненој салвети напише поруку њеној кћерки Кели. Кал је срочио следећу реченицу: „Ако имало личиш на мајку, жао ми је што те нисам упознао.“

Кад је примила поруку, Кели је наивно упитала: „Ко је тај Рипкин, мама?“ На све то сигурно би заборавила да се, игром случаја, два месеца касније није затекла у истом ресторану са кошаркашом звездом. Сад већ радо знала да га и изблиза види, стрпљиво је сачекала да Кал подели аутограме групи обожаваатељи.

– Много ти хвала што си био тако љубаван према мојој мами – рекла је Кели Рипкину кад је коначно успела да стигне до њега.

Астронаут Армстронг је „Нил“, али како ли се оно зове глумица Карон?

датку морала да оде у Праг. Пошто је одбила да за мном дође у Америку и упозна се с мојим родитељима, ништа ми другог није преостало него да се вратим у Париз и ту прослаavimo новогодишње празнике.

Крег Копетас још тада је решио да Мари предложи брак, али је желео да то уради на неком посебном месту. Једно од таквих места у Паризу је ресторан „Жил Верн“ на врху Ајфелове куле. Како ту добити сто кад су сви резервисани неколико месеци унапред?

Довитљиви Копетас јавио се телефоном у ресторан и на сву срећу наишао на келнера руског порекла. Крег који је шест година извештавао из Москве, добро је владао руским те је, чудесном мешавином руско-америчком-француског језика, убедио келнера да му обезбеди сто, али и много више од тога.

Кад су стигли у подножје Ајфелове куле, лифтбој је срд

Ти си сигурно Кели, зар не? – чак је и Кал био изненађен што се у тренутку сетио симпатичне госпође која му је, док је исписивао поруку, испричала како има кћерку по имену Кели, високу 180 центиметара, иначе студенткињу на Универзитету у Мериленду.

– Ни дан-данас неће да призна – са симпатијама прича Кели – али сигурна сам да је Кал трагао за изразито високом женом.

Обрадована што се Кал Рипкин сетио њеног имена, Кели је пристала да изађе с њим на вечеру. Убрзо су стигли и божићни празници и Калов позив да их проведу заједно, у његовом дому.

– Пре него што се раскомотиш – Кал је замолио Кели кад су пришли његовој кући – волео бих да ти покажем башту иза куће.

А тамо, од светиљки, постављених дуж оградe, које су се палиле и гасиле, било је „трепћуће“ питање: „Хоћеш ли да се удаш за мене?“

Кели и Кал живе данас у срећном браку и имају двоје деце.

Прстен баке Силвије

Анита Бејкер имала је наступ у њујоршком „Радио сити холу“. У току њеног шоу-програма на позорници се појавио човек из гледалишта. Узео је микрофон и, помало запевајући, упитао: „Мици, да ли пристајеш да будеш моја жена?“

Најпре су сви заћутали, потом су почели да се окрећу настојећи да схвате која је то девојка којој неко тако отворено, пред толико непознатих људи, нуди брак. Мици је стидљиво устала и само климнула главом. У публици је настао метеж, сви су се дигли на ноге и пуних пет минута плескали будућим младенцима.

У току једне друге представе, овог пута у једном од авангардних њујоршких позоришта, давао се „Погреб баке Силвије.“ У неким деловима представе глумци су силазили у публику у дворани. Извесни

Роџер искористио је тренутак, а све је то било договорено, кад му један од глумаца прилази и каже: „Бака је рекла да ће ти завештати овај веренички прстен, али само у случају да имаш одговарајућу девојку којој ћеш га поклонити?“ Роџер је скочио са седишта, зграбио прстен и рекао да жели да га поклони својој девојци Ренди Рис уколико она пристаје да убудуће с њим дели добро и зло.

До тада позната као особа која је одлучно одбијала све брачне понуде, чак се заклињала да у такву заједницу никада неће ступити, Ренди није одолела оваквој просидби.

Реци „да“, журим!

Пре неколико година Крег Копетас, сада дописник „Вол стрит џорнала“, извештавао је са сусрета председника Буша и Горбачова који се одржавао на Малти. У паузи, испијајући на брзину кафу у једном кафеу, очи су му се зауставиле на непознатој женској особи. Толико се загледао у њу да је и њему самом постало непријатно. Напокон јој је пришао и упитао је да ли може да је части кафом. Мари Селин Жерар, иначе продуцент француске телевизије, на кафу је пристала а ручак одбила објашњавајући да се за неколико сати враћа у Париз.

Од тог тренутка Крег није престајао да мисли на Мари. Нажалост, и поред свих настојања да одјуре за њом у француску престоницу, наредна три дана није било летова за Париз. Докопавши се Града светлости, Крег се тек тада нашао у чуду. Напокон нашавши телефон редакције у којој је госпођица Жерар радила, окренуо је број. Требало му је десетак минута да јој објасни ко је, а кад се Мари сетила да су се срели на Малти, једва је пристала да се с њим види на ручку и то тек за два дана.

– Уместо у Москви, где је трабало да се нађем због посла, седео сам беспослен у Паризу и чекао Мари да се смилује и види са мном. Једном смо ручали и она је по за-

М а р к
дачно поздравио Копетаса, као да га види ко зна који пут, слично се десило и са шефом ресторана који му се обратио као да се ради о сталном госту, а не човеку који се први пут нашао на том месту.

На самом почетку вечере, нестрпљив да чује одговор, Крег је извадио прстен и замолио Мари за руку објаснивши да треба одмах да се изјасни, јер он већ наредног дана путује за Москву. Затечена, госпођица Жерар замолила је Копетаса да јој остави времена да размисли макар до краја вечере.

– Мада смо се до тада видели само три пута – прича Мари Жерар – ипак сам пристала, све је то било некако необично и романтично. Он је сутрадан одлетео за Москву, а ја сам остала сама с прстеном не знајући како да објасним родитељима да се удајем малтене за непознатог човека.

Мари и Крег венчали су се у септембру прошле године. Сада живе у Паризу и већ имају сина.

Представа, али – приватна

А ко је она Џин из наслова?

Радећи у основној школи у западној Пенсилванији, Мајкл Бајдо успео је једног дана да наговори своју колегиницу из средње школе да дође и да му наводно нешто помогне око припреме школске представе. Џин Кејбо пристала је на Мајклов позив.

Кад је ушла у учионицу, Џин се учинило да се нешто необично догађа. Деца су је одмерила од главе до пете гуркајући се и кикоћући се. Пред таблом је стајало неколико ђака с дрвеним таблама које су држали иза леђа.

– А сада, децо, покажите нашој гошћи шта смо припремили за школску представу! – рекао је Мајкл нетремице гледајући у Џин. Прваци су подигли табле увис, окренули страну на којој је нешто било исписано и чекали шта ће се догодити! Џин само што није пала у несвест кад је схватила да је невештим децим рукописом на таблама исписано: „Џин, удај се за мене!“

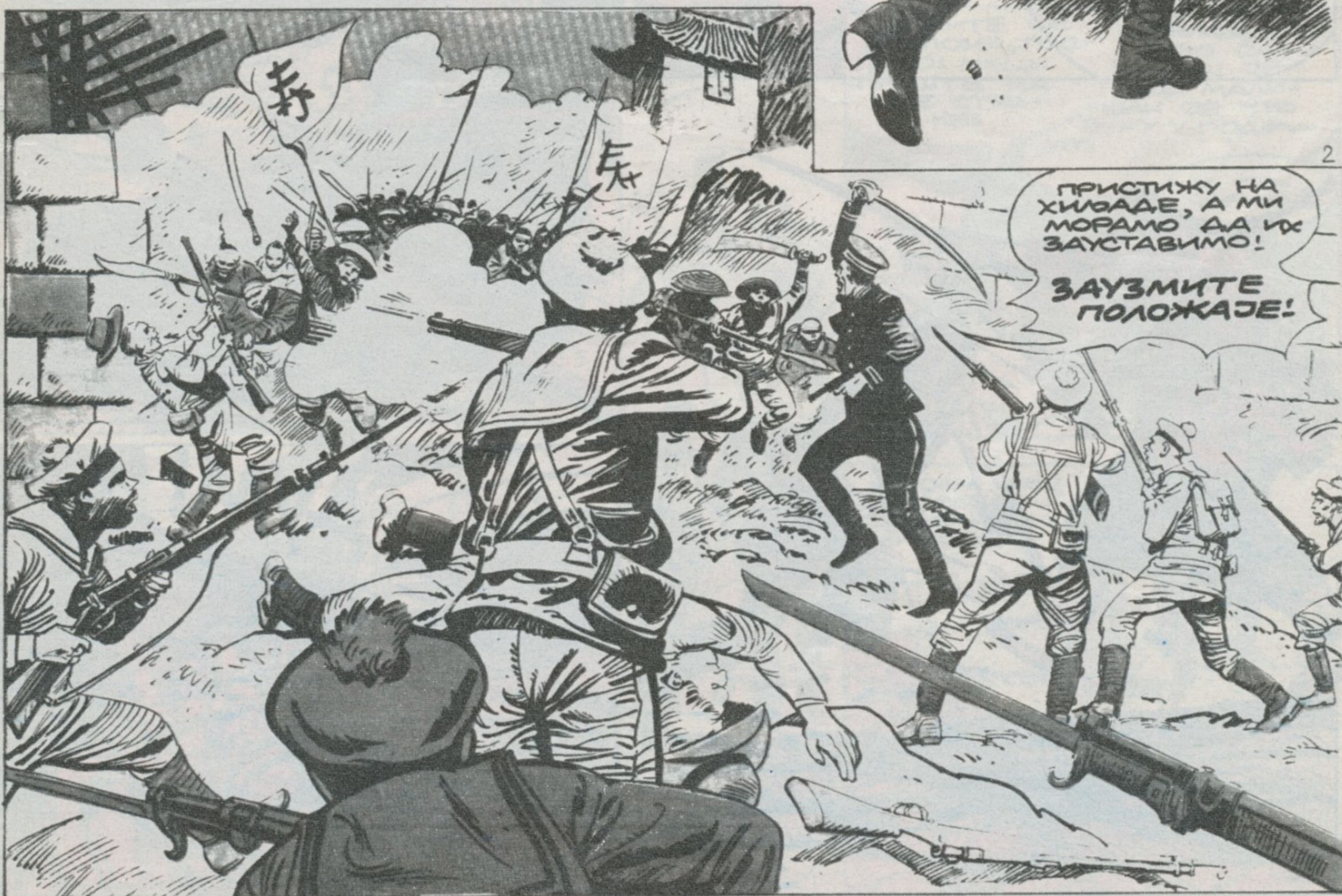
Како одбити такву молбу?

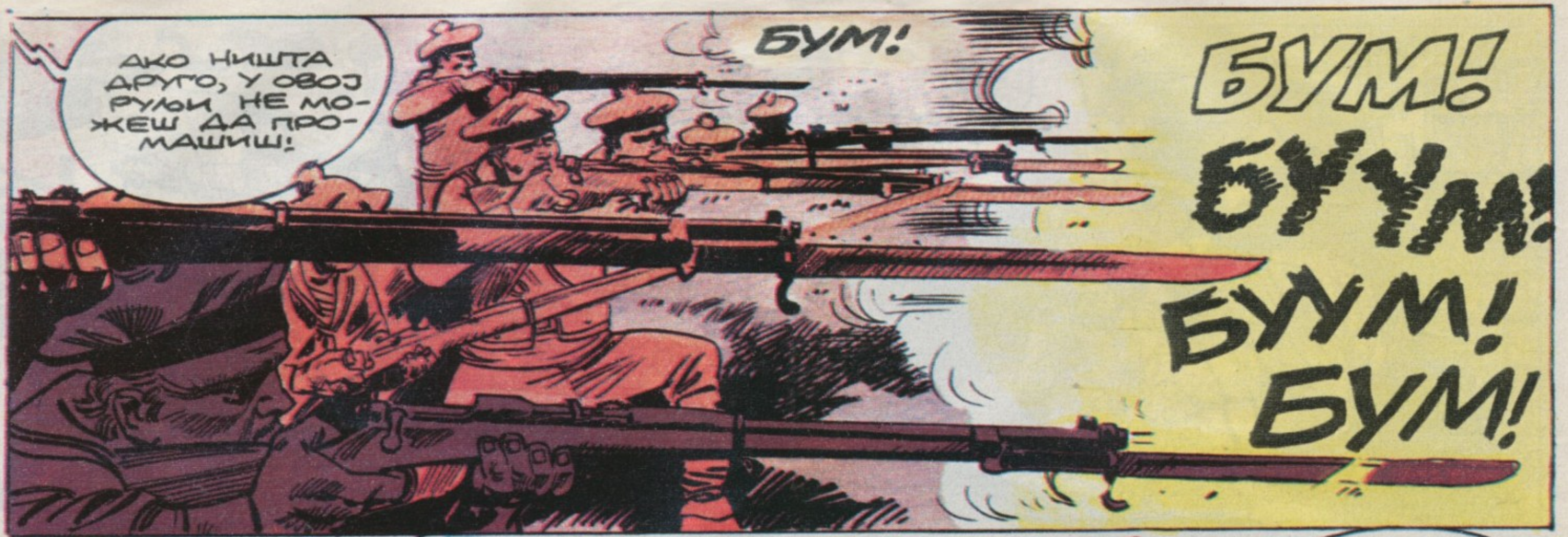
В. С.

ЧОВЕК ИЗ ПЕКИНГА II ДЕО

НАПИСАО БИНО Д'АНТОНИО НАЦРТАО РЕНАТО ПОЛЕЗЕ

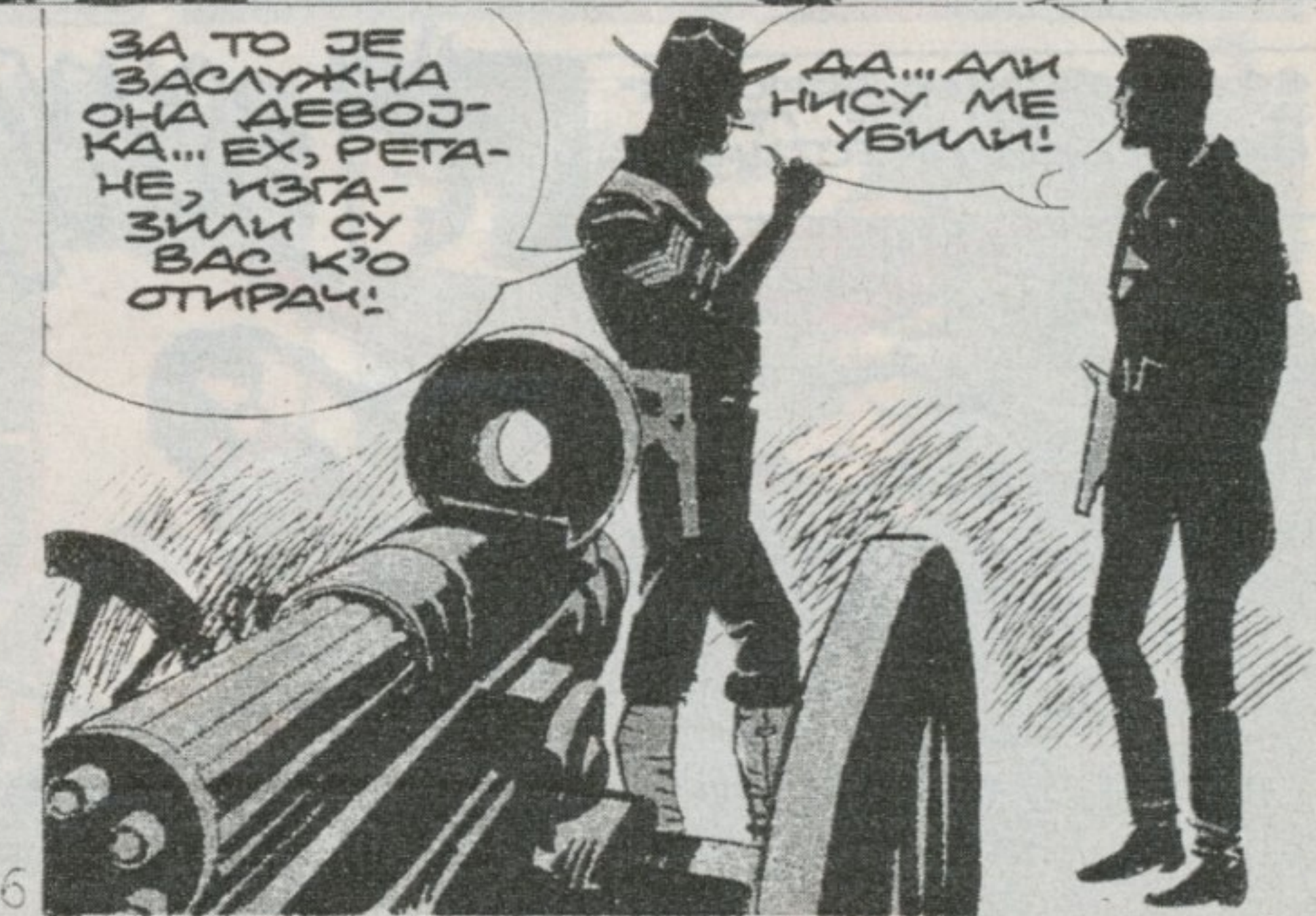
УСЛЕДИО ЈЕ ЖЕСТОК КОНТРАНАПАД, И КИНЕЗИ
СУ МОРАЛИ ДА СЕ ПОВУКУ...

АУТОМАТСКО ОРУЖЈЕ ОСУЛО ЈЕ ПАДБУ НА ГОМИЛУ НАПАДАЧА...

ВО-
ЛЕО
БИХ ДА
ЗНАМ
ЗАШТО...

МОЖДА СУ ПОМИ-
СЛИЛИ ДА СТЕ МРТВИ,
ЗАР НЕ? ИМАЛИ СТЕ
МНОГО СРЕБЕ! ТО
СЕ ВИШЕ НЕЋЕ
ПОНОВИТИ,
ЗНАЈТЕ!

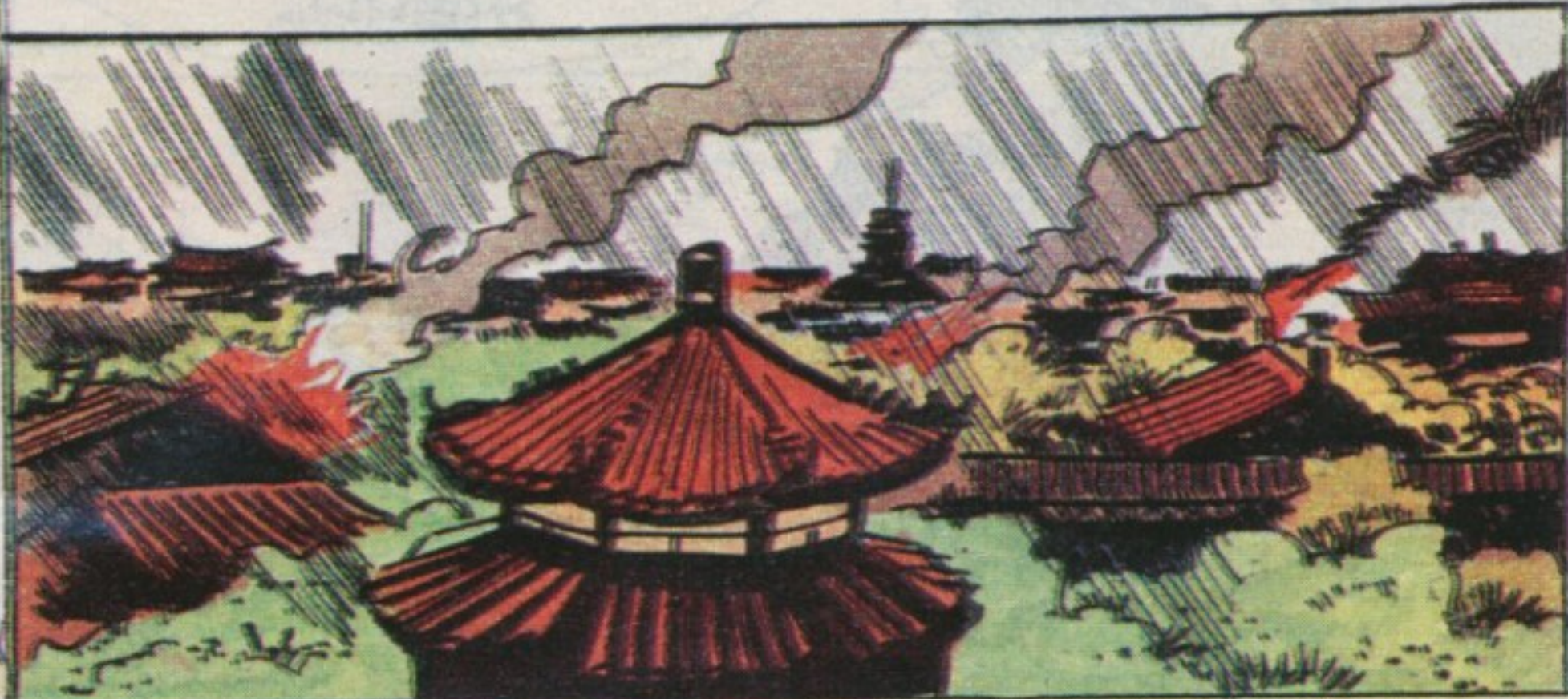
С ЊИМА ЈЕ
БИО ЧОВЕК
КОГА САМ
УПОЗНАО
ПРЕ НЕКИ
ДАН! ПИ-
ТАМ
СЕ...

НИШТА СЕ
НЕ ПИТАЈТЕ!
НИШТА!
ВИДЕО САМ ДА
УМЕТЕ ДА
СЕ БОРИТЕ
КАКО НИСТЕ
ВОЈНИК!

НЕ
ОПТЕРЕБУЈТЕ
ВИШЕ МОЗАК! ЉУ-
ДИ КОЈЕ НЕШТО
МУЧИ НИСУ НАМ
ОД КОРИСТИ!
ПОТРЕБНИ
СУ НАМ
БОРЦИ!

ЈАКА КИША КОЈА СЕ СТУСТИЛА НА ПЕКИНГ
ОБУЗДАЛА ЈЕ ВАТРЕНУ СТИХИЈУ КОЈА ЈЕ
ХАРАЛА ГРАДСКОМ ЧЕТВРТИ СТРАНИХ
ПОСЛАМСТАВА...

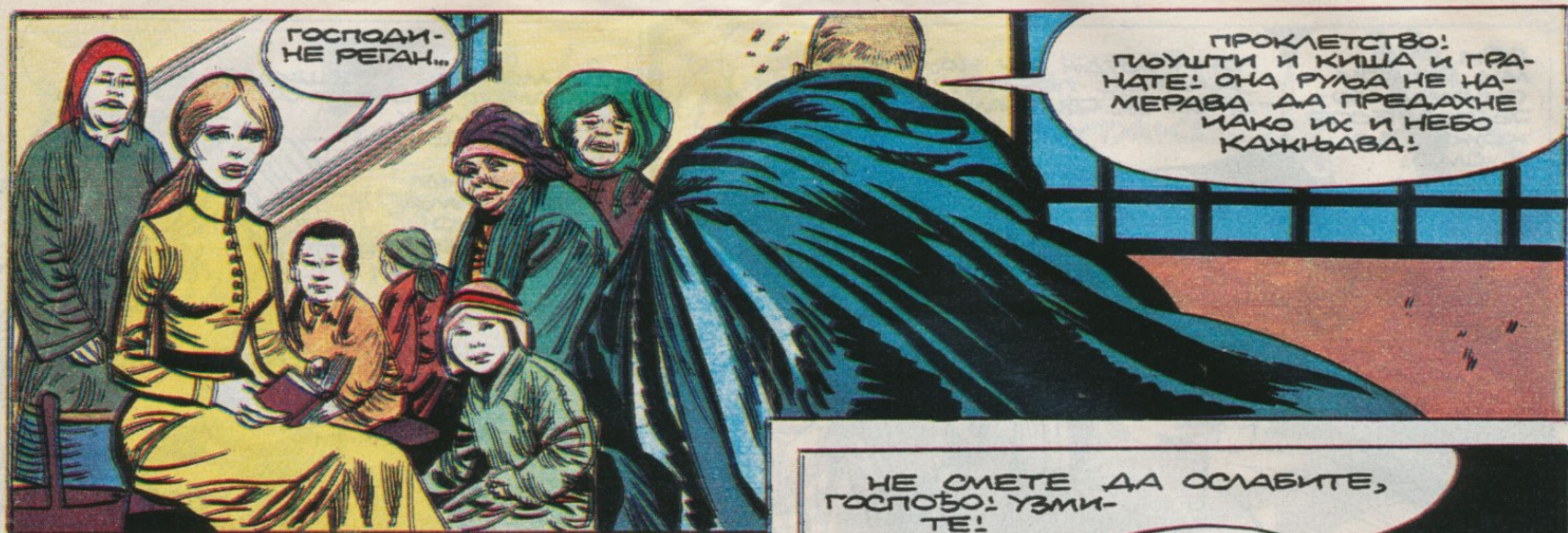
АЛИ ЗА ПЕТ СТОТИНА
БРАНИЛАЦА-ВОЈНИКА И
ЦИВИЛА, НИЈЕ БИЛО ОД-
МОРА... НА БАРИКАДАМА СЕ
И ДАЉЕ ВОДИЛА БОРБА...

СА КИНЕСКИХ ПОЛОЖА-
ЈА ТОПОВИ СУ ГРУ-
ВАЛИ БЕЗ ПРЕСТАНКА...

БУУМ!

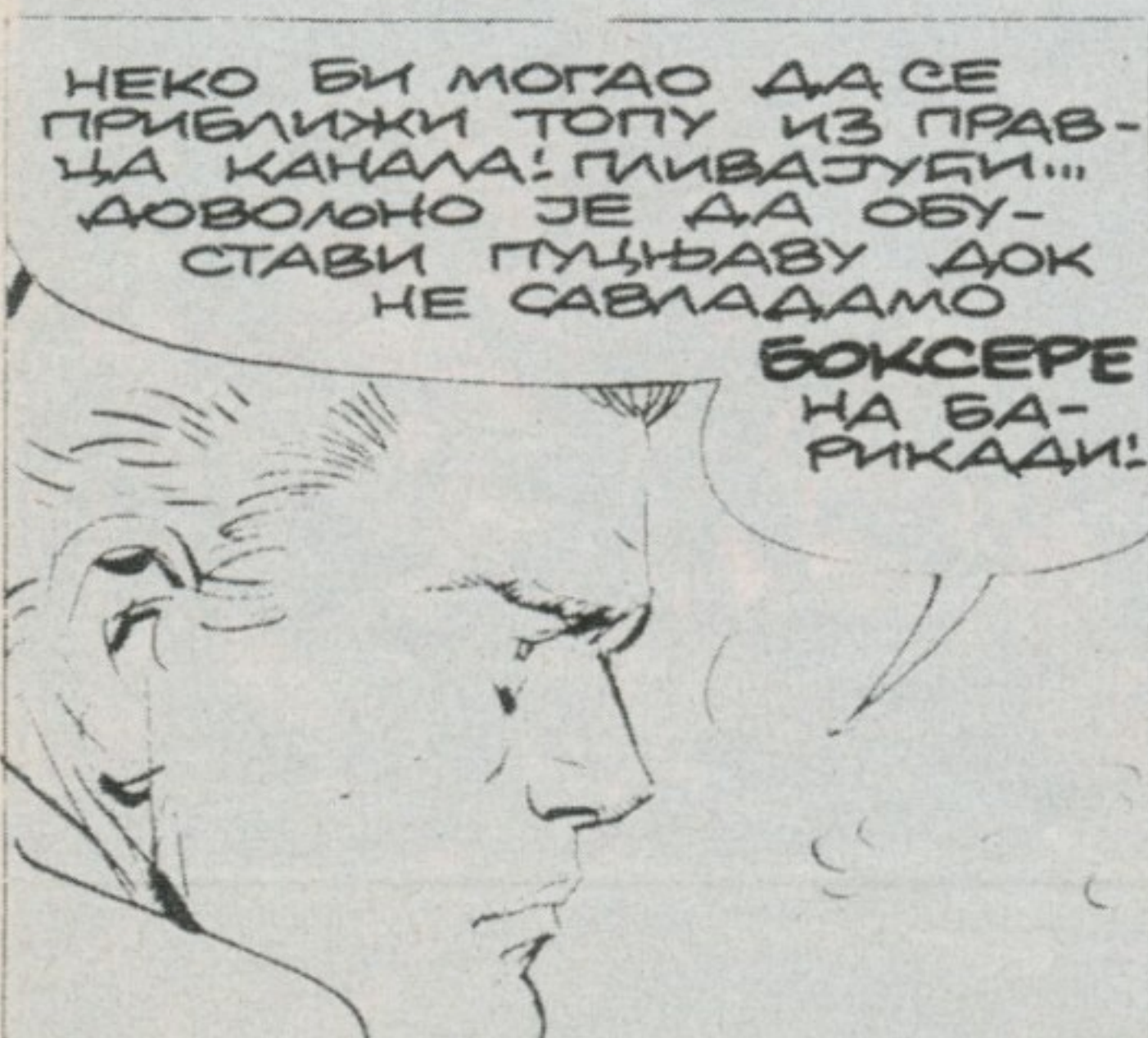

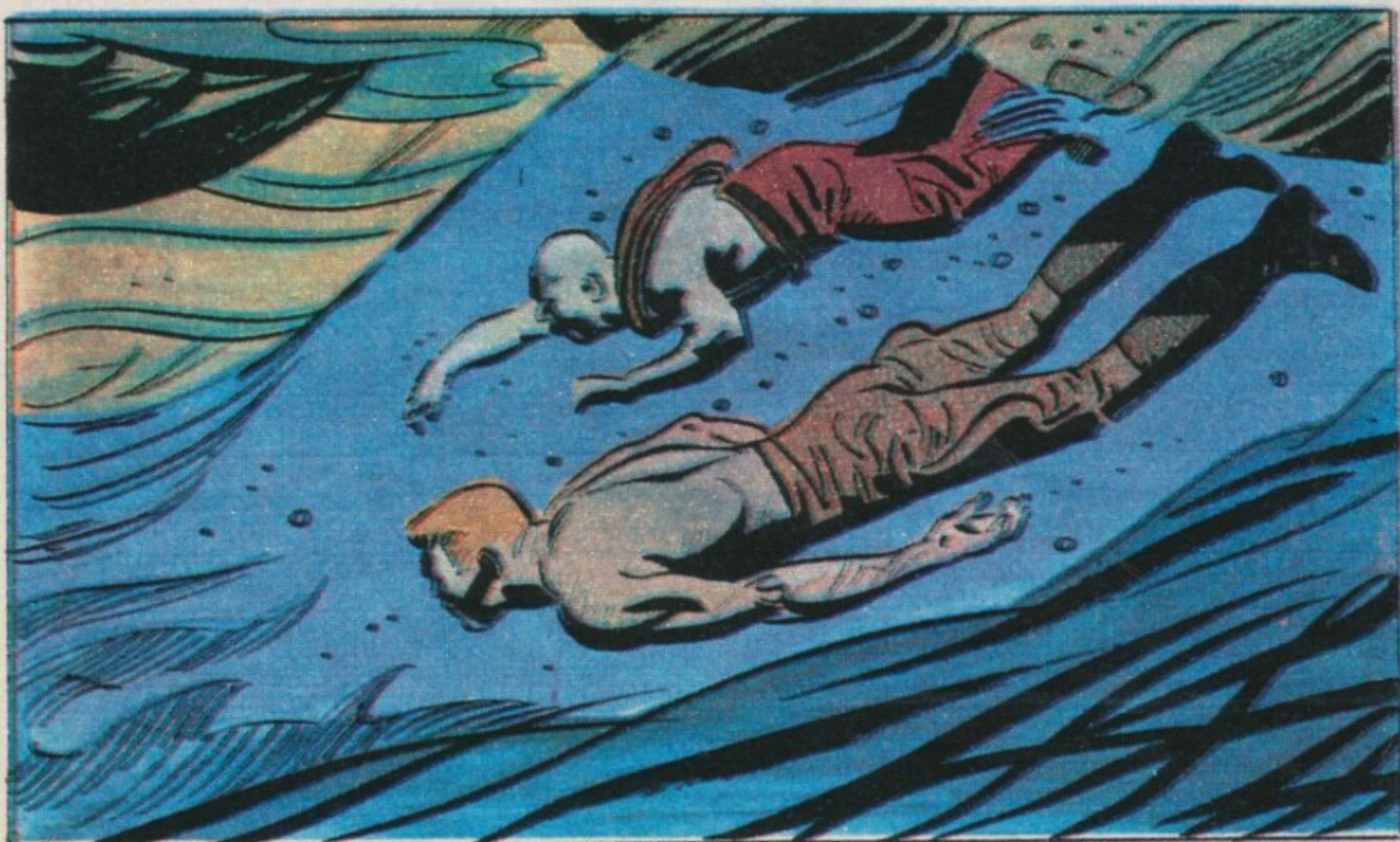
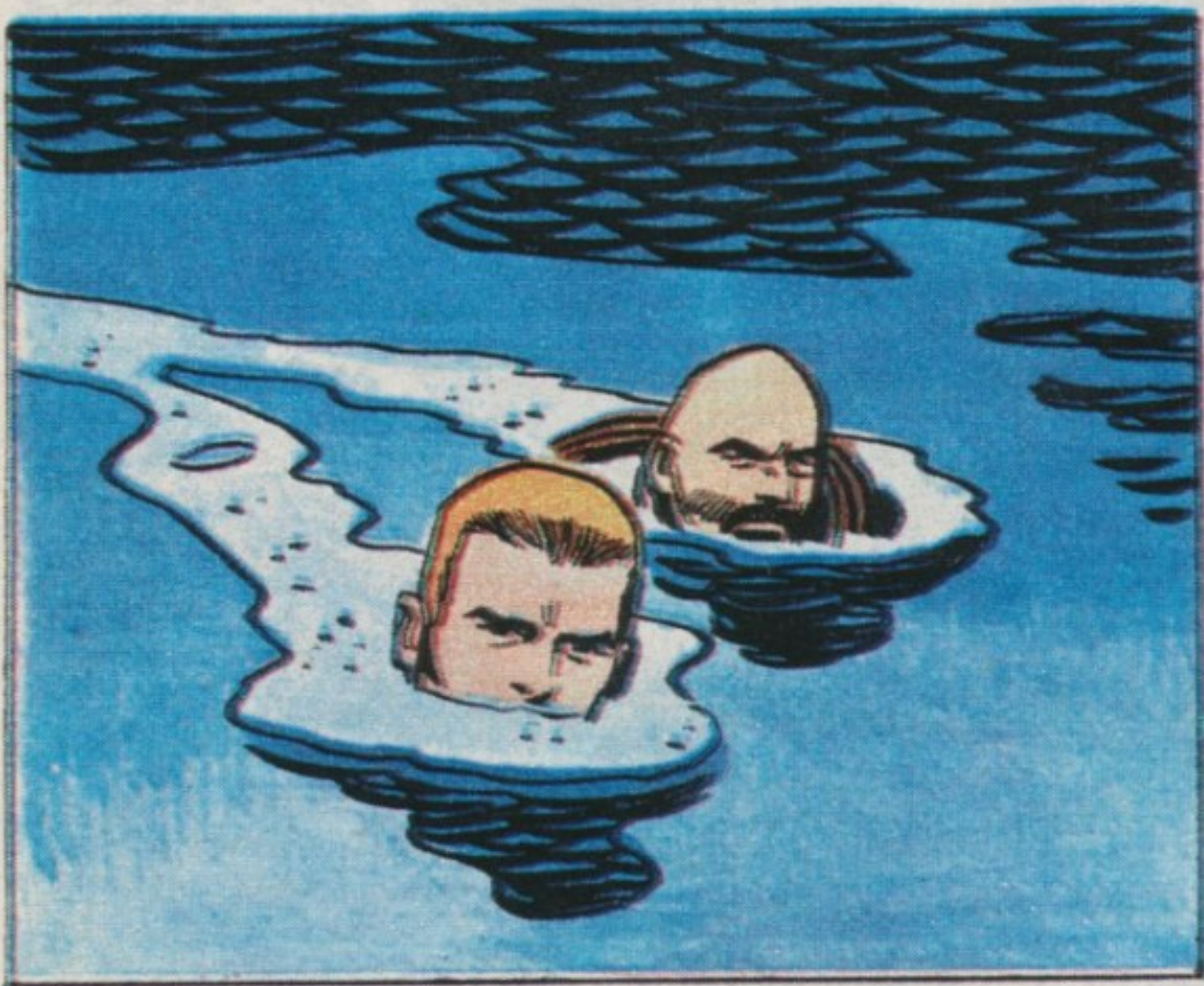
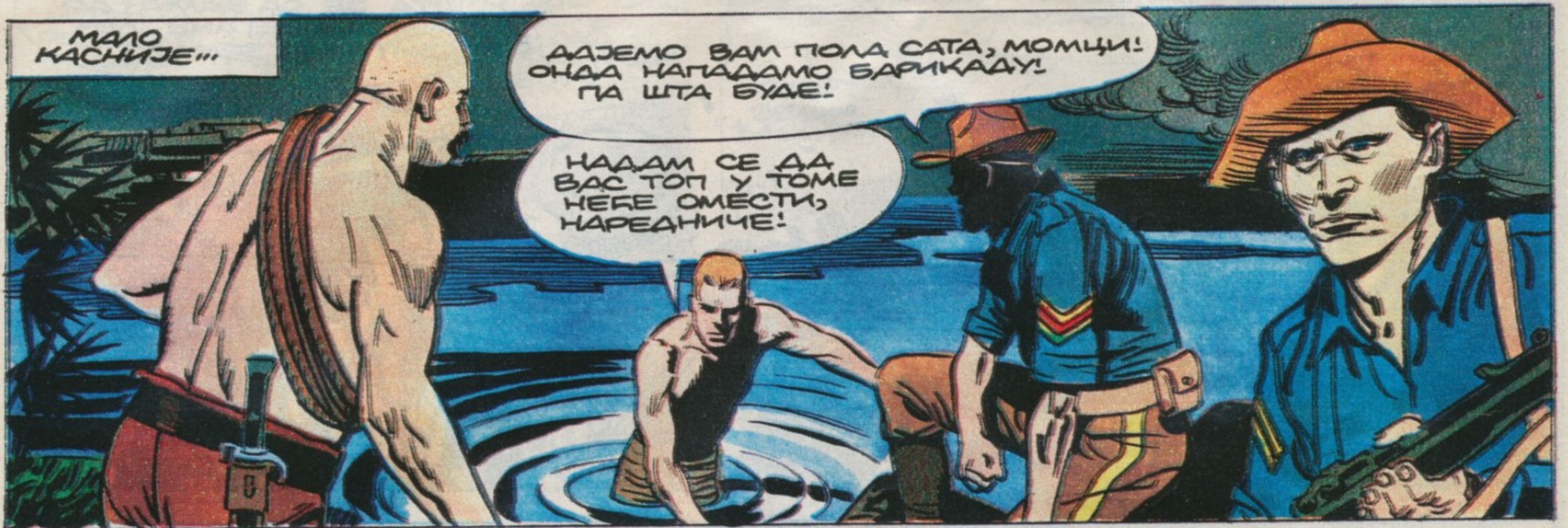

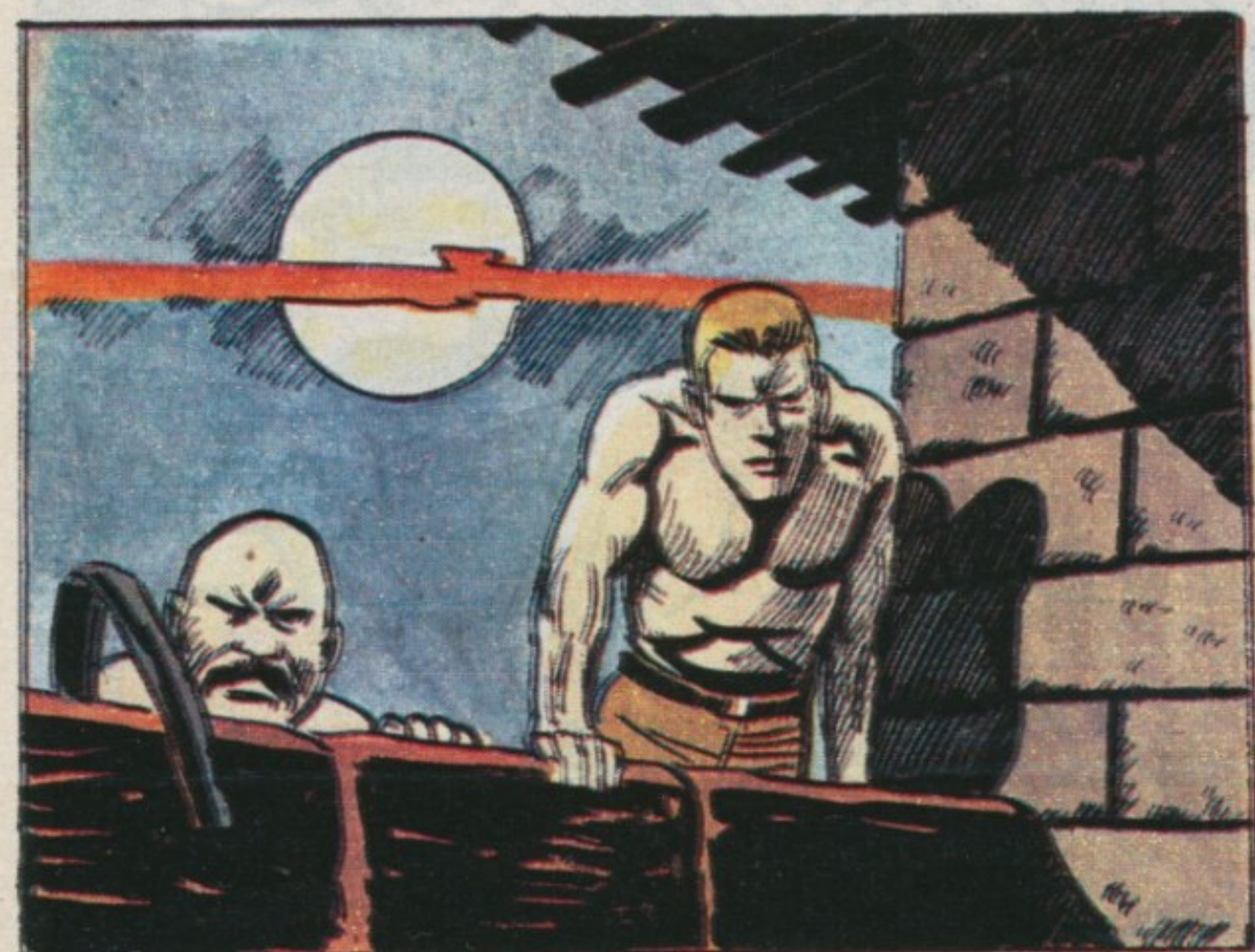

ДА! МОРАМО ГА УБУТКАТИ
ПРЕ ЗОРЕ! ПО ДАНУ
БЕ СЕЈАТИ СМРТ
НА СВЕ СТРАНЕ!

ЛАКО ЈЕ РЕГИ,
ДРУГАР! ИСПРЕД
ТОПА ЈЕ НЕПРИЈА-
ТЕЉСКА БАРИКАДА!
АКО ПОКУШАМО ДА
ГА ЗАУЗМЕМО, РАЗ-
НЕБЕ НАС!

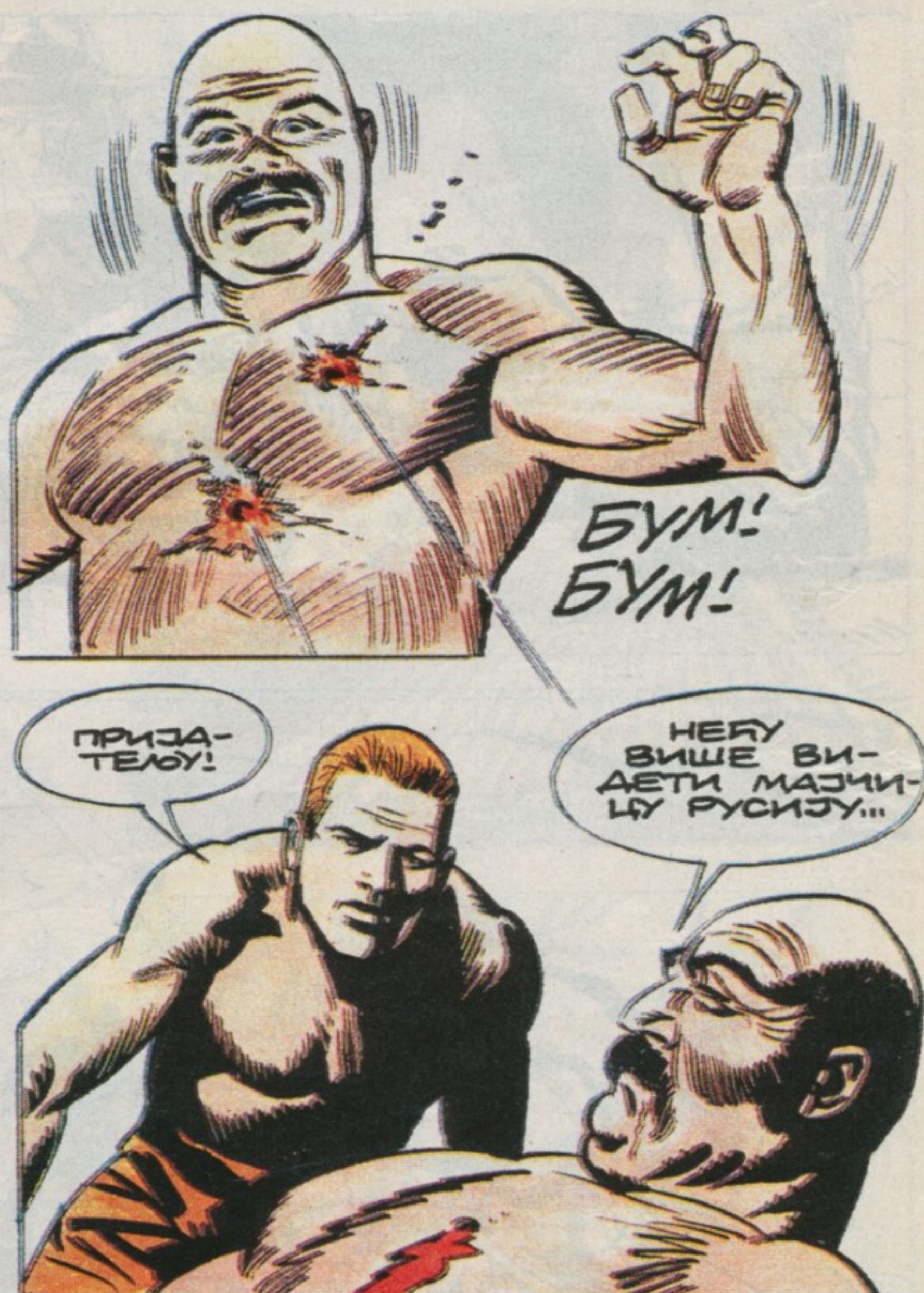

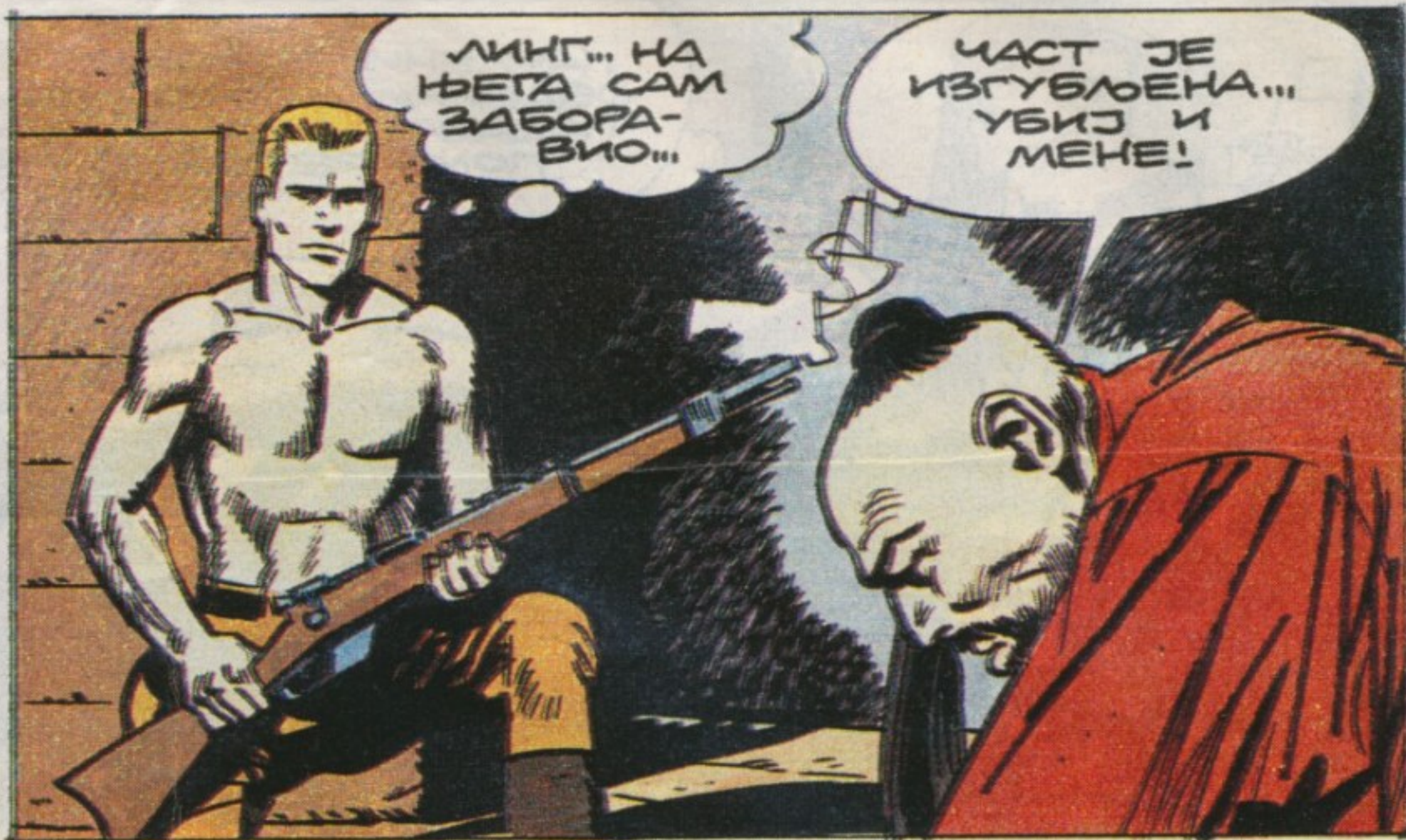

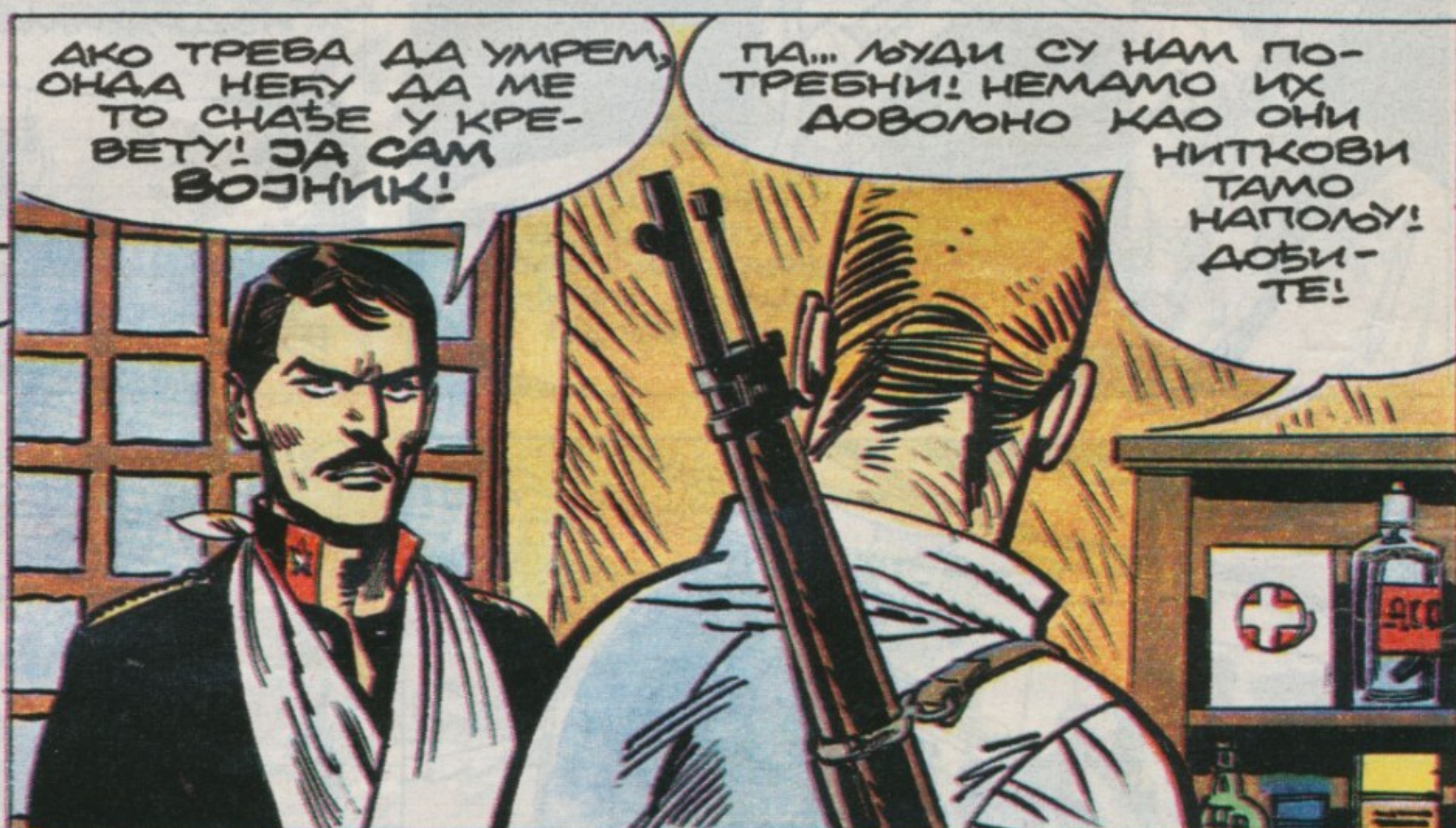
Дани су пролазили као недеље... заробљеници у срцу огромне побуњене земље одбијали су напад за нападом... тутава топова није престала...

Борили су се и против глади, умора и смрти...

ИЗ ОНИХ ЗИДИНА ЈЕ СРЦЕ ЦАРСТВА!
РАСКОШНЕ ПАЛАТЕ И ВРТОВИ... ЗАБРАЊЕ-
НИ ГРАД У КОЈИ НИКО НЕ СМЕ ДА
КРОЧИ ПО ЦЕНУ ЖИВОТА! АКО
ПОМОЋ СТИГНЕ, БИЋЕМО ПРВИ
ЗАПАДЊАЦИ КОЈИ СУ ГА
ВИДЕЛИ!

АКО УСПЕМО ДА ИХ
ДОЧЕКАМО! ПРЕМОРЕНИ СМО,
ГЛАДНИ, МУНИЦИЈА ЈЕ ПРИ
КРАЈУ... А ОНИ НИТКОВИ ЈЕ ИМА-
ЈУ ТОЛИКО ДА ИХ НЕШТЕДИ-
МИЦЕ ТРОШЕ!

МОЖДА ЗНАЈУ ДА
ТРУПЕ НАДИРУ КА
ПЕКИНГУ И ПОКУ-
ШАВАЈУ ДА НАС
СЛОМЕ ПРЕ НЕГО
ШТО НАМ
ПОМОЋ
СТИГНЕ!

ШТЕТА ЈЕ ШТО СМО
МОРАЛИ ДА БУДЕМО
УЧЕСНИЦИ ТРАГЕДИЈЕ
НА ОВАКВОЈ ПОЗОРНИ-
ЦИ... ЗАР НЕ, РЕГАНЕ?
КАД ЈЕ ОВАЈ ГРАД
УГЛЕДАО МАРКО
ПОЛО, ОН
ЈЕ ВЕГ
ИМАО
ДРЕВЉУ
ПРОШ-
ЛОСТ!

ДА... ЧУО САМ ВЕГ ПРИЧЕ О ТОМЕ
КАО И ЗАШТО ЈЕ ДО ОВОГА МОРА-
ЛО ДА ДОЂЕ! МОЖДА ЈЕ
ТО И ТАЧНО...

...АЛИ НАМА НЕ
ПРЕОСТАЈЕ НИШТА
ДРУГО НЕТО ДА
СЕ БОРИМО И
БРАНИМО!

РЕГАНЕ!
ГОСПОДИНЕ
РЕГАНЕ!

ДРЖИТЕ СЕ
ЗАКЛОНА, ГОС-
ПОДО! МЕЦИ
ПРАШТЕ НА
СВЕ СТРА-
НЕ!

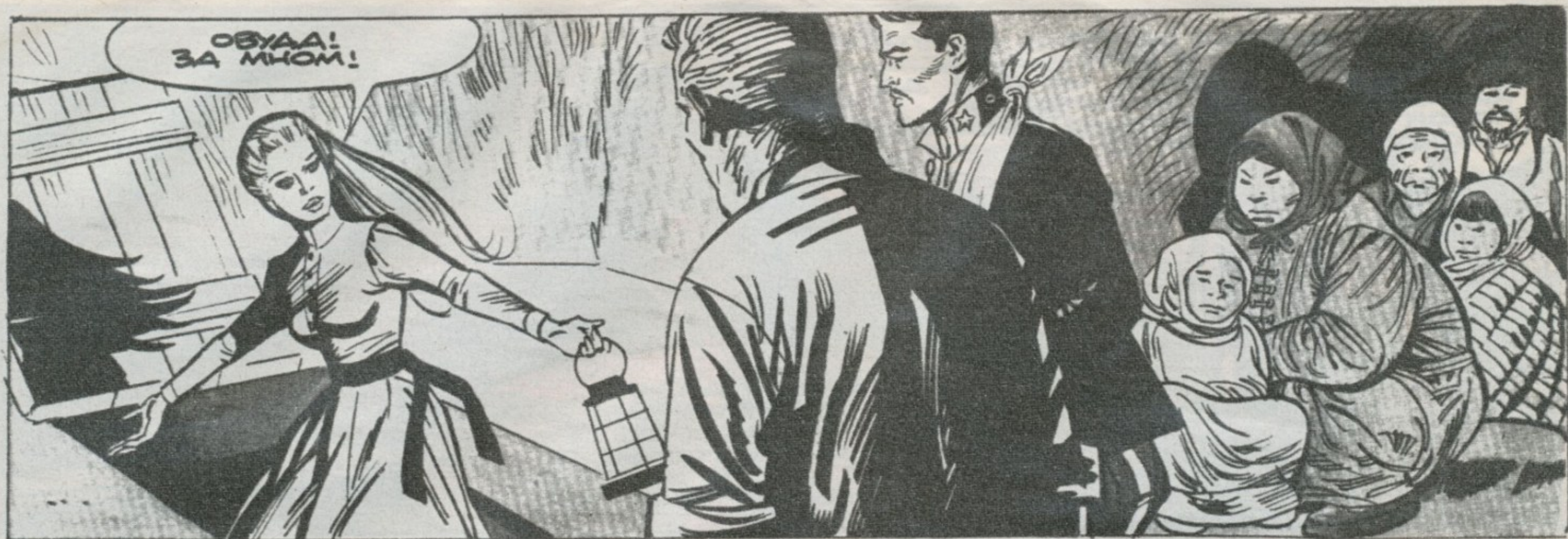
ОХ... ПОЋИТЕ
БРЗО СА
МНОМ! ЈЕ-
ДАН МАЛИ-
ШАН ЈЕ ЧУО
БУКУ У ПОДРУ-
МУ!

У ПО-
ДРУМУ?

НИСАМ БАШ
РАЗУМЕЛА...
ДОЛЕ НЕМА
НИКОГА...

ТО ЈЕ
СВЕШТЕНИКО-
ВА УДОВИЦА!
СПАСИ СМО
ЈЕ... СЕБЕТЕ
СЕ?

ОБУАА!
ЗА МНОМ!

НЕКО КОГА... ШТА ВИ
КАЖЕТЕ, ВАСАЛО?

БОКСЕРИ!
ТРАЖЕ ДРУГИ
ПУТ ДА СЕ ПРО-
БИЈУ... МОЖДА...

ТУП!

ТУП!

ТУП!

ШТА ГОД ДА
ЈЕ, МОРАМО
ДИЋИ УЗ-
БУНУ!
БРЗО!

ИЗА БОЛНИЦЕ СЕ
НАЛАЗИ МОРНА-
РИЧКА ЈЕДИНИ-
ЦА! ИДИТЕ И
ПОЗОВИТЕ ИХ,
ГОСПОЂО!

БОЖЕ МОЈ...
ЕВО, ТРЧИМ!

БУКА ЈЕ
ГЛАСНА...
БЛИЗУ СУ...

И ЈА ТАКО
МИСЛИМ!
ИЗМЕЂУ НАС
И НИХ ЈЕ САМО
ПЕДАЛ
ЗЕМЉЕ!

ТУП!

ТУП!

САД
БЕМО
ВИДЕТИ!

ГОСПОДЕ БОЖЕ!
ТО ЈЕ ФИТИЛО!

22

ПРИНЦ ЛИНГ... РЕГАН...
КАО ДВЕ УДАЉЕНЕ
ПЛАНЕТЕ У СВЕМИРУ...
НИСУ МОГЛИ ДА СЕ
СУСРЕТНУ, РАЗУ-
МЕЈУ...

А ИПАК,
ПРИЈАТЕЉУ
РЕГАНЕ, ПО-
РЕД НАСИЉА
И КРВИ КОЈА
ЈЕ ПАЛА ОВИХ
ДНА, УСПЕО
СИ ДА СХВА-
ТИШ ЈОШ НЕ-
ШТО... АЛИ
ТВОЈЕ ОЧИ
СУ СЕ СКАО-
ПИЛЕ...
ШТЕТА...

13. ЈУЛ 1900.
ДВА МЕСЕЦА СУ
ТРАЈАЛЕ МУКЕ
ОНИХ КОЈИ СУ СЕ
СКЛОНИЛИ У СТРА-
НА ПОСЛАШТВА
У ПЕКИНГУ... А КАДА
СЕ КРОЗ ДИМ УКА-
ЗАЛА ЕНГЛЕСКА
ЗАСТАВА КОЈУ СУ
НОСИЛЕ СИКЕ, МО-
РИ ЈЕ ДОШАО КРАЈ...
ДОШАО ЈЕ КРАЈ
РАТУ, БОКСЕРСКОМ
УСТАНКУ, ХИЉАДУ-
ГОДИШЊЕМ КИ-
НЕСКОМ ЦАРСТВУ...

ПОСМАТРАНО С ДА-
НАШЊЕГ СТАНОВИ-
ШТА, НЕ МОЖЕ СЕ
ИЗБЕГТИ ОСУДА КО-
ЛОНИЈАЛИЗМА КОЈИ
ЈЕ РАЗБУКТАО ВАТРЕ
БОКСЕРСКИХ
УСТАНИКА... АЛИ
ХРАБРОСТ И ОДВА-
ЖНОСТ КОЈОМ СУ
ПРЕСТАЛИ СМРТИ
У ОЧИ ОНИ КОЈИ
СУ СЕ НАШЛИ У ОП-
СЕДНОМ ПЕКИНГУ,
НЕ ТРЕБА ДА ПА-
ДНУ У ЗАБОРАВ...

КРАЈ

ТРАГОМ ВЕЛИКИХ ПРИЧА О ВЕЛИКИМ УМЕТНИЦИМА

Који је

Црква Св. Јована
Крститеља
у Ечки

Вест је, под назнаком хитно, стигла и на насловну страну једних дневних новина. Гласила је овако: „У банатском селу Ечки крај Зрењанина, у старој цркви поред бившег грофовског двора, откривено је уметничко благо непроцењиве вредности. Реч је о пет слика које је, како је експертизом недавно утврђено, урадио Ван де Вен, сликар чувене фламанске школе и учитељ великог Рубенса...”

Већина недељних новина, по некаквом неписаном правилу, креће у потрагу за надопуном вести која приличи дневним новинама, агенцијама и електронским медијима. Да разложи вест и да јој да потврду. По могућству, у слици и речи.

Прича о Оту ван де Вену, фламанском сликару, једном од првих представника романтизма у фламанском сликарству и учитељу славног Рубенса – смештена у енциклопедијску јединицу – гласи да је највећи број његових слика везан за митолошке, алого-

ријске и библијске теме и да су у њима укрштени италијански и холандски утицаји. Ваља, још, рећи да је његов живот и дело везано за крај 16. и почетак 17. века. У прилог већ поменутој вести иде и податак да су у Зрењанину, некаквој врсти банатске престонице, својевремено живели и радили и Валонци, и Немци, и Шпанци, и Луксембуржани. Пристојан предуслов и да слике Ван де Вена стигну овде.

Пристојност претпоставке да се поменути Ван де Вен населио овде руше бар две чињенице. Прво, овдашњи бискуп Ласло Хужвар нема о томе никакве поуздане показатеље, без обзира на темељност којом се иначе дичи Католичка црква. Друго, по много чему и прво, везано је за настанак богомоље у Ечки. На месту старе цркве од набоја – године 1864. подигао ју је Лазар Сигисмунд. (Успутна занимљивост везана је за податак да стара црква није срушена све док је није наткрилила нова, па је претходна у колицима изнета кроз врата тек подигнуте!). Овај Јерменин пореклом, који се доцније покатоличио и мађаризовао, и те како је утицао на привредни и културни развој краја. Рецимо, само, да је на отварању његовог дворца свирао десетогодишњи Франц Лист и да су стални гости, поред осталих, били и принц Франц Фердинанд и грофови Естерхази.

Догађај везан за име помињаног Ван де Вена компликује чињеница да је овде, у време Лазара Сигисмунда, боравио холандски сликар Адолф ван дер Вене, између 1862. и 1864. Потврђено је (то и наше слике говоре) да је насликао три слике које данас украшавају цркву Св. Јована Крститеља. Једна је олтарска и приказује Христово крштење, а друге две Јудиту и св. Јелену Угарску. Модел за прву била му је Лазарева жена Викторина, а за другу његова мајка. Све три слике су лепе и много веће од осталих које украшавају овај храм у Ечки.

У службеном водичу кроз цркву Св. Јована Крститеља рећи ће – на основу података њима доступним – да су четири платна рад непознатог

Загонетка је, пре свега, допадљива. У Ечки, у цркви Св. Јована Крститеља, налазе се слике које можда могу да измене причу о нама као могућем делу Европе. Цела ствар врти се око имена учитеља славног Рубенса, односно учитељевог имењака...

фламанског сликара из 17. века. Безименог, засад. Свештеник Јанез Јелан, и сам збуњен најавом постојања тако драгоцене слике у свом храму, вели да ће време и праве експертизе – ако се неко тога прихвати – утврдити да ли су на зидовима и радови сликара који је подучавао Рубенса.

мет рећи да у Зрењанину и околини љубопитљивац може – чак и за нашу рубрику „Веровали или не” – видети дела великих светских сликара. Чак и једног вероватног Рембранта. Али, о томе у једном од наредних бројева.

Петар Милатовић
Снимио: Љубомир Патрногић

Наравно, није за хвално једним успутним репортерским записом с поуздањем тврдити једно или друго. Чини се, ипак, да је до забуне дошло једноставним бркањем врло сличних имена која су се, стицајем околности, стекла на једном месту.

Тешко је, разуме се, оспорити и податак да је гроф Лазар Сигисмунд био чест гост Беча и његовог двора и да је – како каже прича – широке руке к у п о в а о слике из ризнице. Можда се тако стигло и до чувеног Ван де Вена.

За крај није наод-

Ван унутра?

Званично, ове четири слике рад су непознатог фламанског мајстора из 17. века. Да ли је то палета Рубенсовог учитеља Ван де Вена?!

Жену и мајку моћног грофа Дазара Сигисмунда, представљајући их као Свету Јудиту и Свету Елизабету Угарску, насликао је као гост холандски сликар Адолф ван дер Вене.

ФРИЗУРА, СТРЕС И КОСМОС

ници, сакупља космичка енергија. Жене су по својој природи осетљиве и лако се узбуде. Ако је глава с дугачком косом – а некад је већина жена имала баш такву – може се добити такозвани „енергетски удар”. Мушкарцима је, пак, потребан подстицај, додатни емоционални набој, да би покренули свој енергетски потенцијал.

Када искушенике који ступају у манастир и нове монахе шишају до главе, то се не чини из хигијенских и аскетских разлога. Тај древни чин постоји у многим земљама и разним верама мада свештеници нису ни свесни његовог значења и значаја. У ствари, шишањем се одстрањују стара, дотле накупљена сазнања како не би оптерећивала и не би сметала у новом животу.

Између наших власи и невоља које нам изазивају стресови постоји непосредна веза. Према мишљењу неких научника, коса је својеврстан канал за везу с космосом. Она прима обавештења која нам долазе из космоса и мења на одређен начин човеков енергетски потенцијал.

Није била само мода и обичај када се у стара времена одсецао чуперак косе вољене особе и носио у медаљону око врата. Када се тај прамен узимао у руку, успостављала се енергетско-осећајна веза са особом чија је то коса била.

Обичај код неких народа да жене, улазећи у храм, повезују главу марамом или велом, такође није настао без разлога. Храм је место где се, тврде извесни науч-

И сам начин чешљања означава космички утицај на расположење, на емоционално стање човека. Ако се коса чешља на леву страну, подстиче се логичко мишљење. Коса смотана у пунђу или скупљена у перчин појачава енергетско узајамно деловање између човека и околине у којој живи. Судећи по свему, будистички монаси не без основа везују на крају дугачке косе нарочиту врсту чвора.

Како наводи руски часопис „Спутник”, стручњаци сматрају да је шишање корисно јер помаже да се одбаце сувишна обавештења која нас, пошто смо их потпуно искористили, касније само оптерећују као и да се особа ослободи негативне енергије.

К. В.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

HIT 'EM HIGH

If I hit 'em high, hit 'em high
If you hit 'em low, hit 'em low
I'm going straight to the hole
you ain't got no game
I'm breakin' ya out the frame
comin' through like a train
lookin' to take over
the whole world is my goal
with my unstoppable crew
takin' all control
you can't get none of this
we're runnin' this well taker, earth shaker
three point running this
get out the lane, I'm coming through
and if you don't wanna move
I'm coming right through you
it's like inch by inch and step by step
I'm closing in on your position
and destruction is my mission
through eight is not enough

your whole squad better duck
it's like switch when bust
now your whole crew is dust
coming through my area
I'm have to bury ya
the real scream team on your screen scene
it's like showdown on range
go tell me who wanna tangle with the ghetto with doctor neighborhood superhero
we want it all, we're unstoppable
we run the floor
you can't get none of this hardcore
in the game we take you to war
you ain't seen nothin' like this before
if I hit 'em high insane like runaway train
I'm in your lane like it's only three seconds to win the game
came to bring to the ultimate pain upon the brain
untame you don't like it when I change
and you are type strange
make room maniacal monster in the game
and I got my eye on you dead shot aim
as free throws keep coming down like rain
you feeling me, I'm feeling you
the monster gain I'm telling you
pass me the rock now
I'm headed to the basket
get off my way is what you better do

my tactic is
unsportsmanlike conduct
you better ask it don't
get no better than this
you catch my drift, you
get stripped like idiots
you dealing with official
hoop banging
with hang tops like a
coat hanger jump!
we're thunderous 360
degrees type dunks
what up doc the
monster funk
lightnin' strikes the court
light get dim
supreme competition is
about to begin

ово је као кад остану само
три секунде до победе
долазим и доносим ти
коначан бол у мозгу
неукротив сам, не волиш
када направим промену
а ти си чудан тип
направи места,
манијакално чудовиште је у
игри
будно пратим твоје
неуспеле покушаје
а слободна бацања
пљуште као киша
осећам те али и ти осећаш
мене
кажем ти, ово је
чудовишан добитак
сад ми предај лопту,
створен сам за баскет

склањај ми се с пута, то
ти је најпапетније
моја тактика не познаје
фер-плеј
запитај се, од овога боље
нећеш добити
схватите нас, ухватите
моју пловидбу, одрађемо вас
ви играте против званичне
врхунске експлозије
поене качимо ко капуте о
чивилук
ми смо стопостотни
громовници
шта има, докторе,
чудовиште те дрма
муња удара и замрачује
светла у судници
врхунско такмичење
почиње

Текст и музика: Луис Срис, Тревор Смит, Тод Смит,
Артис Ајви, Клифорд Смит, Жан Клод Оливије и
Семјуел Барнс
Тема из филма „Space Jam”

УДАРИ ИХ ВИСОКО

Ако их ударим високо,
ударим високо
ако их удариш ниско,
удариш ниско
идем право до коша,
остаћеш без игре
избацићу те из оквира,
пробијам се као локомотива
све ћу да преузем, мој
циљ је читав свет
са мојом незаустављивом
екипом преузимај контролу
од тога ништа нећеш
добити
ми водимо овај добар тим,
земљотресач, бољи смо за
три бода
склањај се са стазе,
пробијам се
а ако нећеш да се
помериш, разбићу те
то је као милиметар по
милиметар и корак по корак
приближавам ти се а
растурање је моја мисија
није довољно кроз
осмицу
боље је да се читава твоја
екипа покрије ушима
прави преокрет је тек кад
губиш
а сада је твој тим пропао
крећеш се по мом терену,
спржићу те
прави врисак тим на твојој
сцени
пресудни обрачун је у
изгледу
хајде, реци ми, ко сме да
се петља са гето екипом
са доктором, суперхеројем
из суседства
ми хоћемо све, нас нико
не може да заустави
ми водимо на паркету и од
ове опасне екипе ништа
нећеш добити
увлачимо те у рат у нашој
игри
овако нешто раније ниси
видео
ако их погодим високо
луд, као побеснели воз на
твојој сам стази

Против моде

Домаћа публика није навикла да добија вести о
музичкој сцени из Панчева. Ту традицију преки-
нула је група „Контрабанда” која је објавила први
компакт диск „Лаку ноћ, децо”. Врло брзо њихове
песме „Мађионичар”, „Зид” и друге нашле су се на
програмима радија и телевизије. Састав постоји
већ седам година и, како сами тврде, плоча је ком-
пилација најбољих радова насталих током дуге ка-
ријере. Поред тога, о својој новој плочи још кажу: –
Контрабанда није само музика, већ начин живље-
ња. Имамо тачно одређен звук. Трудимо се да бу-
демо модерни. Покушавамо да у своју музику ста-
вимо све оно што смо годинама слушали. Групе
као „Ролингстоунс”, „Лед Цепелин”, „Еросмит”.
Дух времена у коме нису постојали рејв и хип хоп.
Ми свирамо рок и блуз, повремено подвлачећи
психоделичан звук.

РОК ИЗ ПАКЛА

Египатске власти ухап-
силе су 40 обожава-
лаца хеви метала и осуди-
ле их на три године за-
твора јер су код њих
нашли плоче група „Me-
tallica”, „Megadeth” и
„Black Sabbath”. Музи-
ка тих група оцењена је
као „сатанска” и, са-
мим тим, против ислам-
ске вере.

2X НАЈ, НАЈ...

ЛИСТА СИНГЛОВА ДОМАЋИХ, No 23

(17–24. 5. 1997) СУБОТА 21-22
РАДИО ПОЛИТИКА 105,2 и 91,4 MHz FM
СТЕРЕО
УРЕДНИЦИ: Давид Вартабедијан
и Ненад Мандић
ВОДИТЕЉ: Н. Мандић
ТОНСКИ РЕАЛИЗАТОР: Зоран Иветић

1. (3) 5 НОВЕМБАР – Тако Млад и
Тако Чист
2. (5) 5 КОНТРАБАНДА – Мађионичар
3. (3) 6 КРИСТАЛИ – Таласи
4. (8) 2 STRAIGHT JACKIN – Jahra-
starra
5. (6) 3 ГОБЛИНИ – Боље Соко У Руци,
Неро Гуска У Кревету
5. (1) 5 VODOO ROPEYE – Отмичар
6. (9) 4 16–8–23 – Таутологија
6. (2) 7 DEL ARNO BAND – Верујем
8. (–) 1 ИНСТАНТ КАРМА – Чудни Дани
8. (4) 8 РАМБО АМАДЕУС – Зрео За
Пензију
9. (9) 3 О.П.О – Саша Ајданов
10. (7) 7 DARKWOOD DUB – Унедоглед
11. (–) 1 ДЕЈАН ЦУКИЋ – Дуго Путо-
вање Возом (unplugged)
12. (10) 8 ATHEIST RAP – Одлазим

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА РАДИО ПОЛИТИКЕ (17. 5–24. 5. 97)

РАДИО ПОЛИТИКА 105,2 и 91,4 MHz FM
СТЕРЕО
УРЕДНИК И ВОДИТЕЉ:
Никола Таминић
ТОНСКИ РЕАЛИЗАТОР: Зоран Иветић

- 1 (2) 5 CHEMICAL BROTHERS – Block
Rockin' Beats
- 2 (5) 4 REPUBLICA – Drop Dead Gor-
geous
- 3 (19) 2 CARDIGANS – Levofool
- 4 (17) 3 DAFT PUNK – Around The
World
- 5 (1) 7 U2 – Staring At The Sun
- 6 (3) 6 BLUEBOY – Remember Me
- 6 (6) 4 N-TRANCE – D.I.S.C.O.
- 7 (8) 4 LUSCIOUS JACKSON – Naked
Eye
- 8 (4) 5 ETERNAL – Don't You Love Me?
- 9 (8) 3 AEROSMITH – Taste Of India
- 10 (11) 5 WET WET WET – If I Never See
You Again
- 11 (14) 2 PRIMAL SCREAM – Kowalski
- 12 (9) 7 DEPECHE MODE – It's No Good
- 13 (23) 2 BLACKSTREET – Don't Leave
Me
- 14 (15) 8 KULA SHAKER – Husk
- 15 (16) 3 SINEAD O'CONOOR – This Is To
Mother You
- 16 (10) 4 MONACO – W hat Do You Want
From Me?
- 17 (–) 1 GEORGE MICHAEL – Star Peo-
ple '97.
- 18 (24) 3 TRICKY – Makes Me Wanna Die
- 19 (20) 4 METALLICA – King Nothing
- 20 (27) 2 NICK CAVE – (Are You) The One
I've Been Waiting For?
- 21 (21) 4 ORBITAL – The Saint
- 22 (–) 1 BECK – Sissyneck
- 23 (7) 6 FAITHLESS – Reverence
- 24 (22) 9 BLUR – Song 2
- 25 (29) 2 TOHY TONI TONE featuring DJ
QUIK – Let's Get Down
- 26 (28) 7 DAVID BOWIE – Dead Man
Walking
- 27 (–) 1 COOLIO – The Winner
- 28 (13) 5 TEXAS – Halo
- 29 (12) 7 SUPERGRASS – Richard III
- 30 (–) 1 BUSTA RHYMES – Do My Thing

Уређује
др Зоран Живковић

Лорел Винтер

Еми је руком прелазила преко урне као да на тај начин, додуже потпуно несвесно, жели да угреје прсте хладне као лед. Хоће ли икада више успети да се загреје? Да ли ће јој срце још некад заиграти?

Онда је, као да је први пут види, подигла урну изненађена што ова није нимало тежа него кад ју је купила, као да унутра и нема Давидовог праха. Можда он уопште и није мртав? Да и сада не збија шалу што је дозволила да га спале? Али, онда јој је кроз главу пролетела Давидова слика као лежи мирно, чинило се савим опуштено, бледог лица и онако невероватно хладан.

Да, нажалост, колико год се трудила да одагна ту мисао, није било сумње да се он коначно охладио. Њен Давид, Давид који је, и кад се у соби температура спуштала испод нуле, увек био тако врео, као нека фуруна. Сећала се како се у току ноћи привијала уз њега као да жели да му украде мало те невероватне топлоте и пренесе је на себе.

А онда се догодило нешто страшно. Срце му је експлодирало и сва та врелина, као да је из њега ишчилела. Уместо суза, на Емином лицу појавио се осмех. Успела сам, помислила је, поново да га угрејем. Та мисао била је толико ужасна, црнохуморна, па ипак права давидовска, да је Еми почела хистерично да се смеје усред погребца.

Постала је свесна да су се сви окренули према њој и да је гледају, њу и урну коју је грчевито стезала у крилу. Ма колико покушавала да се уздржи, све се више смејала сигурна да би Давид био једина особа која би схватила тај њен испад у тренутку кад се то од ње, или било кога другог, најмање очекивало.

И даље се превиијајући од све јачих напада смеха, Еми је једва некако успела да се придигне из столице и да, и даље чврсто држећи урну, крене према излазу капеле. За дивно чудо, нико је није спречио да оде, чак ни њена мајка коју је, кад је већ била на вратима, чула како каже да Еми треба разумети јер је у стању потпуног шока и да ће јој бити потребно много времена да се поврати.

Улетела је у кола паркирана испред капеле и, чувши како су кочнице нечијег аутомобила (да ли можда њеног) болно зашкрипале, одјурила је ни сама не знајући куда. Чак јој ни та самоубилачка вођња градом нимало није помагала, па је

решила да, док је још у једном комаду – како би Давид сигурно рекао – крене кући.

Кад се попела до стана, стајала је испред врата држећи у једној руци урну, а у другој кључеве. Плашила се да уђе у кућу у којој више није било Давида.

Коначно је смогла снаге да откључа врата. Ушла је у дневну собу и спустила урну на стилски сточић који је некада припадао њеној већ покојној тетци Елми. Сручила се на под онако у капуту правећи се да помно проучава цртеже које су Давид и она, кад год су били посебно добро расположени, шарали по том вредном комаду намештаја. Наравно, на ужас Емине мајке која је стално понављала да би се њена сестра Елма превртала у гробу кад би знала шта се десило с њеним сточићем.

Помисливши да ће јој бити лакше ако нешто ради, Еми је нагло устала, толико нагло да јој се завртело у глави. Кад се мало повратила, отишла је у кухињу и скувала пун лончић кафе. С великом шољицом врелог напитка вратила се у дневну собу, села у столицу за љуљање и, уместо у урну, усредредила поглед на бенцамина, дрво у саксији које је стајало тик уз сточић тетке Елме.

Несвесна шта ради, Еми је палила цигарету за цигаретом, испијала велике гутљаје кафе и гледала у биљку док су јој се низ образе сливале сузе које није ни покушавала да обрише. Седела је тако неко време плашећи се да ће, ако учини иједан нагли покрет, пореметити тај тренутак обамрлости, тренутак у коме је успела да замрзне тугу и да, тако јој се макар чинило, успори лудо срце које је покушавало да јој искочи из груди.

И даље као неки робот, нагло је устала из столице и кренула на терасу да узме већу саксију и земљу купљену пре више од месец дана у некој цвећари поред које је прошла са Давидом. Још тада су се договорили да им бенцамин нешто слабо напредује и да га треба пресадити.

Као да је то најважнија ствар на свету, Еми се бацила на посао. Најпре је лопатицом одвојила земљу од саксије, потом

је тешком муком извадила биљку са све корењем и положила је насред тепиха. Дохватила је нову саксију, ставила бенцамина унутра и почела да досипа свежу земљу. А онда је, као у бунилу, скинула урну са сточића, отворила поклопац и Давидов прах сасула у земљу коју је претходно наквасила водом из кантице коју је донела са терасе.

Кад је све то обавила, усред хаоса који је направила у дневној соби, Еми је остала да седи на поду први пут осетивши чудно олакшање. У том положају затекла ју је мајка која је дошла да провери да ли се Еми у међувремену мало смирила.

Како су дани одмицали, Еми се осећала све горе, празнина у души као да јој се повећавала. Трудила се да ради, сви су је уверавали да је то најбољи начин да заборави на стварност, али ништа јој није полазило за руком. Знала је сатима да седи у столици за љуљање, поред Бен-Давида, како је прозвала биљку коју је преместила, да јој буде при руци. Једину радост причињавало јој је да, сатима се клатећи у столици, прстима додирује нежно лишће и да прича са Бен-Давидом.

– Знаш, знате – никако није могло да одлучи како да се обраћа дрвету у саксији које је, после неколико недеља куњања, нагло почело да цикља и добија ново лишће – већ ме јуре из агенције да завршим пројекат о коме сам с тобом, Давиде, причала пре него што си... Сећаш се оне агенције која се бави марке-

Илустровао Добросав БОБ Живковић

тингом за институт што замрзава људе после смрти, они кретеноичари како си их поспрдно називао, е, па за њих треба да урадим ту рекламу. Више ни не знам колико пута сам их молила да ми продуже рок, а сад ће, ако не завршим рад до понедељка, тај посао дати неком другом. А знаш и сам да ми је новац неопходан, зар не?

Кад је изговорила последњу реченицу, са дрвета су отпала два листа и, окренувши Еми по лицу, пала јој у крило. Еми је погледала биљку и, ни даље не верујући да је то могуће, ипак решила да нешто проба.

— Мајка ми стално понавља да ћу полудети ако наставим да се затварам у кућу и да по цео дан причам с биљком, али ако си ту, Давиде, и ако ме заиста чујеш, дај ми то до знања тако што ћеш ми послати још који лист. — Еми је отворила руку и, готово не дишући, чекала шта ће се догодити.

Са Бен-Давида отпала су још два листа.

— Значи, заиста си ту, Давиде? — срце јој је куцало као лудо. — Један лист ако је одговор потврдан, два листа ће значити „Не“?

Један листић откинуо се с гране и одлепшао на под.

— О, Давиде — Еми је лице загнурила у биљку — ако ми се све ово само причињава, и ако нису ту, страшно ћу се наљути-ти на тебе, да знаш! Уосталом, и овако

сам љута што си ме тако нагло оставио са свим тим досадним људима с којима не могу да поделим ни срећу ни тугу и који мисле да ниси нормалан ако причаш са биљкама.

Иако усхићена, Еми је убрзо схватила да није лако причати с дрветом из простог разлога што се „разговор“ сводио на то да је Бен-Давид могао само да јој одговара на питања слажући се или не слажући с оним што би му саопштила. А Еми је желела да од њега добије и неке савете, баш као некада, кад су о свему што је једно од њих двоје радило сатима расправљали.

Мислећи како да реши новонасталу ситуацију о којој никоме, посебно не мајци, није смела ни реч да каже, Еми се сетила шта да уради. Купила је таблу са исписаним словима која се иначе користила за спиритуалистичке сеансе. Ако појединци тврде да могу да разговарају са духовима умрлих, зашто онда и она не би тако разговарала са Давидом који је... Шта је, ни Еми то није било јасно.

Премда је чврсто веровала да цвећу прија да с њим разговараш, Еми до сада није размишљала како то биљке уопште чују. И, с обзиром да је с Бен-Давида почело да опада лишће на одређена слова на табли склапајући реченице, како је видео? А видео је и срицао поруке, од којих је прва била: Д-А-В-И-Д-В-О-Л-И-Е-М-И.

После недеља нерада и самоће, Еми је, као да је добила инјекцију којом јој је поново удахнут живот, почела да је ради малтене се не дижући од компјутера. Чим би јој се јавила нека недоумица, одмах би се посаветовала са Бен-Давидом и, добивши одговор, настављала да ради са још већим жаром.

Уместо у недељу, пројекат је завршила у петак и сва срећна однела га сама у агенцију нестрпљива да види да ли ће бити задовољни. Није хтела да иде кући док јој не кажу да ли ће њен рад прихватити или не.

Добивши потврду да бољи пројекат никада до тада није донела, Еми — уме-

сто да осети олакшање, задовољство — само што се није расплакала. Одлучила је да не иде право кући, већ да сврати у бар у коме су се Давид и она и упознали. Почела је да наручује дупле вотке, а све је завршило тако што је бармен морао да је моли да престане да пије и наручио јој такси.

Пошто се некако довукла до стана и, после ко зна ког покушаја, успела да откључа врата, Еми је готово четворonoшке убауљала у дневну собу и сручила се крај Бен-Давида.

— Давиде, успели смо, рад ми је прихваћен, колико да не бринеш. — А бенџамин је, у одсјају уличног осветљења, деловао некако сабласно, или се то Еми учинило. Шкиљећи кроз полузатворене капке, гледала је биљку као да је први пут види. Сувише пијана и одједном тако ужасно несрећна није се чак потрудила да обрати пажњу да ли јој Бен-Давид шаље неке поруке откидајући лишће. Изненада су јој грунуле сузе и она је, превијајући се од урлика, на једвите јаде устала и отишла до спаваће собе.

Ујутру се пробудила и даље ошамућена, али сасвим свесна свега што се претходне ноћи догодило. Немајући снаге да одмах уђе у дневну собу, најпре је отишла да скува кафу. Држећи шољу у руци, као дављеник који би се ухватио и за сламчицу, села је крај дрвета намерно му окренувши леђа.

— Сувише смо били упућени једно на друго, Давиде, толико да то није добро ни за тебе ни за мене — један лист склизнуо јој је низ образ и пао у шољу с кафом. — Давиде, молим те, сад ја говорим и не желим да ме прекидаш, зато сам ти намерно и окренула леђа.

Еми је застала на тренутак, као да је скупљала снагу за оно што ће даље изговорити.

— Нешто је у мени пукло, Давиде, не могу даље овако, молим те да ми верујеш. Осећам да лудим, више не знам где си ти, да ли си ти бенџамин или си то стварно ти. Ако си ти, како можеш да се претвориш у биљку? Дозвољавам ти да одеш, ма где то било. Морам да изаберем живот, не смем више да се заваравам да си и даље са мном, зар се не слажеш са мном?

Сад су се откинула два листа и слетела Еми у крило.

— Давиде, не отежавај ми ситуацију, као Бога те молим. Синоћ, док сам седела у нашем бару, вртела сам разне филмове и, кажем ти, осетила да ћу пући. Волим те, увек ћу те волети, али овако више не иде... Ето, то сам хтела да ти кажем, сад ти реци шта мислиш!

Ништа, ниједан лист се није откинуо. Еми је ухватила паника. Није мислила да ће се овако завршити, да ће Давид нестати не рекавши ни збогом.

И даље седећи на поду окренута леђима Бен-Давиду, Еми није смела да се помера. Онда је осетила како листови, један за другим, полако падају и на табли коју је поставила испод грања исписују поруку.

Т-В-О-Ј-А-О-Д-Л-У-К-А-Е-М-И-З-Б-О-Г-О-М-З-А-С-А-Д-А

Покупивши лишће, Еми није схватила шта значи та порука, али, о томе није хтела — или смела — ни да размишља. Мислиће о томе други пут.

В. С.

Сва је прилика да ни уочи свог осамдесетог рођендана велики визионар нашег столећа Артур Кларк нема намеру да се повуче; из своје виле на Џејлону он наставља да руководи подморским истраживањима и припрема нову документарну ТВ серију. Додуше, он је, према сопственим речима, окончао своју књижевну Одисеју. Њен четврти наставак, под насловом „3001: Коначна одисеја“, 7. марта на промоцији у Београду представљен је српски превод и то две недеље пре појаве оригинала.

Пророчанство које се остварило

После хиљаду година цела екипа „Дискаверија 1“ поново је на окупу: астронаут Френк Пул доплутао је из космоса да би се на Јупитеровом сателиту Европа састао не само са Дејвом Боуменом, него и са суперкомпјутером „HAL 9000“, виновником Пуловог хиљадугодишњег лутања свемиром у грудви замрзнутог „отпада“.

Кларк се победоносно враћа човеку као средишту познатог универзума, кадром да се, без зазора, суочи с Богом. Сви црни монолити у нашем систему скупљају се око Јупитера, најављујући нови помак у развоју наше космичке расе.

Куда даље? Шта је следећи корак?

Осамдесетогодишњи Кларк слуги одговор на ова питања и скида последњи вео са велике тајне коју је почео да открива још пре тридесет година.

**НА ТЕЛЕВИЗИЈИ
„ПОЛИТИКА“ СВЕ
ДО СЕПТЕМБРА
МАМУТСКА
СЕРИЈА О
ТАЈНАМА
СВЕМИРА**

Јупитер и тада смо добили прве снимке џиновске планете изблиза и њене невероватне породице месеца.

Управо то као да теши великог визионара. После филма „2001: Одисеја у свемиру“ Кларк је изјавио: – Следећи први научнофантастични филм мораће да буде снимљен на лицу места.

Кларк се показао као бољи пророк од потпредседника САД. Цео амбијент филма „2001.“ Питера Хајемса, у коме се наставља прича „Одисеје“, био је послат на Земљу са Јупитера! Велики мајстор специјалних ефеката Ричард Едлунд искористио је прве снимке површине ове планете, које је на Земљу послала сонда Насе „Војаџер“ 1979, затим их дигитализовао помоћу два Крејова суперкомпјутера и поставио као природну „сценографију“ радње филма, за шта је номинован за „Оскара“. Филм се, у неку руку, заиста догађао „на лицу места“. Поштујући научна достигнућа, отишао је корак испред науке, каква је уопште судбина сваке праве уметности. Кларк, дакле, нема разлога да жали: као творац научне фантастике испунио је што је обећао. Технологији свемирског истраживања преостаје да обави остало.

Укупно 52 епизоде

У међувремену, Кларк се вратио тајнама свемира и свету чудесних сила у природи. У својој троделној документарној ТВ-серији од 52 епизоде, коју је снимио за канал „Дискавери“, отворио је свој тајни досије, заправо инвентар великих загонетки човечанства. Обележавајући Кларков осамдесети рођендан, филмски програм ТВ Политика емитоваће Кларкову мамутску серију под насловом „Тајан-

Илустровао Душан Павлић

Али, откриће Пула, све је то имало неки виши смисао који се назире тек у завршници ове тетралогije. Није, дакле, у питању била прометејска побуна компјутера против човека већ догађај смишљен и прецизно планиран у еонима вечности; инжењеринг неке више космичке интелигенције, чија је предстража био црни монолит.

Поново оживљавајући стари прометејски мит (којим је у прошлом веку и започео велики поход научне фантастике, са „Франкенштајном“ Мери Уолстонкрафт Шели),

Али, он као да се жали на извештај застој у развоју космичког истраживања. У својој „Опроштајној речи“, на крају књиге, Кларк каже:

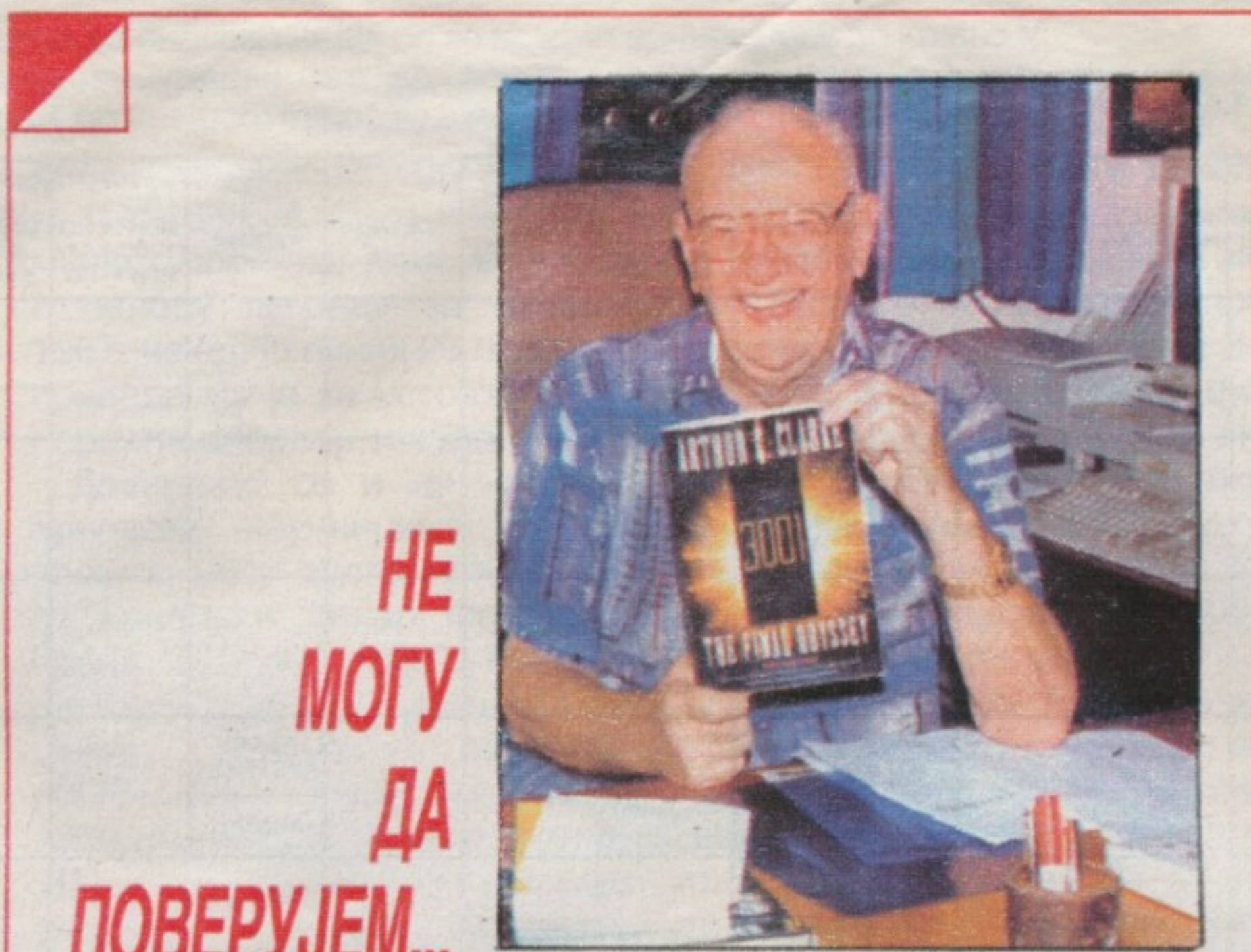
– Данас, наравно, изгледа смешно то што смо замислили да ће већ 2001. постојати џиновске свемирске станице, хотели из ланца „Хилтон“ на орбити и походи на Јупитер. Сада је тешко схватити да су шездесетих година постојали озбиљни планови за подизање сталних база на Месецу и за спуштање на Марс – до 1990! Штавише, својим ушима

сам чуо, у студију компаније CBS, непосредно по лансирању „Апола 11“, како потпредседник САД разметљиво обзнањује: „Сада нам предстоји Марс“. Испоставило се да је имао среће што није завршио у затвору. Тај скандал, уз Вијетнам и Вотергејт, један је од разлога што се ти оптимистички сценарији нису обистинили. Када су се 1968. године појавили филм и књига „2001: Одисеја у свемиру“, уопште ми на памет није пала могућност наставка. Али, 1979. стварно је дошло до мисије на

ствени свемир", „Тајанствени свет“ и „Свет чудесних сила Артура Кларка“. Сваког петка, суботе и недеље од маја до септембра ове године преко канала „Политике“ смењиваће се загонетке света – чак 3001 – и то са „лица места“, уз учешће стотине живих сведока, са коментарима највећег писца научне фантастике овог столећа.

Шта се све налази у овом необичном каталогу?

Тајне древне Индије. Извештај о постојању циновских мачака, од Шкотске до азијских прашума. Загонетке кипова „Моаи“ са Ускршњих острва. Тајне пацифичких дубина. Пракса „психичких детектива“ који, у сарадњи са полицијом, решавају најзанимљивије случајеве. Решења праисторијских загонетки: Кинези откривају Америку вековима пре Колумба. Способност људског организма да самосагорева без спољњег узрока. Тајанствени кругови који се појављују и ишчезавају сами од себе на разним тачкама планете. Приче повратника из клиничке смрти. Досије о већ оствареном „првом сусрету“. Проклетства која су се обистинила од фараона

**НЕ
МОГУ
ДА
ПОВЕРУЈЕМ...**

„Уистину морам да честитам преводиоцу на фантастично обављеном послу. Он не само да је успео да преведе целу књигу за само три седмице, него је успут и уочио неке грешке које ја сада настојим да исправим у енглеском изворнику за америчко издање. Не могу напросто да поверујем. Све се то збило пре но сам ја уопште добио ауторске примерке енглеског и америчког издања... Желим сваки успех српском издању књиге и још једном упућујем честитке на подвигу који представља њено објављивање у тако кратком року. Пуно среће свима у вашој земљи из Шри Ланке“

Из ексклузивне изјаве Артура Кларка (Коломбо, Шри Ланка, 4. март 1997) поводом светске промоције романа „3001: Коначна Одисеја“ у Београду, 7. марта 1997.

до вештица из Салема. Тајне пирамида и зашто су уопште грађене. Загонетке Маја и

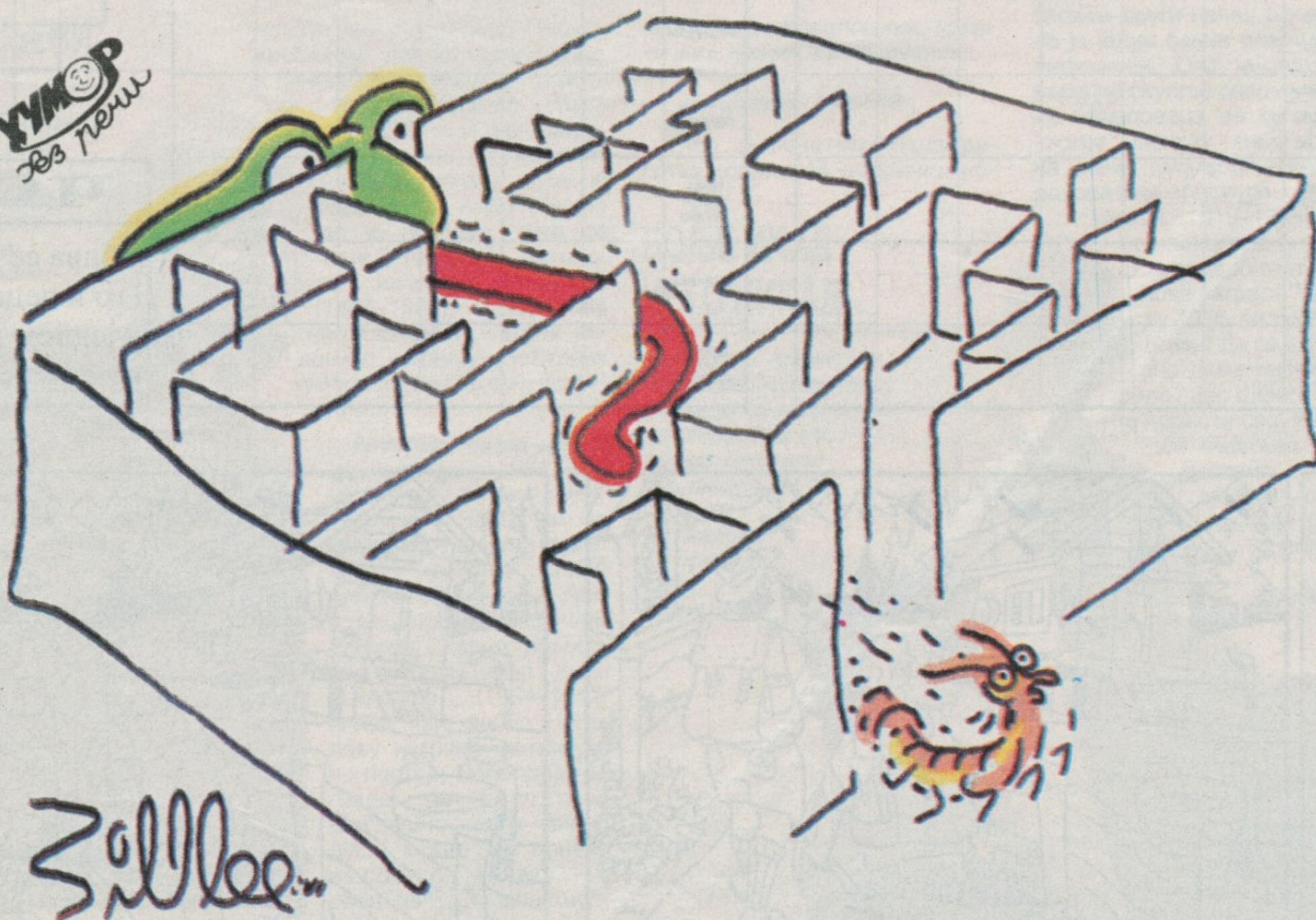
истина о „бермудском троуглу“. Питање нестанка диносауруса и чудесне моћи пре-

осталих рептила. Древне мудрости и вештине које није у стању да објасни савремена наука. Карике које недостају у еволуцији човека. Порекло легенди о дуговечним циновима, можда нашим прецима, у светлу налаза археологије. Нове чињенице у научном спору и тајанственој експлозији у Сибиру 1908. Упозорења из будућности. Веровање у реинкарнацију од религије да науке. Телепатија, прекогниција, телекинеза, ванчулна опажања, унутрашња контрола бола и још стотине других појава, за које постоји или не постоји научно објашњење...

Проширење граница људског живота и сазнања у коме се поново чита исти „прометејски мит“, повезује као танка црвена линија, целу Кларкову филозофију човековог постојања... Двадесето столеће, које Кларк назива „чудесним и ужасним“, указује нам се тако као значајно раздобље у откривању искона и исходишта људске цивилизације. Једна од његових главних тековина – телевизијска слика – покренуће нас поново на размишљање о томе ко смо и куда идемо.

Божидар Зечевић

ХИКОР
из пени

Сканди асоцијација

У свакој од укрштеница налази се по један посебно означен појам. Сва четири заједно треба да вас наведу на коначно решење – име и презиме уметника са слике (бројеви од 1 до 12).

АУТОР: АПАТРИД	ПОСТАВИ- ТИ НА ОДГОВА- РАЈУЋЕ МЕСТО	ПРОСТО- РИЈЕ ЛЕКТОРА НА УНИ- ВЕРЗИТЕТУ	БИЉКА КОЈА НЕ ВЕНЕ	ФУДБАЛЕР ДАГЛИШ	РЕЧ БЕЗ НАГЛАСКА	РЕГРУТ
★						
ВРСТА НАРОДНОГ КОЛА						
ДОБАР ДОМАЋИН						
СТРИЧЕВА ЖЕНА	1					
БИВШИ ШАХИСТ, БОРА				ПРВО И 27. СЛОВО АЗБУКЕ	10	
УШТА- ВЉЕНЕ ОВЧЈЕ КОЖЕ						
ГРЧКИ ФИЛОЗОФ, ТАЛЕС		5				
БИВША ГЛУМИЦА РИНА						

СКАНДИ АСОЦИ- ЈАЦИЈА	АУСТРИЈ- СКИ ПИСАЦ ФЕЛИКС	ПРИХОД ОД ИМАЊА ИЛИ КАПИТАЛА	ПЕТАО	РЕКА У РУСИЈИ	ЧЛАН ПАРЛА- МЕНТА ПО ПОЛОЖАЈУ ИЛИ РОДУ	СТРУЧЊА- ЦИ ЗА ИРАНСКИ ЈЕЗИК И КУЛТУРУ
★						
ЈЕДНА ОД МЕРА ЗА ТЕМПЕРА- ТУРУ			7			
ГЛАВНИ ГРАД ТУРСKE						2
У ТОМ МОМЕНТУ, УТОМ				РЕКА У АУСТРИЈИ АВАРИН		
ГЛУМИЦА БУД					11	
			ОСТРВО У ЈАДРАНУ			
			ФИЛОЗОФ ГЕОРГ			
			МЕСТО КОД ЧАЧКА			

СКАНДИ АСОЦИ- ЈАЦИЈА	ВРСТА ГМИЗАРА	ТЕОРИЈА ГОВОР- НИШТА	★
ГОЛЕТ, КАРСТ			▼
СТРАЖНИ ДЕО ТЕЛА ЖИВО- ТИЊА			
ОТИЛИЈА ОДМИЛА			
МЕСТО КОД ОХРИДА			
ЛОПАТИЦА ЗА ЧИШЋЕЊЕ ПЛУТА, ОРИЋАК			
РИМСКА БОГИЊА ЛОВА	9		
ПЛАНЕ- ТОИД ОТКРИВЕН 1949 ГОДИНЕ			8
НОТА СОЛМИЗА- ЦИЈЕ	3	ЛАТИНСКО МУШКО ИМЕ, ТИТУС	

СКАНДИ АСОЦИ- ЈАЦИЈА	★	ВРСТА ФИЛМСКОГ ПЛАНА	КАСНИЈЕ НАПИСАТИ
ОДВРАТАН ЧОВЕК	▼		6
ОВАМО			
СКАНДИ АСОЦИ- ЈАЦИЈА	ЧОВЕК КОЈИ ЖИВИ САМ	МУЗ. ДЕЛО НАСТАЛО УМЕТА- ЊЕМ ТЕКСТА (МН.)	ДОПАД- ЉИВ ПРОИЗВО- ЂАЧ ВИНА
ПРЕДМЕТИ			4
АРИЈАН ОДМИЛА			И. С. ГЛУМИЦА ФИРСТЕН- БЕРГ
ТЕНИ- СЕРКА СЕЛЕШ			
СПРАВА			
МЕСТО КОД ДЕРВЕНТЕ			12

АНАГРАМ

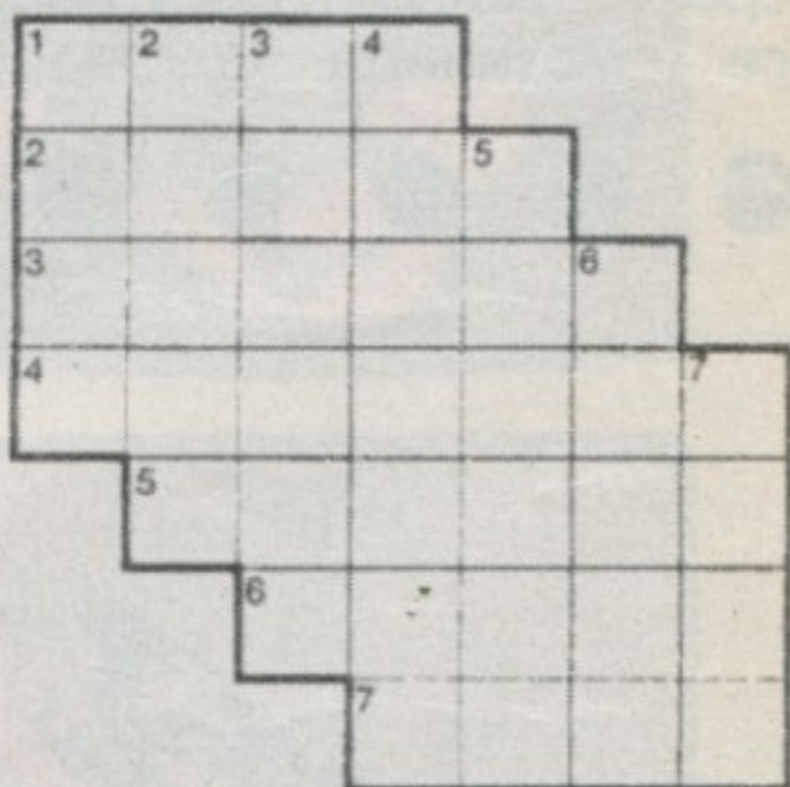
КОСТИ није јасно,
зато што не пази
с које стране света
сунце нам излази.

КАСКАДА

ВОДОРАВНО И УСПРАВНО:

- Откриће, проналазак;
- Рад извршен као позајмица;
- Рано устајање;
- Главни град Никарагве;
- Амерички глумац са слике, Мајкл;
- Најмања количина енергије;
- Име бивше данске глумице Нилсен.

ЧАУРА

Збива се смотра
(то и деца знаду)
у једном лепом
румунскоме граду.

20 РАЗЛИКА

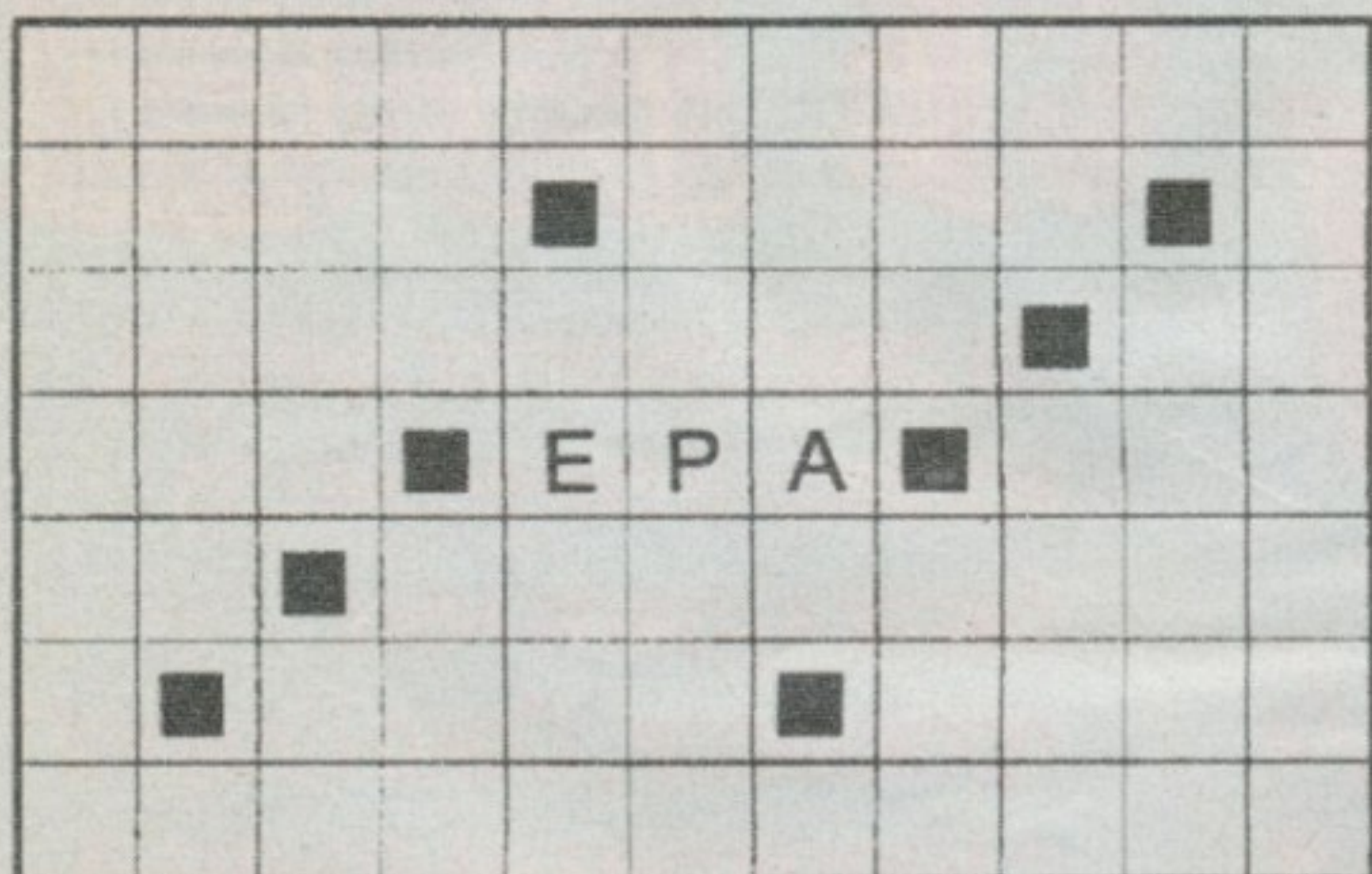
ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Речи распоредите у мрежу тако да добијете исправну укрштеницу.

АОН, БОЈ, БРЗО, ВЕЛЕЖ, ВУКО, ДРЖАК, ЕСКИВАЖА, КИ, КОКОС, КРВОЖЕДНОСТ, МРВА, НП, ОЗОН, ОЛИ, ОМАРИНЕ, ОРИЈЕНТ, ПРВОРОДСТВО, ПРЕЧНИК, РАСИП, РАУЛ, СВ, СВА, СЛИКАРКЕ, СТЕН, СТО, ТА, ЧИО.

РЕБУС (5, 4, 4)

Решења се налазе на страници "Мале поште".

ОСМОСМЕРКА

У осмосмерци пронађите презимена наших аутомобилиста који су наступали у прошлој сезони. Неискоришћена слова, читана редом, дају презиме возача са слике (Жељко), најбољег на брдским стазама.

БАРОШ, БИРО, БРКИЋ, БУРСАЋ, ВУЈАНОВИЋ, ЋОКИЋ, ЋУРОВИЋ, ЗЛАТКОВИЋ, ИВАНОВ, ЈЕЛИЋ, КОСАЧ, КРЕЋА, КУВАЉА, ЛАНГЕР, МАНДИЋ, МАТОВИЋ, МИЛИЋ, МИЛИЋЕВИЋ, МИЋИЋ, НИКОЛИЋ, НОВОКМЕТ, ОСМАНАГИЋ, ПЕТКОВИЋ, РИСТИЋ, СЕКУЛИЋ, СИМИЋ, СЛАВКОВИЋ, СТОЛИЋ, ТЕРЗИЋ, ТОПАЛОВИЋ, ТОРОМАН, ТОШИЋ, ЋОПИЋ, ХОТИ, ЦВЕТИЋ.

Ћ	И	П	О	Ћ	И	В	Е	Ћ	И	Л	И	М	А	Н	Д	И	Ћ
Ћ	И	З	Р	Е	Т	Б	И	К	Р	Е	Ћ	А	Б	А	Ћ	И	Ћ
И	В	В	А	Љ	А	В	У	К	Ћ	И	К	Р	Б	У	М	Н	А
Г	А	Т	О	Р	О	М	А	Н	В	И	Е	О	Р	И	О	Н	С
А	Н	Ћ	О	К	И	Ћ	А	О	И	Г	В	О	С	В	Р	Т	Р
Н	О	Ш	В	Л	Т	С	Н	Т	Н	К	В	О	О	А	О	О	У
А	В	А	И	О	И	А	Т	А	О	И	О	К	К	Л	Ч	Ћ	Б
М	Л	Ћ	Ш	Е	Ј	Е	Л	И	Ћ	В	М	Л	И	Т	О	Х	В
С	Ћ	И	Л	У	К	Е	С	З	Ћ	Е	И	Ћ	И	Т	Е	В	Ц
О	Ћ	И	В	О	Л	А	П	О	Т	М	И	Ћ	И	Ћ	И	П	Ћ

ПОЖИЦАЉКА

ПОСКОК
ГЕПАРД
СОМ
ЛИСИЦА
БУЛДОГ
МАЈМУН

Називе животиња по-макните лево-десно тако да у две узастопне усправне колоне добијете називе још две животиње.

АНАГРАМ

ОПЕТ РАДИН ШЕФ!

ИНДИРЕКТ

Крива притока Саве ... (2, 5)

ИСПУЊАЉКА

1					
2					
3					
4					
5					
6					

АР, ВЕ, ДА, И, И, ЛА, МА, МА, МА, МА, НА, ПРО, РА, РАК, СЕК, СТИ, ЦО.

Ако испуњаљку исправно решите у означеним пољима добићете име и презиме певача са слике.
1. Врста морске рибе; 2. Просечна вредност; 3. Рубац; 4. Армија, војска; 5. Дрвени чекић, маца; 6. Непобитна чињеница.

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

	1	2	3	4	5	6	7	8
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								

Бројевима у загради, на крају описа, дат је број црних поља за сваки ред.

ВОДОРАВНО: 1. Светковина (0); 2. Расопити (0); 3. Име Штукеља – Скр. за: Савезна кошаркашка лига (1); 4. Кавез (1); 5. Обим (скр.) – Град у Италији – Скр. за север (2); 6. Краљ из Шекспирове трагедије – Хемијски елемент, душик (1); 7. Иницијали фудбалера Заморана – Главни град Канаде (1); 8. Рожнате израслине на прстима – Средиште вртње (1); 9. Биљка повијуша (0); 10. Тип фр. аутомобила (1); 11. Поза (0); 12. Музички знак (0); 13. Држава на Блиском истоку (0).

УСПРАВНО: 1. Певач и глумац са слике – Снови (1); 2. Припадник странке у Царској Русији – Слаб проводник ел. струје (1); 3. Занатлија који обрађује дрво – Приход од новца (1); 4. Боја за штампач компјутера – Предмет добијен ковањем (1); 5. Иницијали глумца Первића – Израђивати тканину (1); 6. Лепљива маса која се добива из целулозе (1); 7. Атифа одмила – Показна заменица (1); 8. Град у Француској – Узраст, раст (1).

КО СЕ ИГРА ТАЈ СЕ ВОДИ

За само десетак динара, колико је потребно да бисте купили неке производе „Соко Штарка” с маркицама на којима је број поена, можете да добијете још слаткиша, или играчке, или видео-игре, можда и хеликоптер или компјутер, а можда и стипендију за школивање!

по 10 хеликоптера на течно гориво, са радио-контролом
У ЈУНУ, СЕПТЕМБРУ И ДЕЦЕМБРУ
по 10 најбољих РС рачунара на свету PENTIUM 16Мб

У прошлом „Забавнику” детаљно смо писали о томе како можете да учествујете у овој игри, а сада имате и целу шему са сликама и кратким објашњењима шта и како. Овог пута додаћемо да је основну идеју за ову наградну игру са играчкама дао генерални директор „Соко Штарка” професор др Војислав Ђорђевић који је прошле године смислио и игру са аутомобилима „опел корса.”

Маркетинг „Соко Штарка”, на челу са Весном Вељковић и Слободаном Милићем, ту идеју је развио и обогатио мало „озбиљнијим” играчкама као што су они хеликоптери или компјутери (јесте да њиме можете да се играте, али не бисмо рекли да је то играчка). А жеља за учествовањем у игри увећава могућност да исти коверат буде четири пута у бубњу: за недељно, месечно, тромесечно и годишње извлачење. Почев од 12. маја укупно има 33 кола наградне игре.

Награде су одређиване према генерацијском зани-

НА КРАЈУ ГОДИНЕ

12 СТИПЕНДИЈА ДО КРАЈА РЕДОВНОГ ШКОЛОВАЊА уз могућност запослења, зависно од струке и успеха у школи.

Награда важи и за децу која још нису кренула у школу, а добитници који су школу завршили могу пренети право коришћења на оне које највише воле.

ДОБИТНИЦИ ДРУГОГ КОЛА НАГРАДНЕ ИГРЕ

100 НАЈЛЕПШИХ ИГРАЧАКА НА СВЕТУ

11000 Београд
Шајкунић Сања, 27. марта 3/48, Чењански Јелена, Пожешка 89, Живаљевић Рената, Пожешка 152/02, Горазд Ђуровић, Милана Муњаса 5, Јовановић Ненад, Браће Јерковић 217/34, Лазаревић Андра, Унска 3, Нотарош Милица, Дринчићева 28, Новаковић Душан, Заплањска 68, Павловић Ивана, Сарајевска 74, Павун Ксенија, Алехинова 1/9, Петрић Тања, Партизанска 39/33, Поповић Ђорђе, Стојана Протића 8, Станојевић Лука, Приштинска 58, Стевановић Тамара, Лазаревачки друм 9, Декањ Анита, Станка Пауновића 82.

11070 Нови Београд
Шкорић Јована, Палмира Тољатија 56/4, Штрбац Милош, Јурија Гагарина 169/96, Дојчиновић Љубица, Живојина Лукића 13, Јањатовић Мирјана, Трећи булевар 108/6, Јеремић Данило, Милентија Поповића 8/2, Јовановић Милош, Др. Ивана Рибара 86/2, Николић Љубица, Булевар АВНОЈ-а 80/9, Вујасиновић Александар, Бул. Лењина 107/24, Зукић Бојан, Бул. Лењина 105/21.

11080 Земун
Божовић Немања, Алексиначких рудара 4, Петровић Милица, Војни пут 292 бл.1., Тојагић Душан, Момчила Радивојевића 20, Тојагић Јована, Момчила Радивојевића 20.

Бартолов Алекса, Вл. Рајковића 1, 11307 Болеч, Марић Кристина, Обреновачки пут 188, 11500 Обреновац-Барич, Николић Милена, Нушићева 32, 12000 Пожаревац, Кушаковић Роса, Ј. Ненадовића 73/1, 14000 Ваљево, Јевтић Величко, Д. Лајковац, 14225 Боговађа, Анђелић Марко, Ускочка 18, 15000 Шабац, Јошић Слободан, Карађорђева 10, 15320 Љубовија, Митровић Маријана, Врхпоље на Дрини, 15324 Дрлаче, Радовамовић Срђан, Народног фронта 20, 15350 Богатић, Живковић Наталија, Растка Немањића 17, 18000 Ниш, Шуловић Ана, Косовска 21, 18430 Куршумлија.

19 210 Бор
Ђикановић Радомир, Цара Лазара 4/3, Бабић Маријан, Моше Пијаде 76/203, Стевановић Ратко, Божијева 5/5.

мању: недељно извлачење требало би највише да привлачи најмлађе, месечно млађе тинејџере, тромесечно старије тинејџере и студенте, а за годишње награде односно стипендије могле би да се боре и маме и тате и деке и баке – за своју децу и унучиће, на-

равно. Награде се извлаче сваког понедељка у просторијама „Соко Штарка“, а извлаче их деца предшколског узраста из вртића у целој земљи. Не брините: то не значи хаос јер је присутна и „одрасла“ комисија.

И да поновимо: списак добитника награда објављује се једино у „Полити-

кином Забавнику“ сваког петка.

У овој наградној игри могу да учествују сви потрошачи производа „Соко Штарка“, с тим што добитници награда ван граница СР Југославије морају сами да се побрину око царинских трошкова приликом преузимања награда.

У следећем „Забавнику“ више о највреднијој награди.

С. Ј.

СРЕЋНО!

• плаћени оглас •

Стојадиновић Милош, 3. октобар 16/7.
21 000 Нови Сад
Шелмић Милица, Булевар ослобођења 94, Голубовић Нада, Стевана Миловакова 2, Симеуновић Драган, Фејеш Кларе 39а.

Цветићанин Срђан, ЈНА 18, 21225 Радичевић, Месарош Арнолд, Ј. Ј. Змај 11, 21235 Темерин, Којић Ђорђе, Марије Бурсаћ 77, 21410 Футог, Крстић Дејан, Краља Петра 1. бр. 46, 21411 Бегеч, Крстић Срђан, Краља Петра 1. бр. 46, 21411 Бегеч, Недељковић Душан, Пиварска 3, 22000 С. Митровица, Николић Зоран, Деканске баште 3/2, 22000 С. Митровица, Гавриловић Стефан, Занатлијска 3, 22300 Стара Пазова, Каурин Бранко, Његошева 24, 22304 Нови Бановци, Јовановић Марија, Доситеја Обрадовића 19, 22406 Ириг, Хармати Норберт, Кеј 2. октобра 25а, 23000 Зрењанин, Плантасар Александар, Жарка Зрењанина 58а, 23252 Бока, Јованоски Бојан, Петефи бригаде 2/6, 24300 Бачка Топола, Смиљанић Слободан, Првомајски булевар А-17 4/20, 25000 Сомбор, Швело Јелена, Ђ. Салаја 4/а, 25220 Црвенка, Ачански Милош, М. Тита 103, 25223 Сивац, Рајић Јелена, Милоша Обилића 1, 25223 Сивац, Марсенић Милош, Његошева 51, 25230 Кула, Милановић Мирела, Војвођанска 6, 25250 Оџаци, Поповић Јелена, Сомборска 58, 25250 Оџаци, Гајзер Срђан, Миће Радаковића 20, 25260 Апатин, Левајковић Зорица, Раоничка 35, 26212 Качарево, Димитријевић Дамир, 9. маја 21, 26223 Гај код Ковина, Мариновић Бранко, Лоле Рибара 14, 26300 Вршац, Рајин Велибор, Николе Тесле 34, 26300 Вршац, Стакић Александра, Иве Андрића 2, 26300 Вршац, 31 000 Ужице
Дрндаревић Маја, Крцнова 4, Дробњакоски Данијела, Видовданска 6, Радовановић Игор, Београдска 46, Радовановић Игор, Београдска 46.

Дробњак Павле, Глумач 165, 31210 Пожега, Петровић Зоран, Боже Смиљанића А, 31210 Пожега, Радосављевић Зорица, село Тврдићи, 31210 Пожега, Томић Марина, Краља Драгутина 43, 31250 Бајина Башта, Думић Алекса, 31312 Мачкат, Нешковић Милица, село Бурађа, 31318 Кокин Брод, Благојевић Анђелка,

Бул. Вука Караџића 7/21, 32000 Чачак, Станојевић Кристина, Кадињача 3, 32000 Чачак, Поњавић Јелена, село Брусница, 32300 Г. Милановац, Планић Ана, Владимира Роловића 19/45, 34000 Крагујевац, Недељковић Милица, Омл. Бригада 12/41, 34300 Аранђеловац, Камиџорац Миодраг, Р. Вилотијевића 1, 36000 Краљево, Живковић Мирела, 21. српске дивизије 10, 37000 Крушевац, Бојовић Теодора, Кнегиње Милице 74/4, 37240 Трстеник, Јовановић Славица, Грабовац (Мала Река), 37240 Трстеник, Анђал Невенка, Вука С. Караџића 36/а, 54300 Бели Манастир.
81000 Подгорица
Жићић Бранко, Бул. Саве Ковачевића 13/5, Канкараш Никола, Радосава Бурића 171/3, Мартиновић Ксенија, Козарачка 19, Мрдак Ана, Александра Пушкина б.б., Радетић Анђела, В. Рашковића 8.

Вукичевић Борис, Рифата Бурџевића 10, 81400 Никшић, Орозовић Сандра, Стамбени блок С-90/3-11, 85320 Тиват, Тодоровић Невена, Суторина б.б., 85347 Игало.

100 НАЈСЛАЂИХ ПАКЕТА НА СВЕТУ

11000 Београд
Ђокић Снежана, Генерала Саве Грујића 2, Чарапић Лазар, Црнојевска 16/53, Бабић Давид, 10 авијатичара 21/1/11, Јакшић Игор, Мештровићева 16, Јевремовић Урош, Бранка Радичевића 12а, Јовановић Владимир, Гамзиградска 23 (В. М. Луг), Карановић Михајло, Слогина б.б., Лазић Василије, Слободана Перовића, Љамић Лазар, 16. октобар 5, Маја Дакић, Плитвичка 12, Маршићевећ Нађа, Љермонтова 12/2, Миленковић Марија, Митрополита Павла Ненадовића 34, Станимировић Никола, Ратка Вујовића Чоче 20/4/14, Стекић Данијела, Читачка 48а, Угриновић Урош, 27. марта 11/2, Васић Ђорђе, Страхинића Бана 25, Видаковић Наталија, Р.Вујовића Чоче 20/4/14, 11070 Нови Београд
Ђурчин Мирко, Партизанске авијације 31, Анђелић Никола, Трећи булевар 42/2, Ивановић Светлана, Излетнички пут 24,

Љубичић Игор, Бул. Арсенија Чарнојевића 36/30, Трбулин Сања, Б. Лењина 10 Е/421, Димитријевић Милан, Милице Шуваковић 4, 11080 Земун, Јовановић Вида, 1. Пруга 5/4-69, 11080 Земун, Протић Емилија, Посавског одреда 67, 11273 Батајница, Бањац Гордана, Раван 25, 11307 Лештане, Стојановић Иван, Бул. револуције 52, 11308 Бегалица, Жабарац Тања, Мали Бранко 3, 11323 Велико Орашје, Иванковић Жељко, Светосавска 59, 11460 Барајево, Љубичић Снежана, Вељка Влаховића 40/18, 11550 Лазаревац, Драгославић Александра, Цане Бабовић 2, 12000 Пожаревац, Ђорђевић Данијел, село Клење, 12258 Клење, Бркић Стефан, Марка Краљевића 50, 14000 Ваљево, Јокић Обрен, Поп Лукина 17/1, 14000 Ваљево, Панић Јована, Дринске дивизије 98, 15300 Лозница, Бркић Никола, Црнча, 15319 Узовница, Стајић Бранко, Горана Ковачића 17, 17500 Врање, Живковић Душан, Растка Немањића 17, 18000 Ниш, Симић Добрила, Косовска 21, 18430 Куршумлија, Стојадиновић Милош, 3. октобра 16/7, 19210 Бор.

21000 Нови Сад
Шелмић Милица, Бул. ослобођења 94, Ашћерић Стеван, Богдана Шупута 63, Дојић Никола, Селачих буна 11, Француски Игор, Мише Димитријевића 3/6, Турам Клара, Ђ. Никшића Јохана 11.

Чизмадија Агнеш, Прерадовићева 40, 21131 Петроварадин, Мусолиновић Никола, Планинска 13, 21208 Сремска Каменица, Киш Алена, Тодора Дукина 33, 21220 Бечеј, Симић Милан, Пролетерска 88, 21431 Нова Гајдобра, Коматина Јована, блок Саве Ковачевића 11, 21460 Врбас, Савић Андреја, Партизанска 125, 21466 Куцура, Гажа Јарослав, Шафарикова 12, 21472 Кулпин, Брадоњић Никола, Променада 7/38, 22000 С. Митровица, Каурин Бранко, Његошева 24, 22304 Нови Бановци, Шимић Бошко, Трг српских јунака, 22324 Бешка, Гавриловић Кристина, Вељка Дугошевића 173/10, 22400 Рума, Пекез Стефана, Ресавска 73, 23000 Зрењанин, Жолт Имре, Ђ. Даничића 16, 23300 Кикинда, Ђекић Милица, Васе Пелагића 39/а, 24000 Суботица, Сич Франьо, Суботичка 2, 24000 Суботица, Марсенић Наташа, Његошева 51, 25230 Кула, Зарубица Баћо, Јаше Бакова 9,

25233 Руски Крстур, Ковачевић Миљана, Лењина 88, 25253 Ратково, Здравковић Владимир, М.Тита 73, 25255 Каравуково, Ајрулај Мирјана, Кикиндска 18/23, 26000 Панчево, Миховиловић Тамара, Петра Драпшина 2Ц, 26000 Панчево, Ромић Маја, Летња 6, 26000 Панчево, Ожеговић Душан, Жикице Јовановића 4, 26230 Омољца, Маринковић Марија, Бихаћка 41, 26300 Вршац, Стокић Себастијан, Светозара Милетића 26, 26346 Јасеново-Банат, Благојевић Бранко, М.Тита 57, 26348 Бантска Паланка, Балабан Александра, др. Веселина Маринковића 16/А, 31000 Ужице, Јелић Душица, Шарганска 19, 31000 Ужице, Виторовић Марија, П.Милана Смиљанића 28, 31000 Ужице, Јовановић Јасна, Р.Ковачевића 3, 31210 Пожега, Дуњић Дарко, насеље Обудојевица 3А/2, 31315 Златибор.

32000 Чачак
Џамбасевић Ивана, ул.9. бр. 7/6, Атеница, Дикић Милица, Ратка Парезановића 8, Јанковић Јулијана, Браће Вељевић 2, Мишковић Ана, Јаше Продановића 42, Радовановић Милан, Б.Вука Караџића 146/17, 34000 Крагујевац
Брђанин Станислава, Јосифа Шенсона 2/1-4, Крстић Лазар, Радоја Љутовца 5, Лазаревић Тијана, Колубарска 2, Обрадиновић Снежана, Црвеног крста 16/27, Станисављевић Небојша, Блаже Хаџивуковића 62.

Костић Невена, Таковска 52, 32300 Горњи Милановац, Савкић Драган, Омладинских бригада 8/37, 34300 Аранђеловац, Павловић Мирјана, Устаничка бб, 35210 Свилајнац, Костић Тијана, Студеничка 10, 35230 Ћуприја, Мандић Маја, Браће Нешића 60, 35230 Ћуприја, Обрадовић Димитрије, Зелена Гора 19/7, 36000 Краљево, Миодраговић Ема, Велибора Марковића 70, 36210 Врњачка Бања, Рсвац Ивана, Липовачка 230, 36210 Врњачка Бања, Велимировић Чеда, Ново Село 622, 36210 Врњачка Бања, Ристић Предраг, Цвијетина Васића 6, 76000 Брчко, Бајић Небојша, Краља Петра 1. бр. 91, 78000 Бања Лука, Ковач Старка, Ново насеље бб Поди, 85340 Херцег Нови, Шаренац Јелена, Карађорђева бб, 88380 Љубиње.

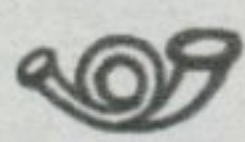
СРЕЋНО !!!

Уређује: Вито Недељковић

Илуструје: Љубомир Милојевић Љубац

Цветни месождери

Да ли је тачно да постоје цветни месождери. Занима ме на који начин се хране.

МАРКО ШУШИЋ
Батајница

У „Забавнику“ је више пута писано о овим необичним биљкама месождери-ма, а међу најпознатије свакако спада крчаг-биљка (*Nepenthes*), која расте на острву Борнеу и у тропским пределима Азије. Она лучи сладан сок којим привлачи инсекте, а да би их што успешније заварала, природа ју је обдарила привлачним ивицама листова у виду бокала црвенкасте боје с „поклопцем“ којим може да поклопи лист. Инсект слети привучен изгледом и

мирисом цветног „бокала“, жељан да се напије мало нектара. Површина листа је тако равна и глатка да инсект склизне немоћан да се заустави. На дну удубљеног листа постоји течност у којој се зачас удави и биљка га убрзо свари.

Позната је још једна биљка која се храни инсектима, а зове се мухоловка (*Dionaea muscipula*). На лишћу има израслине попут правих широко разјапљених отвора који умногоме подсећају на отворене чељусти. Кад лептир дотакне те длакаве израслине лист се одмах затвара попут поклопца мишоловке. Наравно, и у дну овог листа налази се течност за „варење“, а кад се оно заврши, лист се опет отвара спреман за нову жртву.

Навешћемо још и росуљу која такође вешто маме инсекте. Горњи део сваког листа те биљке покривен је длачицама које испуштају сладуњаву течност сличну капима росе, па је отуд и добила име росуља. Ако инсект дотакне макар једну од ових длачица, нема му спаса – остале длачице савијају се према њему и гозба почиње.

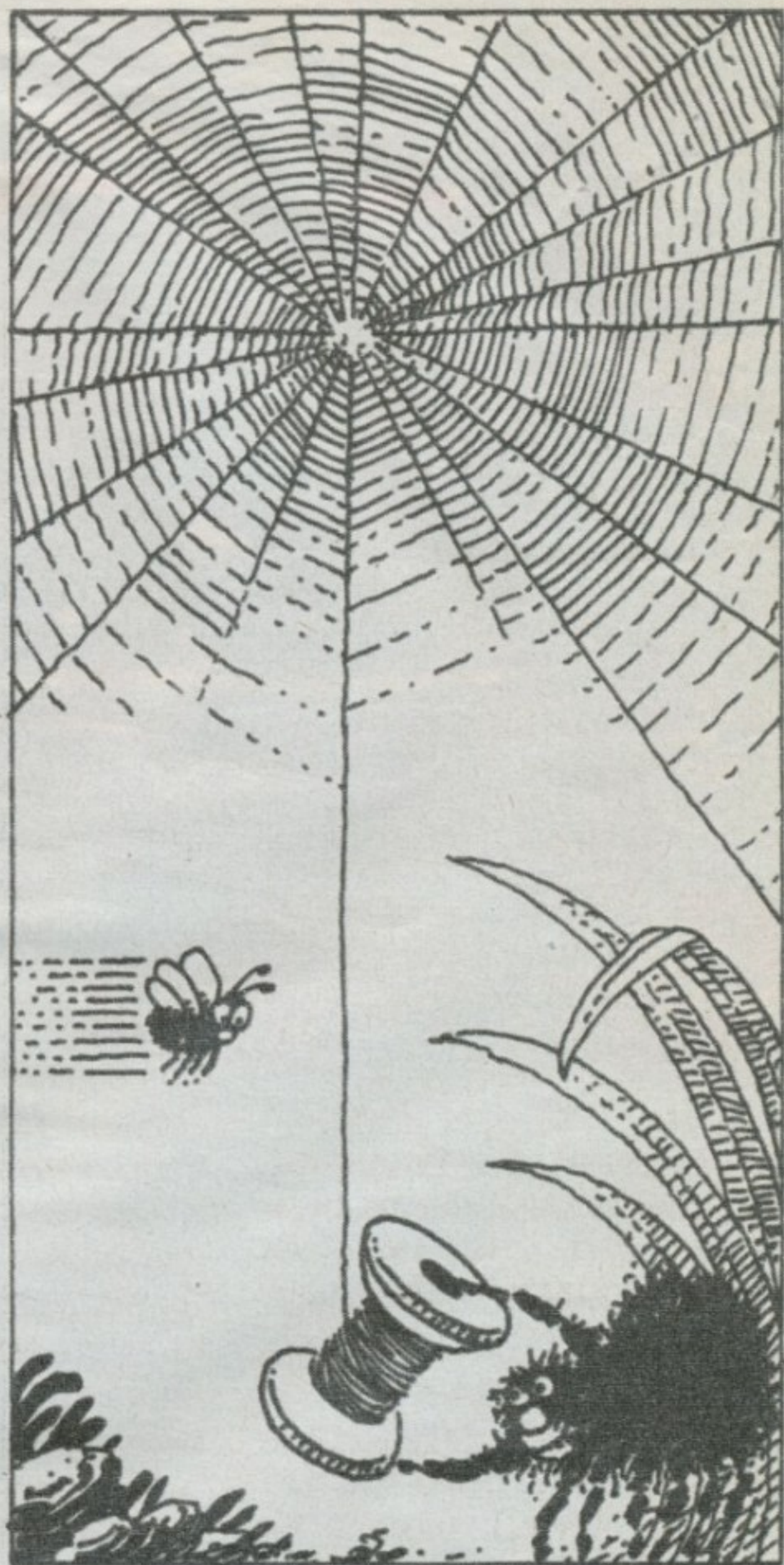

Писмо из Румуније

Уз пуно поздрава „Политикином Забавнику“ и његовим читаоцима, Банута Сандел из румунског града Галати жели да се дописује са љубитељима фудбала из Југославије. Он највише воли наша четири клуба: „Црвену звезду“, „Будућност“ (Подгорица), „Хајдук“ (Кула) и „Приштину“. Сакупља и мења све врсте значака. Његова адреса је:

BANUTA SANDEL
Strada Traian 248
GALATI 6200
Romania

Врсне ткаље

Занима ме како паукови плету своје мреже и да ли им оне служе само за ловљење инсеката?

НЕНА
Ивањица

Паукови су прави уметници у плетењу својих свиленастих мрежа које стварају захваљујући једној жлезди смештеној у трбуху. При самом врху пауковог стомака налазе се одређени органи састављени од низа тананих канала. Свила се лучи, пролази овим каналима и излази кроз отворе. При изласку из отвора она је још у течном стању, чим ступи у додир с ваздухом, одмах очврсне у свилене нити. Семе мреже које пауци предумогу да буду веома различите. Најчешће су оне у облику точка, кружне. Постоје и цевасте мреже, попут тунела и скровишта. Једна врста паука прави мреже у облику јама са покретним отвореним поклопцем који се затвара чим у њу упадне инсект. Друге врсте испредају мреже у облику звона за роњење која не пропуштају воду и овим пауковима омогућавају да бораве под водом.

Своје нити паукови употребљавају у различите сврхе – као скровишта, канале за спасавање у случају опасности, за прављење гњурачких звона, као што смо напоменули, летећих мрежа и, наравно, обичних мрежа.

Напоменимо да паукови не спадају у ред инсеката, већ у засебну групу познату под именом *Arachnidea*. За разлику од инсеката, они имају осам пари ногу, осам пари очију, немају крила и грађени су из два дела. Живе у свим климатским подручјима, на површини воде и под водом.

Зашто муцам?

Муцам откад сам кренуо у школу (сада сам у седмом разреду), то ми тешко пада и због тога патим. Зашто муцам и да ли могу то да излечим?

ХЕЛП!
Тител

Муцање или замуцкивање настаје због грча једног или више органа који учествују у стварању говора. Изговарање речи изненада се прекида, настаје пауза после које често долази до брзог понављања звука на коме смо се пре тога зауставили. Муцање може да буде различито, почев од неспособности изговарања извесних гласова или слогова, па до стања када су сви мишићи језика, ждрела и лица захваћени грчем. Ретко се јавља пре четврте или пете године живота. Дете може да почне да муца зато што стварно нешто није у реду с неким од органа који учествују у стварању гласова, али врло често муцање може да има душевни узрок.

Кад неко муца, обично има највише тешкоћа са сугласницима б, п, д, т, к и г који се стварају усмеравањем издахнутог ваздуха, стискањем усана, а затим наглим ослобађањем заустављеног ваздуха због отварања усана.

Исправљањем муцања и осталих говорних мана баве се стручњаци који се зову логопеди. Уз његову помоћ и упорност ученика муцање може постепено да се одстрањује ако се полако чита и говори и пажљиво изговара сваки слог. Мало је теже уколико муцање има душевни (психолошки) узрок, тада је лечење сложеније и дужи, али најчешће успешно.

Ујдурма око ујдурме

Нико од оних којима сам се обратила није умео да ми објасни шта значи реч ујдурма. Све се врти око појма гужва, али мислим да није то.

НЕВЕНА
Коцељева

Реч ујдурма је турског порекла и значи смицалица, подвала, превара. Ова реч, која је ушла и у речник српског језика, често се среће у делима наших писаца, додуше старијих, рецимо Радоја Домановића, Ђуре Јакшића, Стевана Сремца.

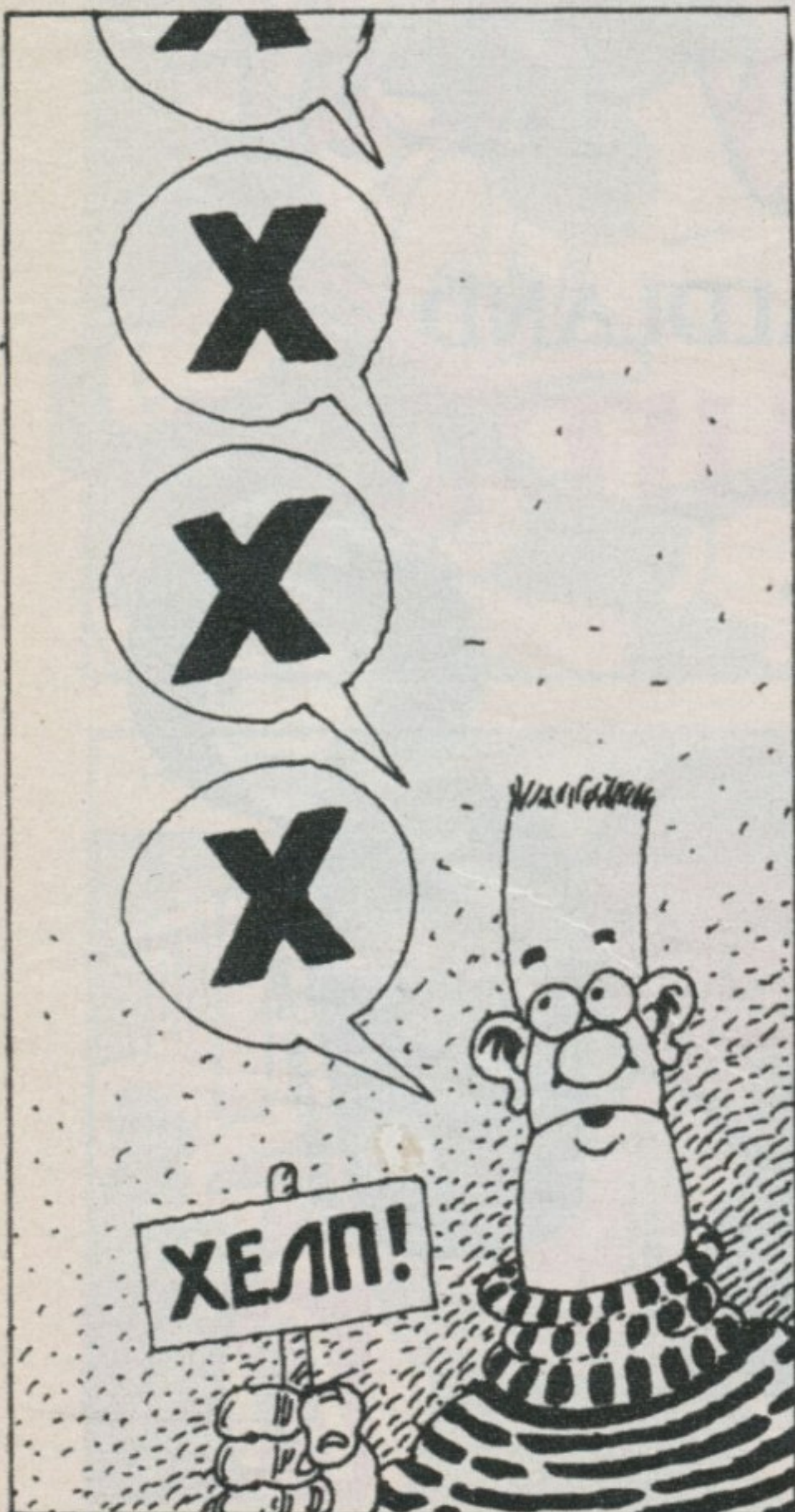
Глагол ујдурисати има исто значење: подвалити коме, урадити нешто из чијих леђа, али и још нека. Он такође значи: завршити нешто, удесити, уредити, дотерати (се). На пример: „Млади су а век је дуг... дотераће се, ујдурисаће се“.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА

Сканди асоцијација: Салвадор Дали – сликар, мемете, економ, стрина, Тот, ац, ире, Тал, Ита – бркови, реомир, Анкара, уто, Ин, Натали, Вис, Аст, Рти – крш, реп, Ота, Конско, оритак, Дијана, Икарус, ла, Тит – гад, амо, леп, ствари, Ари, ис, Моника, апарат, Церани; Анаграм: исток; Каскада: изум, зарад, уранак, Манагва, Даглас, квант, Аста; Чаура: парада, Арад; Мозаичка укрштеница: првородство, Раул, мрва, р, ескиважа, ки, чио, ЕРА, бој, нп, сликарке, и, Стен, озон, крвожедност; Ребус: Време није лепо („В“ ремен и једе „ПО“); Помицаљка: опосум, камила; Анаграм: Шандор Петефи; Индирект: једрина (је Дрина); Испуњаљка: Ерос Рамацоти (иверак, просек, марама, армада, мацола, истина); Бела укрштеница: фестивал, истопити, Леон, СКЛ, крлетка, о, Арко, с, Лир, азот, ИЗ, Отава, нокти, ос, слак, ами, став, нота, Ирак; Осмосмерка: Банићеве.

Енигматске стране припрема: ЕД „Ђорђе Натошевић“, Сомбор Уређује Славко Бован
Аутори: М. Илић, А. М. Јанковић, М. Милин, Ј. Недић и Бован.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржину.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК БРОЈ 2363

YU ISSN 0032-339X

Први број «Политикиног Забавника» изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Генерални директор «ПОЛИТИКЕ А. Д.»
Хаши Драган Антић

Издаје и штампа ПОЛИТИКА А. Д.
11000 Београд, Македонска 29

Ликовно графички уредник Душан Глушан
Графички уредник сценографија Горан Војиновић
Редакција Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Мина Илић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Милић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић

Техничка редакција
Радоје Савић и Зоран Петканић
Секретаријат Зорица Филиповић
Дописници «ПОЛИТИКЕ» из иностранства: Петар Поповић (Москва), Дарко Рибничар (Њујорк), Душан Симић (Лондон), Бошко Јакшић (Рим), Верица Рупар (Будимпешта) Момчило Пантелић (Пекинг), Боривој Ердељан (Атина)

Редакција «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»
Македонска 29, 11001 Београд, П. факс 124.
Телефони: секретаријат 3224-471, редакција 3224-483, техничка редакција 3226-620, централа 3224-191 и 3225-761, претплата: 3228-776.

Маркетинг агенција: Македонска 31/1, телефон 3220-645.

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.

На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата за нашу земљу:

1 месец 39,00 дин. 3 месеца 117,00 дин.
6 месеци 234,00 дин.

Претплата на жиро рачун број:

40801-603-2-47280, уз обавезну назнаку:

«ПОЛИТИКА А. Д.» – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ
ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

Полугодишња – возом: 90 DEM или противвредност осталих валута. Полугодишња авионом:

I група-Европа: 150 DEM. II група-Блиски исток:

150 DEM. III група-Африка, Азија: 158 DEM.

IV група-Америка, Канада: 165 DEM. V група-

Далеки исток: 165 DEM. VI група-Јужна Америка:

175 DEM. VII група-Аустралија: 178 DEM. или

противвредност осталих валута

• Претплата се врши преко DEUTSCHE BANK AG

FRANKFURT/M (BLZ 500 700 10) на рачун КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД Београд, број: 9359662, у

противвредности USD или DEM у корист:

«ПОЛИТИКА А. Д.» – Београд, девизни рачун

број: 70400-07021747 који се води код

Комерцијалне банке АД - Београд. Код уплате

обавезно навести - «Сврха плаћања» ПРЕТПЛАТА

НА ЛИСТ «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК». Копију

уплате обавезно послати на факс: ++ 381 11 3228

776 или на адресу:

«ПОЛИТИКА А. Д.» 11000 БЕОГРАД,

29. НОВЕМБРА 24, ЈУГОСЛАВИЈА

• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у

Франкфурту/М, а копију уплате на факс:

++381 113226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

SAFARI CAMP

Доживите
недоживљено у сафари
кампу „Србијашума”

12 дана – плаћање у пет месечних рата.

Научите оно што знају
само ветерани
63. падобранске бригаде

ЗА УЗРАСТ 10-50 ГОДИНА

Поласци од 25. јуна 1997. године

Србијашуме шифр

Његошева 44, Београд

Телефони: Београд 011/444-09-08,
454-467

Крагујевац 034/511-522

Зајечар 019/20-055

Сремска Митровица 022/222-111

McDonald's™ Happy Meal™

McDONALDLAND Pocket Surprise

Svake nedelje u svakoj kutiji
McDonald's Happy Meal-a je
i hamburger... i pomfrit...
i Coca-Cola ili sok od jabuke...
i potpuno nova **igračka IZNENAĐENJA!**
od 19. maja do 15. juna 1997. godine
SAMO DOK TRAJU ZALIHE!

Dobro mesto, odličan ukus!

РЕКЛИ СУ... О БРАКУ

Брак је препоручено писмо, обично погрешно упућено, које је занимљиво само док је затворено.

Бранислав Нушић
наш књижевник
(1864–1938)

Брак може да се пореди с војском. Свако се жали, али веома бисте се изненадили кад сазнате колики је број оних који се поново пријављују.

Џејмс Гарнер
амерички глумац
(1928 –)

Кад човек жени отвара врата од кола, или се ради о новим колима или о новој жени.

Вуди Ален
амерички глумац и режисер
(1935 –)

Свакако да сам у предности над свим осталим људима. Заиста много помаже кад у току свађе својој жени кажете да сте се због ње одрекли престола.

Едвард, војвода од Виндзора, постао краљ Едвард VIII јануара 1936. Децембра исте године абдицирао јер није желео да се одрекне женидбе са Валис Симпсон (1894–1972)

ПОЛИТИКИН

За читав живот брак сједињује два бића која се уопште не познају.

Оноре де Балзак
француски писац
(1799–1850)

Боље је бити добро обешен него лоше ожењен.

Серен Кјеркегор
дански филозоф
(1813–1855)

Најтежа година брака је она у којој сте тренутно.

Непознати

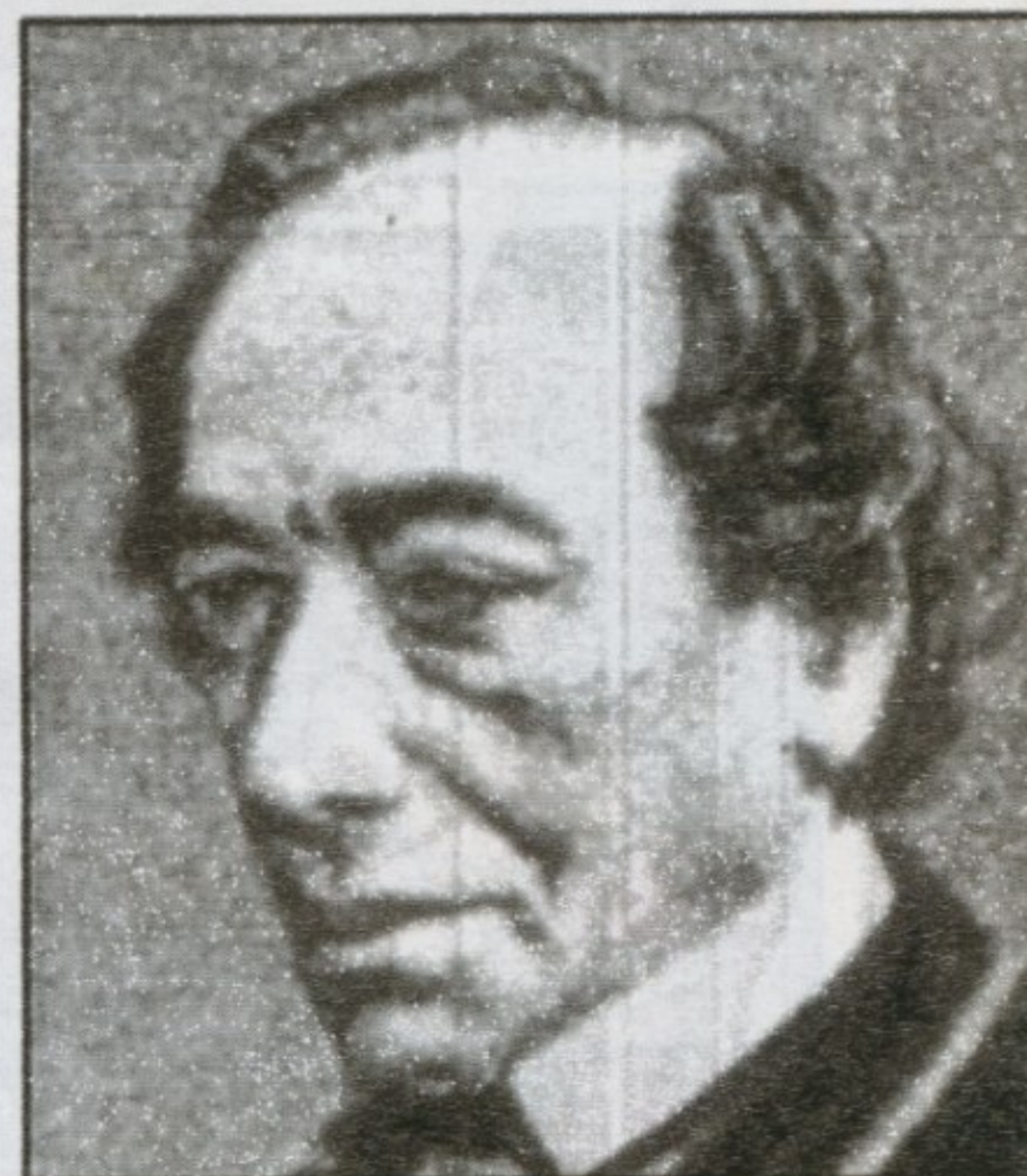
Упознајете се три недеље, волите се три месеца, свађате се три године и, на крају, наредних тридесет година се подносите.

Андре де Мисон
француски писац

Срећа у браку зависи од пуке случајности.

Џејн Остин
енглеска књижевница
(1775–1817)

То што свакодневно морате да будете љубавни према истој особи, уништава нерве.

Бенџамин Дизраели
енглески политичар и државник
(1804–1881)

Од свих озбиљних ствари брак је најсмешнији.

Бомарше
француски књижевник
(1732–1799)

Ипак је боље бити ожењен него мртав.

Молијер
француски књижевник
(1622–1673)

Почиње тако што жена најпре одбија удварање мушкарца, а завршава се тиме што му пресеца одступницу.

Оскар Вајлд
енглески књижевник
(1854–1900)

Кажу да је брак потекао из раја. На то ја одговарам да су нам из раја стигле и муње и грмљавина.

Клинт Иствуд
амерички глумац и режисер
(1930 –)

